

РОЗДІЛ I (2 год./тижд., 70 год./рік)

10 КЛАС

На навчальний рік – 70 год.

На тиждень – 2 год.

На тематичне оцінювання – 8 год.

Резервний час – 8 год.

На текстуальне вивчення – 54 год.

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загально-освітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
1. Вступ. Від романтизму до реалізму (12 год.)						
8.	<p>Загальна характеристика розвитку культури та літератури XIX ст., стильове розмаїття літератури.</p> <p>Віктор-Марі ГЮГО (1802–1885). “Собор Паризької Богоматері”</p> <p>Віктор Гюго як центральна постать літератури французького романтизму. “Собор Паризької Богоматері” – романтичний історичний</p>	<p>Учень: називає основні риси літературного процесу XIX ст. (взаємодія романтизму і реалізму, поява модерністських явищ і т.д.); пояснює, чому саме Віктор Гюго вважається центральною постаттю літератури французького романтизму: він був і теоретиком, і митцем романтизму, стверджував його у Франції, виступав у різних родах і жанрах літератури, очолював у 1820-30-х рр. боротьбу проти класицизму; доводить, що “Собор Паризької Богоматері” є історичним романом: знаходить зразки середньовічного колориту (панування церкви, полювання на відьом, спротив книгодрукуванню (розділ “Це вб’є те”: “<i>Винайдення друку – найбільша історична подія. У ньому – зародок усіх революцій</i>”); виявляє основні ідейні мотиви твору: а) кризу влади церкви над свідомістю людей,</p>	<p>Українська література: Розділ “Вступ. Українська література у світовому контексті, її особливості на загальноєвропейському тлі” (Г.Квітка-Основ'яненко, Т. Шевченко, П.Куліш, Ю.Федькович, І.Нечуй-Левицький, П.Мирний, І.Карпенко-Карий та ін.) (10 кл.)</p> <p>Всесвітня історія: Розділ “Світ наприкінці</p>	<p>1.Образ Собору Паризької Богоматері в українській поезії (Леся Українка, М. Рильський).</p> <p>2.Образ собору в: а) однойменному романі О.Гончара; романі П.Загребельного “Диво”.</p> <p>3.Традиції історичного роману в світовій літературі (теорія літератури /ТЛ/): В. Скотт</p>	<p>1.Гюго В. «Мрія» (малюнок).</p> <p>2.Кравченко О. Ілюстрації до роману “Собор Паризької Богоматері”.</p> <p>3.Верне О. “Мазепа”.</p> <p>4.Орловський І. “Мазепа”.</p> <p>5.Ліст Ф. “Мазепа” (до поеми В.Гюго “Мазепа”).</p> <p>6.Даргомижський О. “Есмеральда” (опера). 7.Пендрель Ф. “Квазімодо” (опера). 8.Пуні Ц. “Есмеральда” (балет). 9.Роден О. Пам’ятник В.Гюго.</p> <p>10.Архітектоніка й</p>	<p>1.Наливайко Д. Віктор Гюго. Життя і творчість. – К., 1976.</p> <p>2.Наливайко Д., Шахова К. Зарубіжна література XIX сторіччя. Доба романтизму. – К., 1997. 3.Марченко М. Собор... без Бога. Компаративний аналіз творів В.Гюго, О.Гончара, І.Багряного // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загально-освітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>роман, його проблематика. Образ собору як композиційний стрижень твору і місткий символ перехідної епохи (“від теократії – до демократії”). Система образів роману, вираження в ній колізій епохи. Трагічність долі Есмеральди. Еволюція Квазімодо: від раба (“пан і його пес”) до особистості. Мотив фатуму. Фантастичні обриси й освітлення Середньовіччя.</p>	<p>пробудження свідомості простолюду (еволюція Квазімодо від рабської покори до бунту проти Клода Фролло); б) зародження демократії; визначає й ілюструє прикладами з тексту риси романтизму в творі: різкий контраст між внутрішньою та зовнішньою красою людини (Квазімодо та Феб де Шатопер, їхнє кохання до Есмеральди); розкриває важливу роль образу собору як: а) композиційного стрижня твору (всі події та персонажі роману тим або іншим чином пов'язані з Собором Паризької Богоматері); б) місткого символу перехідної епохи (“від теократії /влади церкви/ – до демократії”); в) “<i>Кожен камінь /Собору Паризької Богоматері/ є сторінкою не тільки історії країни, а й історії науки та мистецтва</i>” (В.Гюго) тощо. пояснює особливості системи образів роману, втілення в ній конфліктів епохи: а) уособлення церковної влади – архідиякон Клод Фролло; б) уособлення світської влади – король Людовик XI; в) уособлення демократії, що починала про себе заявляти – фламандський панчішник Жак Коппеноль; г) уособлення пробудження свідомості темних народних мас – Квазімодо) і т.д. пов'язує із проблематикою роману долю Есмеральди (чарівна циганка стала жертвою релігійного бузувірства і грубих забобонів);</p>	<p>XVIII – у XIX столітті” (9 кл.)</p>	<p>“Айвенго” – В.Гюго “Собор Паризької Богоматері” – П.Куліш “Чорна рада” (перший український історичний роман). 4.Образ Івана Мазепи у В.Гюго (“Мазепа”) та інших письменників (Байрон Дж. “Мазепа”, Іванчук Р. “Орда”, Лепкий Б. “Мазепа”, Пушкін О. “Полтава”, Рилєєв К. “Войнаровський”, Славутич Яр. “Мазепа”, Словацький Ю. “Мазепа”, Сосюра В. “Мазепа”, Старицький М. “Молодість Мазепи”, “Руїна”, Хоткевич Г.</p>	<p>оздоба Собору Паризької Богоматері (докум. фільм. Париж). 11.Х/ф “Собор Паризької Богоматері” (Франція, 1956). 12.Т/ф “Горбань Собору Нотр-Дам: чарівні пригоди Квазімодо” (Франція, 1996). 13.М/ф “Горбань из Нотр-Дама”. 14.Мюзикл “Собор Паризької Богоматері”.</p>	<p>(ВЛ). – 1999. – №12. 4.Мацапура В. Героїчна особистість у творах різнонаціональних літератур. Образ Мазепи у творах Дж. Байрона, В.Гюго, К.Рилєєва, О.Пушкіна, В.Сосюри // ВЛ. – 2004. – №10. 5.Назарець В. Загадка Есмеральди // Зарубіжна література в навчальних закладах (ЗЛ). – 2001. – №1. 6.Мележик В. Народне життя середньовічного Парижа у романі В.Гюго “Собор Паризької Богоматері” // ЗЛ. – 2002. – №2. 7.Рогозинський В. Система уроків з вивчення роману В.Гюго “Собор</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загально-освітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
		<p>простежує та ілюструє цитатами з тексту еволюцію образу Квазімодо: від раба (“<i>пан і його пес</i>”) до моральної особистості;</p> <p>висловлює своє ставлення до мотиву фатуму в творі (називає і розмірковує над значенням напису “<i>фатум</i>” на стіні собору або цитат із тексту: “<i>воля фатуму непереборна</i>” і т.п.);</p> <p>висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту.</p> <p>ТЛ Дає визначення поняття <i>історичний роман</i>; знаходить спільне й різне в історичних романах В.Скотта “Айвенго (7 кл.) та В.Гюго “Собор Паризької Богоматері”.</p>		<p>“Гетьман Іван Мазепа”).</p> <p>5.Максим Рильський.</p> <p>Есмеральда // Тема. На допомогу вчителю зарубіжної літератури (Тема). – 2000. – №2.</p>		<p>Паризької Богоматері” // Всесвітня література та культура в середніх навчальних закладах України (ВЛК). – 2001. – №10.</p>
4.	<p>Онорé БАЛЬЗА́К (1799–1850). “Гобсе́к”</p> <p>Бальзак – видатний французький письменник, зачинатель соціального реалістичного роману. Поєднання реалістичних і романтичних елементів у його</p>	<p>Учень:</p> <p>характеризує творчість французького письменника Бальзака як визначне явище світової літератури XIX ст.;</p> <p>відзначає зв'язок його життя з Україною: француз одружився з підданою Російської імперії полькою Евеліною Ганською, яка мала маєтки на Житомирщині, і вінчався з нею в українському місті Бердичеві; два роки перебував в Україні (1848-1850 рр.);</p> <p>пояснює, чому “Людську комедію” Бальзака називають “енциклопедією життя Франції першої половини XIX ст.”: у цій величезній (понад 100 творів) епопеї французьке суспільство описане з такою повнотою, що за нею можна вивчати</p>	<p><i>Українська література:</i></p> <p>Розвиток лихварства та влада грошей в п'єсах М. Кропивницького "Глитай, або ж Павук" та в п'єсах І. Карпенко-Карого "Сто тисяч", "Хазяїн" (10 клас).</p> <p><i>Всесвітня історія:</i></p> <p>Французьке суспільство</p>	<p>Образ скупого у світовій літературі</p>	<p>Портрети Бальзака роботи Е.ДеверіаЖ. де Латур «У лихваря».</p> <p>О.Дом'є. Серія літографій "Французькі типи", "Дядько і небіж", "Щоб пожинати, треба сіяти", "Щасливий батько"; серія "Музикальні ескізи". Рембрандт "Портрет старого єврея". М. Шагал "Червоний єврей",</p>	<p>1. Наливайко Д. Оноре Бальзак: Життя і творчість. – К: Дніпро, 1985.</p> <p>2. Резник Р. О „Человеческой комедии» и ее авторе// в кн. Оноре Бальзак. Произведения. – М: Худ. лит-ра, 1981. 3. Затонский Д. Реализм – это сомнение? – К., 1992. 4. Чайкіна Н., Левицька</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загально-освітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>художній системі. “Людська комедія” – грандіозна енциклопедія життя Франції першої половини XIX ст. Проблематика і структура “Людської комедії”.</p> <p>Влада золота та її філософія в повісті “Гобсек”. Романтичні й реалістичні риси неоднозначного образу “філософа й скнари” Гобсека.</p> <p>Зіставлення образів Фанні Мальво і Анастазі де Ресто. Роль Дервіля в розгортанні й відтворенні подій повісті.</p> <p>Композиція і стиль твору. Бальзак і Україна.</p>	<p>побут, звичаї, світогляд, духовні й моральні цінності, економіку, політику, фінансову систему країни у першій половині XIX ст.;</p> <p>визначає місце повісті “Гобсек” у творчому доробкові Бальзака: вона є складовою “Людської комедії”; і, попри її невеликий обсяг, Бальзак надавав цьому творові великого значення, про що свідчить хоча б незвичайна для письменника ретельність /надруковано три варіанти/ у шліфуванні первісного тексту;</p> <p>наводить приклади поєднання в образі Гобсека елементів реалізму (детальний опис механізму позики грошей, точність фіксації кількості відсотків за конкретну фінансову операцію лихваря тощо) і романтизму (самотність і загадковість багатія: достеменно невідомо, хто він, звідки приїхав, де нажив свій величезний капітал; цей персонаж по-романтичному контрастивний: <i>“скнара і філософ, створіння нище і створіння шляхетне”</i> і т.д.);</p> <p>аналізує особливості втілення мотиву влади золота в повісті “Гобсек”: золото стало новим володарем світу, на зміну владі аристократів іде влада “гобсеків”, капіталістів (Гобсек: <i>“Золото – ось душа вашого нинішнього суспільства”</i>);</p> <p>порівнює образи Фанні Мальво і Анастазі де Ресто: це дві молодих привабливих жінки, обидві змушені позичати гроші в Гобсека, до обох він іде за боргом, а гроші</p>	<p>наприкінці XVIII століття (9 кл.)</p>		<p>Л.Ван Бетховен. Симфонія №5 (улюблений твір Бальзака). О.Ронден. Пам'ятник Оноре де Бальзаку. Х/ф "Гобсек" (СРСР, 1937), Х/ф "Помилка Оноре де Бальзака" (СРСР, 1969). Х/ф «Бальзак» (1999) режисера Ж. Дайана, <i>Екскурсія «Подорожі вихідного дня: Бальзаківські місця (Бердичів–Верхівня)»</i>.</p>	<p>С.Крила альбатроса серед земної суті (два уроки по вивченню творчості Бальзака) // Відродження. – 1993. 5. Левянт М., Кабанюк Л. Из “Истории литературы в поэтических строчках” (О. де Бальзак) // ВЛ у навч. закл. – 1996. - № 7. 6. Шалагінов Б. Трагікомедія пристрастей і безпристрасності (матеріали до вивчення повісті О. Бальзака “Гобсек”) // ЗЛ у навч. закл. – 1996. - № 4. 7. Єременко О. Влада золота та її філософія в повісті “Гобсек” (матеріали до уроку) // ВЛ у навч. закл. – 1999. - № 5. 8. Моруа А.</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загально-освітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
		йому віддає небагата, але порядна швачка Фанні Мальво, а значно багатша, але розтлінна, графиня Анастасі де Ресто потрапляє в нову пастку, віддаючи Гобсекові в заставу дорогий перстень; визначає особливості композиції повісті (роль прийому обрамлення: історія про Гобсека “взята в рамку” опису розмови у салоні віконтеси де Гранльє); характеризує роль Дервіля в розгортанні й відтворенні подій твору (він об’єктивно відтворює події, висловлює власне ставлення до героїв і ситуацій, що створює особливу атмосферу задушевності розмови і вірогідності оповіді); висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту.				Прометей, или жизнь Бальзака. ,Собр. соч. в 6 -ти т., т. III, IV, М., Пресса, 1992. Цвейг Ст. Бальзак. Роман його життя.
2. Із літератури російського реалізму (18 год.)						
7.	Реалізм як художній напрям у світовій літературі Федір ДОСТОЄВСЬКИЙ (1821–1881). “Злочин і кара”. Творчість Достоевського як одна з вершин російської і всесвітньої літератури.	Учень: називає характерні риси літератури реалізму (правдиве зображення дійсності, аналітичний підхід до зображуваного і т.д.); визначає творчість російського письменника і філософа Достоевського як одну з вершин російської і всесвітньої літератури; акцентує увагу на значному філософському (розвінчання теорії агресивного індивідуалізму: “ <i>тварь я дрожащая или право имею</i> ”) і етичному (наприклад, співчуття до “знедолених і	<i>Українська література</i> 1.Соціально-психологічна повість І.Франка „Перехресні стежки”. Психологічний аналіз еволюції почуття: погляд героя і автора. Елементи „кримінальної” теми в сюжеті. 2.	Тема лихварства в творах О. Бальзака і Ф. Достоевського. Ідея наполеонізму в літературі (Стендаль „Червоне і чорне” і Ф.Достоевський „Злочин і кара”)	Скульптура В.Белоусова «Ф.М.Достоевський» (1988). Ілюстрації О.Буркатовського, М.Добужинського, Д.Шмаринова до творів Достоевського Ілюстрації до «Злочину і кари» (В.Фаворський). І.Глазунов “Ф.М.Достоевський в	1.Шелепин В. Ф.М.Достоевский “Преступление и наказание” (опыт изучения в средней школе). - М., 1989. 2.Белов С. Ф.М.Достоевский: Книга для учителя. - М.: Просвещение, 1990. 3.Вересаев В.

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загально-освітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>Філософські, етичні й естетичні погляди письменника та їхнє вираження в художніх текстах. Роман “Злочин і кара” як вираження нового, поліфонічного типу художнього мислення. Філософські, соціальні, психологічні й морально-етичні ідеї твору. Еволюція образу Раскольнікова і розвінчання теорії сильної особистості, “надлюдини”. Розкриття складності духовного світу людини. Система образів роману, семантика і символіка його назви.</p>	<p>ображених”) потенціалі роману “Злочин і кара”; простежує і підтверджує цитатами з тексту розвиток образу Раскольнікова: від скромного, інтелігентного й доброго студента, який здатен співчувати чужому горю (сон про знування над конем) – через убивство старої лихварки та її сестри – до розкаяння вже на каторзі (Євангеліє під подушкою на страсному тижні перед Великоднем); висловлює власні судження щодо теорії сильної особистості, “надлюдини” (якій дозволено те, що заборонене для усіх інших людей) і підтверджує їх прикладами і цитатами з тексту, а також власними життєвими спостереженнями; наводить приклади і цитати з тесту, де письменник відтворює складність духовного світу людини (суперечливі роздуми героїв, неоднозначність їхніх суджень і ставлення до світу тощо); розкриває особливості системи образів роману, зокрема – знаходить у Родіона Раскольнікова і Соні Мармеладової спільне (обидва вчинили переступ проти суспільних законів і норм: він став убивцею, а вона – повією) і різне (вона по жертвувала собою заради інших, а він по жертвував іншими заради себе) і т.д.; пояснює сенс і символіку назви “Злочин і кара”: за християнською доктриною і законами справедливості злочин повинен бути покараним;</p>	<p>Психологічна модерністська драма В.Винниченка „Гріх”. Психологічна вмотивованість вчинків і поведінки персонажів. Т/л: поглиблення поняття про психологічний роман, повість, драму.</p>		<p>Петербурзі”. М.Ге "Що є істина". В.Перов, К.Трутовський "Портрет Достоевського". А.Кретов-Даждь. Ілюстрації до твору (1999-2006). А.Чумечова «На дне» (2005). О.Литвинов «Злочин і кара» (2000). Біблійна притча про воскресіння Лазаря у світовому живописі: Оуватер Альберт ван «Воскресіння Лазаря» (серед. XV ст.), Лейден Артген ван «Воскресіння Лазаря» (XVI ст.), Фландес Хуан де «Воскресіння Лазаря» (бл. 1500), Рембрандт Харменс ван Рейн «Воскресіння Лазаря» (1630). Ескізи декорацій М.Шемякіна до роману «Злочин і кара» М.Мусоргський "Пісні і танці смерті". Г.Зутермейстер</p>	<p>Живая жизнь: о Достоевском и Толстом. - М.: Политиздат, 1991. 4.Сучасна інтерпретація художніх творів Ф.М. Достоевського // Міжвузівська збірка наукових праць, Ін-т літератури ім. Т.Г. Шевченка. – К.: Бердянськ, 1998. 5.Левянт М., Кабанюк Л. “История литературы в поэтических строчках” // Відродження. – 1995. - № 3. 6.Артемчук І. Вагнер, Достоевський і Волошин // Радуга. – 1993. - № 4. 7.Волощук Е. Двойники и антиподы (система уроков по роману “Преступление и</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загально-освітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
		<p>висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту.</p> <p>ТЛ Дає визначення поняття <i>роман</i> і його різновидів: а) <i>психологічний роман</i> (у якому чільне місце займає відтворення психології, внутрішнього життя героїв) б) <i>філософський роман</i> (у якому наявні філософські ідеї, проблеми).</p>			<p>"Раскольников" (опера). Е.Петрович "Раскольников" (опера). В.Соммер. Вокальна симфонія на тексти Ф.Достоевського і Ф.Кафки. А.Онеггер. Музика до вистави "Злочин і кара". Н.Баранов "Ф.Достоевський" (скульптура). Х/ф "Петербургська ніч" (СРСР, 1934). К/ф "Раскольников" (Німеччина, 1923). Х/ф " Злочин і кара" (СРСР ,1970). Х/ф " Злочин і кара" (США ,1935). Х/ф " Злочин і кара" (Франція, 1956). Х/ф «Злочин і кара» (1969) режисера Л.Куліджанова. Х/ф "Двадцять шість днів з життя Достоевського" (СРСР, 1981).</p>	<p>наказание") // Рус. язык и литература в средних учебных заведениях Украины. – 1991. - № 9. 8.Корниенко О. Тема ростовщичества в произведениях О. Бальзака и Ф.М. Достоевского ("Гобсек" и "Преступление и наказание") // Вивчення світової літератури в школі. 36. наукових матеріалів. Вип. 5.– Полтава. – 1995. 9.Соплова Т. По страницам великой книги (Достоевский и Евангелие) // Відродження. – 1995. - № 3. 10.Писаренко Ю. Спорідненість творчості Ф. Достоевського та І. Франка</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загально-освітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
						(“Перехресні стежки”) // ВЛ у навчальному закладі. – 2003. - № 10.
8.	<p>Лев ТОЛСТОЙ (1828–1910) “Анна Кареніна” або “Війна і мир” (за вибором учителя)</p> <p>Творчість Льва Толстого як найповніший вияв можливостей реалістичної літератури. Духовні й творчі шукання та здобутки письменника. Роман “Анна Кареніна”. Образи-характери роману, пластичність змалювання і психологічна глибина. Суперечливий образ Анни. Образ Левіна, його автобіографічна складова.</p>	<p>Учень: визначає творчість Л.Толстого як найповніший вияв можливостей реалістичної літератури, продовження традицій реалістів-попередників (Бальзака, Діккенса та ін.); переказує зміст роману “Анна Кареніна”, виділяє ключові епізоди (зустріч Анни і Вронського на вокзалі, побачення Анни з сином тощо); називає основні проблеми твору: роль сім’ї у житті людини (“<i>мысль семейная</i>” /Л.Толстой/); пошуки основ міцних сімейних стосунків (“<i>усі щасливі сім’ї схожі між собою, кожна нещаслива сім’я нещасна по-своєму</i>”); право жінки/чоловіка на життя за порухами власної душі чи обов’язок перед членами своєї сім’ї, передовсім дітьми (доля Сергія Кареніна та маленької Ані) і т.д.; характеризує образи головних героїв твору в їхній психологічній глибині (насамперед – суперечливий образ Анни; крім того – образи Олексія Кареніна, Стіви Облонського, Вронського та ін.); робить характеристику образу Левіна, зокрема, його автобіографічної складової (в т.ч. невідповідність збігу імен: “ЛЕВ /Толстой/” – “ЛЕВін”);</p>	<p><i>Всесвітня історія:</i> 1. Російський похід Наполеона. Битви під Лейпцигом і Ватерлоо. „100” днів Наполеона (9 кл.)</p>	<p>Традиції історичного роману: В. Скотт „Айвенго”, В.Гюго «Собор Паризької Богоматері» і П.Куліш „Чорна рада” (перший україномовний історичний роман). Т/л: поглиблення поняття про роман. Роман історичний, роман-хроніка.</p>	<p>І.Репін «Толстой за робочим столом». Х/ф «Війна і мир» режисерів С.Бондарчука (1967), К.Відора (1956). Опера С.Прокоф’єва «Війна і мир». Ілюстрації до роману «Війна і мир» М.Ніколаєва, М.Башилова, Д.Шмаринова, Л.Пастернака. Ілюстрації до "Анни Кареніної" та "Війни і миру" (М.Врубель, М.Піскар'юв, В.Серов, Л.Гіршман, Д.Кардовський, М.Тирса, М.Дерегус, О.Верейський). І.Крамський "Портрет Л.М.Толстого", "Незнайомка". І.Репін "Толстой на відпочинку в лісі". Ю.Піменов «Портрет Татьяни Самойлової у</p>	<p>1.Апостолов Н. Живой Толстой: Жизнь Л.Н. Толстого в воспоминаниях и переписке. – СПб, 1995. 2.Роллан Р. Жизнь Толстого. – Минск, 1986. 3.Мережковский Д. Л. Толстой и Достоевский. – М.: Наука, 2000. 4.Морозов Ю. Художественно-семантический анализ литературного произведения (роман М.Ю.Лермонтова “Герой нашего времени”) // Відродження. – 1993. - № 11. 5.Скуратівський В. Світові контексти</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загально-освітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>Паралелізм у композиції роману, особливості стилю.</p> <p>“Війна і мир” – історичний і психологічний роман-епопея. Соціофілософська концепція твору, війна і мир як її вісь. Народ і особистість, народ і влада в розумінні письменника. Народ як головна сила історії, оберт національної незалежності, культури та традицій. Загальнолюдське значення проблематики твору. “Діалектика душі” толстовських героїв.</p>	<p>переказує зміст роману “Війна і мир”, виділяючи його ключові епізоди (Аустерлиць, Бородіно, опис дуба, перший бал Наташі Ростової, розмова Андрія і П'єра тощо);</p> <p>пояснює і доводить прикладами з тексту, чому “Війна і мир” є: а) історичним: у ньому відтворено реальні історичні події та закони, змальовано образи історичних осіб тощо; б) психологічним: відтворення психології, внутрішнього життя героїв займає в ньому чільне місце; в) романом-епопеєю (це широкомасштабне епічне полотно, в якому, на відміну від більшості інших романів, є дуже багато героїв (біля 500), сюжетних ліній, охоплений значний проміжок часу і т.д.);</p> <p>розкриває соціофілософські ідеї роману “Війна і мир”: роль народу як рушійної сили історії, оберегу національної незалежності, культури та традицій; війна і мир як два стани життя людини і народу; історична роль широких мас (народу) і особистості (Наполеон, Кутузов);</p> <p>доводить, що проблематика романів “Анна Кареніна” і “Війна і мир” має загальнолюдське значення;</p> <p>висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту.</p> <p>ТЛ Дає визначення поняття <i>роман-епопея</i> (див. вище).</p>			<p>ролі Анни Кареніної». Р.Щедрін “Анна Кареніна” (балет), музика до к/ф “Анна Кареніна”. Х\ф “Анна Кареніна” (США, 1948). Х\ф “Анна Кареніна” (СРСР, 1968). Х/ф “Лев Толстой” (СРСР, 1984). Х/ф “Кохання” (за мотивами “Анни Кареніної”, США, 1928), “Анна Кареніна” (вистава театру ім.Євг.Вахтангова).</p>	<p>Толстого // Скуратівській В. Етюди з світової літератури. – К.: Навчальні посібники, 1995.</p> <p>6.Кирилук З.В. Поиски смысла бытия и человеческого счастья (материалы к урокам по изучению романа Л. Толстого «Анна Каренина») // Відродження. – 1994. - № 5-6.</p> <p>7.Серых Е. Роман-епопея или «историческая пародия»? (Л.Н. Толстой «Война и мир») // Рус. язык и литература в средних учебных заведениях Украины. – 1990. - № 3.</p> <p>8.Звиняцковский В., Панич А. Тип “семейной женщины” в художественном</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загально-освітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
						<p>мире Л.Н. Толстого и А.П. Чехова // Рус. язык и литература в средних учебных заведениях Украины. – 1991. - № 3.</p> <p>9. Ковбасенко Л. Лев Толстой як майстер “психологічної рентгеноскопії” (два уроки за романом “Анна Кареніна”) // ВЛ у навчальних закладах . – 1998. - № 10.</p>
3.	<p>Мико́ла НЕКРА́СОВ (1821 – 1877). “О шостій вчора завернув...”; “Роздуми біля парадного під’їзду”; “Трійка”; “На смерть Шевченка”. Некрасов як “співець страждань</p>	<p>Учень: пояснює, чому М.Некрасова називають “співцем страждань народних”; знаходить у його поезіях конкретні приклади вживання розмовної інтонації, народної говірки; знаходить елементи схожості поезії Миколи Некрасова і Тараса Шевченка; виразно читає (“На смерть Шевченка” – напам’ять) і аналізує вірші М.Некрасова</p>		<p>1. Тема жіночої долі і народних страждань в ліриці М.Некрасова і Т. Шевченка („Наймичка”, „Катерина”, „У нашій раї на землі...”, „Не кидай матері!” – казали...”); 2. Тема Шевченка у</p>	<p>І.Крамской. «Портрет М.А.Некрасова» (1877), «Некрасов в период «Последних песен» (1877); Ілюстрації І.Глазунова до творів М.Некрасова. Верещагін “Апофеоз війни”, ілюстрації до віршу “Роздуми біля парадного під’їзду”,</p>	<p>1. Н.Скатов. Народный поэт // ПСС, т. 1. – М., - Правда, 1979. 2. Тимченко С. «В чем счастье, по – вашему?» Урок – диалог на материале творчества Тютчева, Фета, Некрасова. – ВЛК. – 2003.- № 5.</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загально-освітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	народних”, перегуки з Шевченком. Поетичне новаторство Некрасова: поєднання поезії з прозою, наближення поетичної мови до розмовної інтонації.			віршах М.Некрасова («На смерть Шевченка»).	В.Перов “Трійка”, «Діти, що сплять». І.Репін “Бурлаки на Волзі”. В.М.Васнецов “Книжна лавка”, “Злиденні-співачи (Прочани)”, “Портрет онука Віті”. М.В.Нестеров “Видіння отроку Варфаломею”. Творчість художників-передвиж-ників. Творчість композиторів “могутньої купки”: М.І.Глінка, М.Мусоргський, І.Бородин. Н.Іванов “Трійка” (для голосу та фортепіано). Н.П.Губарьков “Трійка” (для голосу та бояну). М.В.Коваль “Вчора о шостій”. С.В.Рахманінов «Слався».	
3. Традиції і новаторські зрушення в літературі другої половини ХІХ ст. (22 год.)						
2.	Волт ВІТМЕН (1819–1892)	Учень: пояснює , що американця Волта Вітмена	<i>Українська література:</i>	Урбаністична поезія	Ф.Збарський. «Портрет	І.Венедиктова Т. Поезия Уолта

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загально-освітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p><i>(Вірші за вибором учителя)</i></p> <p>Вітмен – американський поет-новатор. Зв'язок його поезії з романтичними традиціями та трансценденталізмом. Збірка “Листя трави”, її провідні теми й мотиви. Звернення до вільного вірша (верлібра). “Пісня про себе” – програмний твір поета.</p>	<p>називають великим поетом-новатором, бо він суттєво обновили як тематику поезії (так, на відміну від попередньої традиції поетизації природи, села, він почав оспівувати місто, за що його називають попередником т. зв. урбаністичної, “міської” поезії (він писав оди фабричним трубам, паротягам, домнам і т.п. /“...Свій похід починай, Індустріє!”/), так і форму поезії (широко використовував т. зв. верлібр, прагнув відійти від класичних форм віршування, шукав нових можливостей поетичного вислову: “О, якби моя пісня була проста, як рев і мукання тварин, швидка і спритна, як рухи риб, як капання крапель дощу!”); уводив до віршів прозову мову, часто вживав т. зв. каталог (“вітменівський каталог”), тобто довгий і детальний перелік якихось фактів, ознак, реалій тощо;</p> <p>називає і наводить приклади провідних тем і мотивів <i>всесвітньо</i> відомої збірки Вітмена “Листя трави”: оспівування Демократії¹, “мільйонних мас”, космічних масштабів і процесів і т.п.;</p> <p>пояснює, чому “Пісня про себе” вважається програмним твором поета (у ній яскраво втілені особливості стилю і світогляду Вітмена);</p> <p>виразно читає і аналізує вірші В.Вітмена. ТЛ Дає визначення поняття <i>верлібр</i> – “вільний вірш, неримований</p>	<p>Традиції В.Вітмена в українській літературі (верлібр в творчості українського футуриста М.Семенка, імажиніста Б.-І. Антонича, символіста П. Тичини). <i>Всесвітня історія: Аболіціоністський рух в США (30 роки XIX ст.)</i> – 9 клас.</p> <p>Поняття „аболіціонізм”, „плантаційне господарство”, „громадянська війна”, „реконструкція Півдня”.</p>	<p>В.Вітмена і М.Некрасова.</p>	<p>У.Уїтмена» Ілюстрації до книги К.Чуковського “Мій Вітмен” (В.Пивоваров). Т.Кінс «Волт Вітмен». Г.Холст. “Волт Вітмен” (оркестрова увертюра). В.Уільямс. Пісня на вірші з поеми Вітмена “Листя трави”, “Вперед, до невідомих земель” (кантата на вірші Вітмена), “Морська” (симфонія на тексти Вітмена).</p>	<p>Уїтмена. – М.: МГУ, 1982.</p> <p>2.Герасимчук Л. “Все це – справді – думки всіх людей” (Поезія У. Уїтмена на Україні) // Прапор. – 1973. - № 12.</p> <p>3.Герасимчук Л. У. Уїтмен. Розмови з сучасністю // Дніпро. – 1984. - №3.</p> <p>4.Герасимчук Л. Уолт Уїтмен // Уїтмен У. Поезії. – К.: Дніпро, 1984.</p> <p>5.Кохан Г. “Як безсмертя зоветься? Трава!” (урок-роздум за творчістю поета) // ВЛ у навчальному закладі. – 1999. - № 5. 6. К.Чуковський. «Мій Уїтмен»</p>

¹ Слово “Демократія” Вітмен завжди вживав з великої літери.

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загально-освітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
		<i>нерівнонаголошений віршорядок (і вірш як жанр)</i> ".				(1966). 7. І.Драч. «Початок Уїтмена».
5.	Еміль ЗОЛЯ (1840 – 1902). “Кар’єра Ругонів”. Е.Золя – французький письменник, теоретик натуралізму. Цикл романів Золя “Ругон-Маккари” – “природнича й соціальна історія однієї родини в добу Другої імперії”. Роман “Кар’єра Ругонів” як вступ до циклу, визначення в ньому її провідних тем і мотивів.	Учень: пояснює , що Е.Золя є теоретиком французького натуралізму; знаходить конкретні ознаки натуралізму (поєднання наукових методів і художніх засобів зображення) в романі: детальний опис походження Ругонів і Маккарів, описи спадкових рис, які передаються від генерації до генерації тощо; висловлює власне ставлення до героїв і проблем твору, спираючись на текст; пояснює символіку червоного кольору (орденська стрічка – кров на підборах П’єра Ругона – вогник свічки у вікні помираючого збірника податків). ТЛ Дає визначення поняття <i>натуралізм</i> .	<i>Українська література:</i> Фізіологічний імпресіонізм в українській літературі творчості П.Мирного, І. Франка, В.Винниченка, М.Коцюбинського .	Т/л: поняття про роман – епопею: Е.Золя, Л.Толстой, український літературі – Б.Лепкий (епопея „Мазепа) – 10 кл. Натуралізм в творчості Е.Золя, Дж. Лондона, Т. Манна, братів Гонкур, Г. Мопассана. Історія терміна „натуралізм” : Е.Золя. Передмова до „Терези Ракен” (1867). Естетична програма натуралізму – в його „Експериментальному романі” (1879).	Філософи, засновники натуралізму: Г. Спенсер, О.Конт; Мистецтвознавчі праці Е.Золя «Мій салон», «Едуард Мане»; х/ф «Жерміналь» (1993) реж. К.Беррі; «Тереза Ракен» (1953) реж. М.Карне. Живопис: Г.Курбе «Дробильники каменів». О.Дом’є «Вагон третього класу», «Праля». Ф.Мілле «Сівач». Е.Мане «Портрет Золя», «Жінка з підв’язкою», «Портрет Берти Морізо». В.Ван Гог «Ідці картплі». М.Ліберманн «Жінка з козами» .	1. Трескунов М. Еміль Золя // в кн. Э.Золя. Западня. Рассказы., М.,Правда, 1990.2. Михилев А. Писатель, устремлений к будущим векам // в кн.Э.Золя. Жерминаль, Х., 1986. 3. Лану А. Здравствуйте, Эмиль Золя! М., 1966. 4. Арагон Л. Актуальность Эмиля Золя // в кн.: Арагон Л. Литература и искусство. М., 1957.

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загально-освітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
5.	<p>Генрік ІБСЕН (1828–1906). “Ляльковий дім”</p> <p>Генрік Ібсен – норвезький письменник, зачинатель європейської “ нової драматургії”.</p> <p>“Ляльковий дім” як соціально-психологічна драма. Особливості драматичного конфлікту та розвитку сценічної дії в п’єси. Аналітична композиція п’єси. Новаторство Ібсена-драматурга.</p>	<p>Учень:</p> <p>пояснює, чому норвежця Генріка Ібсена вважають зачинателем європейської “ нової драматургії”, новатором сцени: його драми суттєво відрізнялися від звичних на той час у Європі драм, вони викликали неоднозначні оцінки, навіть скандали, після них протягом тривалого часу точилися дискусії;</p> <p>перелічує й ілюструє прикладами з тексту основні новаторські нововведення Ібсена-драматурга: а) акцент із зовнішньої дії перенесено на дію внутрішню: на сцені в звичнім для театру сенсі майже “нічого не відбувається”: герої майже нерухомі, ніхто нікого не вбиває, просто йде розмова, думка протистоїть думці, головною ж є напруга внутрішня, непомітна оку глядача; б) зазвичай конфлікт драми Ібсена зав’язується ще до того, як починається власне її дія (так, Нора підписала фіктивний вексель до початку дії “Лялькового дому”); в) його “нові драми” мають відкритий фінал, тобто після закінчення п’єси достеменно невідомо, чим же врешті-решт закінчиться вирішення її конфлікту;</p> <p>дає визначення п’єси “Ляльковий дім” як соціально-психологічної драми: соціальної, тому що в ній підняті соціальні проблеми: багатства і бідності (Хельмер – Кругстад), громадянських прав жінки (Нора й підроблений нею вексель) тощо;</p>	<p><i>Українська література:</i></p> <p>1.Проблеми фемінізму в творчості О.Кобилянської (повісті „Людина”, „Царівна”, оповідання „Некультурна”, „Valse melancolique”). 2. Вплив „ібсенізму” на драматичні твори О.Олеся („По дорозі в Казку”, „Танець життя”, „Земля обітована”).</p>	<p>„Ібсенізм” в творчості Б.Шоу (11 кл.)</p>	<p>Ілюстрації до твору (М.Періх). Ілюстрації С.Бродського до драми «Пер Гюнт». О.Богаєвська “Ляльковий дім”, “Дитяче свято”. Е.Мунк. Ібсен у кафе Гранд-готелю у Християнії. Ф.Діліус “Пісня на норвезькі тексти” (“Слухаючи першу зозулю весною”). Е.Гріг. Музика до драми Ібсена “Пер Гюнт”. Х/ф “Ляльковий дім” (США, 1974). Вистава театру Віри Комісаржевської “Ляльковий дім” (1904). Вистава МХАТу “Ляльковий дім”. “Нора” (телевистава за п’єсою Г.Ібсена).</p>	<p>1.Адмони І. Генрик Ібсен: очерк творчеств. – Л.: Худ лит., 1989.</p> <p>2.Мищук В. Дім, у якому в’януть почуття (До вивчення соц.-психол. драми Г. Ібсена “Нора”) // Відродження. – 1993. - № 11.</p> <p>3.Сіденко С. “Хто з вас безгрішний, хай перший вергне в неї камінь...” (система уроків з вивчення творчості Г. Ібсена, зокрема його драми “Ляльковий дім”) // ЗЛ у навчальних закладах України. – 1999. - № 11.</p> <p>4.Шоу Б. Квинтэссенция ибсенизма // Шоу Б. О драме и театре. – М., 1963.</p> <p>5.Олексієнко О.</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загально-освітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
		<p>психологічної, тому що напруга твору передовсім психологічна, внутрішня; називає й ілюструє прикладами з тексту втілення рис “нової драми” в “Ляльковому домі”: а) внутрішня дія; б) “дотекстова” зав'язка конфлікту; в) неоднозначне, дискусійне ставлення до героїв і проблем твору (хто винен: Нора, яка підробила вексель, але зробила це для порятунку життя чоловіка? Чи Хельмер, який дорікає їй тим, що ця підробка може поламати йому кар'єру? мала чи не мала права Нора йти від дітей і чоловіка, руйнувати, хай і “ляльковий”, але дім, сім'ю? і т.д.); в) відкритий фінал (невідомо, повернеться Нора до своїх дітей і Хельмера чи ні); висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту.</p> <p>ТЛ Дає визначення поняття <i>зовнішня і внутрішня дія, “нова драма”, ілюструє</i> їх прикладами з п'єси Ібсена “Ляльковий дім”.</p>				<p>Розгляд твору на концептуальному рівні допомагає осучаснити п'єсу (на прикладі “Лялькового дому” Г. Ібсена) // ВЛ. – 2000. – № 4.</p>
5.	<p>Антон ЧЕХОВ (1860–1904) “Чайка”. Чехов – російський письменник. Його еволюція, імпресіонізм пізньої прози і драматургії.</p>	<p>Учень: пояснює, чому Чехова вважають драматургом-новатором; називає риси, які зближують творчість А.Чехова і Г.Ібсена (інтелектуальний характер драми, відкритий фінал творів тощо); характеризує головних персонажів п'єси; визначає провідний конфлікт п'єси (пошук життєвої мети і сенсу мистецтва в</p>	<p><i>Українська література:</i> Вплив імпресіонізму А.Чехова на прозу М.Коцюбинського (новели „ Intermezzo”, „ На камені”, „Цвіт яблуні”).</p>		<p>С.Герасимов “Барвіха”. І.Левітан «Осінній день. Сокольники». В.Борисов-Мусатов «Відблиск західу сонця», «Дама на веранді», «Примари», «Осінній мотив».</p>	<p>1. Громов М. В творческой лаборатории А.П. Чехова., Р., 1963. 2. Моруа А. Искусство Чехова // Собр. соч. в 6-ти т., т. 6., М., Пресса, 1992. 3. Зингерман Б.</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загально-освітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>Чехов і Ібсен. «Чайка» – перша п'єса російської нової драматургії. Життєва мета та сенс мистецтва як головні проблеми твору. Особливості драматичного конфлікту та розвитку сценічної дії в п'єсі. Новаторство Чехова-драматурга.</p>	<p>зіткненні з реаліями життя).</p>			<p>Н.Горлов «М.Горький, А.Чехов слухають Шаляпіна». Кукринікси. Ілюстрації до твору. В.Серов «Портрет артистки М.Н.Єрмолової», «Портрет княгині О.К.Орлової»». Живопис імпресіоністів: К.Моне, Е.Дега, О.Ренуар. А.Кушнарьов «Старий дворик. Із серії «Гурзуф. Пам'яті А.Чехова». Л. ван Бетховен «Місячна соната». М.Глінка, О.Даргомижський (романси). Ж.Безе «Кармен» (опера). Ф.Ліст. 11-а рапсодія. Ф.Шопен «До-мажорний ноктюрн». О.Холмінов. Одноактні опери за мотивами п'єси Чехова. Р.Щедрін «Чайка» (балет). Х/ф</p>	<p>Театр Чехова и его мировое значение. - М., 1988. 4. Ларин Б. «Чайка» Чехова. Исследование по эстетике слова и стилистике художественной литературы. Л, 1964. 5. Алперс Б. Искание новой сцены. - М., 1985. 6. Теплінський М. Новаторські принципи драматургії Чехова у п'єсі „Чайка”. Матеріали до уроку. - ВЛ у навч. закладах. - 1999. - №3. 7. Шахова К. Антон Павлович Чехов. - ВЛ у навч. закладах. - 2004. - № 5.</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загально-освітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					<p>“Чайка” (Італія, 1977). Х/ф “Чайка” (СРСР, 1972). Х/ф “Чайка” (США, 1968). “Чайка” (вистава театрів МХАТу, “Сучасник”).</p> <p>Українське мистецтво: 1. А.Чехов та українська опера: "Ведмідь" Л. Грабовського; "Віронька" Ю. Іщенка; "Палата №6" В. Зубицького; "Ми відпочинемо" (за п'єсою "Дядя Ваня") Ю.Іщенка; "Відьма" Б. Яновського.</p> <p>2. Інтерпретації чеховської "Чайки" на українській сцені (режисер А.Жолдак "Чайка"); «Вишневий сад» Київського театру маріонеток. (2002). <i>Екскурсія</i>. Будинок-музей Чехова А.П. в м. Ялта. Музей Чехова А.П в м.</p>	

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загально-освітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					Суми.	
5.	<p>Джордж Бернард Шоу (1856–1950). “Пігмаліон”. “Театральна революція” англійського драматурга Шоу, його “драми ідей”. Шоу й “ібсенізм”. Комедія “Пігмаліон”, її міфологічна основа. Динамізм дії і парадоксальність як невід’ємні риси творчості Шоу. Проблематика й художні особливості твору, його “філологічний конфлікт” і соціально-виховна спрямованість. Елайза Дулітл, її шлях від мало привабливої квіткарки-кокні до “чарівної</p>	<p>Учень: пояснює, в чому полягала “театральна революція” англійського драматурга Шоу: він розвинув традиції Ібсена, розробивши особливий тип драми – “драму ідей” (конфлікт твору полягав не лише у зіткненні інтересів і пристрастей персонажів, а й у царині ідеології, це передусім конфлікт ідей); з’ясовує, що конфлікт ідей присутній і у веселій, дотепній комедії “Пігмаліон” як специфічний “філологічний конфлікт”, де Шоу втілює ідею вирішення важливих соціальних проблем, зокрема, соціальної рівності шляхом оволодіння всіма прошарками суспільства правильною вимовою; наводить приклади втілення цього “конфлікту ідей” через “філологічний конфлікт” у комедії “Пігмаліон”, де опис того, як професор Гігінс вчить квіткарку Елайзу Дулітл правильної аристократичної вимови, є втіленням ідеї соціаліста Шоу, який показує шлях до справедливого устрою суспільства, де усі без винятку громадяни, як аристократи, так і простий люд, матимуть рівні шанси реалізувати своє право на освіту й гідне життя, де не буде <i>“пасажирів третього класу й запанує всезагальна рівність”</i> (Б.Шоу. “Пігмаліон”, 5 дія); визначає гуманітарну освіту і формування почуття власної гідності Елайзи Дулітл як</p>		<p>„Ібсенізм” в творчості Б.Шоу (11 кл.). Давньогрецький міф про Галатею та Пігмаліона. „Філологічний конфлікт” (проблема правильної літературної мови) в українській драматургії: М.Куліш „Міна Мазайло”.</p>	<p>Ілюстрації до п’єси (А.Васін, М.Піков, В.Власов). Ф.Буше “Пігмаліон і Галатея”. Твір для читця і сімох інструменталістів, названий “Розвагою” або “Фасадом” на вірші Е.Ситуела (безсумнівна близькість “Фасада” парадоксам Б.Шоу). Ф.Зуппе “Чудова Галатея” (оперета). А.Онеггер Музика до х/ф “Пігмаліон”. Фільм-балет “Галатея” (в гол. ролі К.Максимова, реж. О.Белинський, хореограф Д.Брянцев). Ф.Лоу “Моя чарівна леді” (мюзикл на 2 дії). Огюст Роден. Бюст Б.Шоу. Жигмонд Кишфалуді-Штробль “Бернард Шоу”.</p>	<p>1. Васильєв Є. Усе - таки Галатеї не зовсім подобається Пігмаліон... // ЗЛ у навчальних закладах. – 1999. - № 11. 2. Ковбасенко Ю. Джордж Бернард Шоу: я впливав на Жовтневу революцію // ЗЛ у навчальних закладах. – 2000. - № 5. 3. Ніколенко О. Основні тенденції розвитку драматургії кінця XIX – початку XX століття // ЗЛ в навчальних закладах. – 1999. - № 11. 4. Ромм А. Джордж Бернард Шоу.- М.–Л., 1965. 5. Шоу Б. О драме и театре.- М.: Изд-во иностранной литературы, 1963.</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загально-освітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	леді”. Інтелектуальний характер драматургії Шоу.	Її шлях від мало привабливої квіткарки-кокні до “чарівної леді”, як підґрунтя для <i>“фантастичного міжкласового стрибка”</i> (Б.Шоу); пояснює сенс назви твору, зокрема – зв’язок (збіги й особливо відмінності) комедії “Пігмаліон” з давньогрецьким міфом про Пігмаліона; висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту. ТЛ. Дає визначення поняття <i>інтелектуальна драма.</i>				
4. Підсумок (2 год.)						
2.	Узагальнення та систематизація вивченого протягом року матеріалу	Учень: називає авторів і переказує зміст вивчених протягом року творів; повторює, узагальнює і систематизує засвоєні протягом навчального року відомості про особливості перебігу світового літературного процесу (реалізм, література другої половини XIX ст.); ТЛ Дає визначення понять: <i>верлібр; зовнішня і внутрішня дія; історичний роман; психологічний роман; соціально-психологічний роман; філософський роман.</i>				

Для вивчення напам’ять

- М.Некрасов. “На смерть Шевченка”.
- 1-2 вірша за вибором учня.

11 КЛАС

На навчальний рік – 70 год.

На тиждень – 2 год.

На тематичне оцінювання – 8 год.

Резервний час – 8 год.

На текстуальне вивчення – 54 год.

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
1. Вступ. Із літератури раннього модернізму (14 год.)						
5.	<p>Модерністські зрушення у французькій поезії другої половини XIX ст.</p> <p>Шарль БОДЛЕР (1821–1867).</p> <p>“Альбатрос”, “Відповідності”, “Гімн красі”, “Вечорова гармонія”, “<i>Moesta et errabunda</i>”, “Зосередження”, “<i>Confiteor</i>”</p> <p>Бодлер – французький поет другої половини XIX ст., пізній романтик і один із зачинателів символізму.</p> <p>Світогляд і естетичні погляди Бодлера і збірка “Квіти зла”. Протиставлення дійсності й ідеалу як</p>	<p>Учень:</p> <p>розповідає про модерністські зрушення у французькій поезії другої половини XIX ст., пошуки нових засобів художньої виразності, модерних естетичних орієнтирів;</p> <p>пояснює, чому французький поет Бодлер був водночас і пізнім романтиком (у його віршах яскраво втілене характерне для романтизму протиставлення нищої дійсності й недосяжного ідеалу, вони підкреслено контрастивні) і одним із зачинателів символізму, на пряму, в якому головним засобом художнього вираження стає символ);</p> <p>характеризує естетичні погляди Бодлера, втілені у збірці “Квіти зла”: протиставлення дійсності й ідеалу як змістово-образна вісь збірки;</p> <p>висловлює судження про те, в чому полягає своєрідність вирішення проблеми “поет і натовп” у поезії “Альбатрос” (образ альбатроса, птаха, який завдяки великим крилам є “<i>королем неба</i>”, але “<i>на падолі земному</i>” через ці ж крила “<i>не має змоги йти</i>”, перетворюється на незграбу, посміховище, стає образом-символом поета, який є королем небес поетичної творчості, але безпомічний у реальному житті);</p>	<p><i>Українська література:</i></p> <p>1. Вплив французького символіста Ш.Бодлера на творчість М.Вороного („Інфанта”, „<i>Vae victis!</i>”). Проблема самотності людини в суспільстві. Відчуття катастрофізму, душевної розпуки, марності, незахищеності земного життя людини. Т/л: поняття про символ та символізм.</p> <p>2. Українська</p>		<p>Курбе Гюстав. «Портрет Бодлера» (1848). А.Матісс. «Портрет Ш.Бодлера» (1930-1932). А.Фонтен-Латур. Портрет Ш.Бодлера (фрагмент картини «Присвята Делакруа»). К.Піссаро. Пейзажі. Ш.Бодлер. Жанна Дюваль (малюнок). П.Аксьонов «Квіти зла» (2006). А.Межберг. Картина за мотивами віршів Бодлера (2004-2005). Ж.Массне. “Вертер” (опера). Лазарев. Симфонія сонетів для баса, фортепіано і ударних на вірші з</p>	<p>1. Бодлер Ш. Об искусстве, М., Ис-во, 1986.</p> <p>2. Павличко Д., Наливайко Д. // в кн. : Бодлер Ш. Поезії, К., Дніпро, 2001.</p> <p>3. Николенко О. Поезія французького символізму: Шарль Бодлер, П.Верлен, А.Рембо: Посібник для вчителя, Х., Ранок: Веста, 2003.</p> <p>4. Бодлер і модернізм (посібник-хрестоматія) // Тема. – 2001. - №2.</p> <p>5. Вітко М.</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	семантико-образна вісь збірки. Пошуки “сучасної краси”, “видобування краси зі зла” в поезії Бодлера. Традиційність і своєрідність вирішення проблеми “поет і натовп” у поезії “Альбатрос”. Філігранність поетичної техніки, формальна довершеність і сугестивність вірша “Вечорова гармонія”. Тлумачення предметних образів як “видимих знаків” ідей, почуттів, душевних станів (“Відповідності”).	пояснює , в чому полягає філігранність поетичної техніки і формальна довершеність вірша “Вечорова гармонія”, завдяки яким художнім засобам зреалізовано його “навіювальний” (сугестивний) вплив на читача/слухача (“плетення” віршових рядків, чітко продумані повтори однакових рядків у різних строфах, “висока” церковна лексика “ <i>візтар</i> ”, “ <i>потир</i> /церковна чаша/” та ін.); знаходить конкретні випадки тлумачення Бодлером предметних образів як “видимих знаків” ідей, почуттів, душевних станів людини, втілення думки про не видимий людському оку світ, де панують “ <i>взаємного зв'язку невидимі закони</i> ” у сонеті “Відповідності” (“ <i>символів ліси спостерігають нас і наші всі маршрути</i> ”; або “ <i>...нідмурків та колон неясні голоси</i> ”); висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творах поета, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту; Наводить приклади втілення рис символізму в поезіях Бодлера; виразно читає і аналізує вірші Бодлера. ТЛ Дає визначення поняття <i>символ</i> .	поезія початку ХХ століття і французький (Ш.Бодлер, П.Верлен, А.Рембо) і російський (В.Брюсов, К.Бальмонт, О.Блок) символізм.		книги "Квіти зла" Ш.Бодлера. Вистава на музику П.Габріеля в трупі “Російський балет ХХІ століття”. О.Роден. Скульптура “Бодлер”. Скульптура О.Родена «Я – прекрасний» (1882) з викарбуваними першими словами поеми Ш.Бодлера «Гімн красі». К.Швабе «Сплін та Ідеал» (1896).	М.М. Бахтін: „Перше завдання – зрозуміти твір так, як його розумів автор” (Урок проблемного аналізу поезії „Падло” Ш.Бодлера // ВЛ у навч. закл. – 2003. -№12. 6. Тригуб І. Вплив світогляду митця на його творчість. Урок-дослідження за поезіями Ш.Бодлера. // ВЛ у навч. закл. – 2004. - №1. 6. М.Рильський. Вірш «Бодлер». 7. Св. Гординський. Сонет «Бодлер»
4.	Із поезії французького символізму Поль ВЕРЛЕН (1844–1896). “Забуті арієти”, “Так тихо	Учень: характеризує в найзагальніших рисах символізм як літературний напрям останньої третини ХІХ – початку ХХ ст.; визначає музичність як важливу ознаку віршів Верлена, засіб прямого вираження інтуїтивно-	<i>Українська література:</i> 1. Вплив французьких символістів на розвиток	„Поетичне мистецтво” Верлена у контексті літературних епох:	Н.Родо. Бюст Верлена. (1900). Ф.Регаме “Верлен і Рембо у Лондоні”. К.Моне «Латаття», О.Ренуар «Дівчина	1. Верлен, Рембо, Малларме (посібник – хрестоматія)// Тема. – 2001. -

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>серце плаче...”, “Тихе небо понад дахом”, “Поетичне мистецтво”. Артюр РЕМБО (1854–1891). “Відчуття”, “Моя циганерія”, “П’яний корабель”, “Голосівки”, “Рожево плакала зірниця...”, “Вороння”. Стефан МАЛЛАРМЕ (1842–1898). “Дар поезії”, “Блакить”, “Лебідь”. Символізм як літературний напрям останньої третини ХІХ – початку ХХ ст. Основні естетичні принципи та поетичне новаторство символістів. Поняття про символ як основний засіб поетичного самовираження, його потрактування французькими символістами: спонтанність з’яви, непроясненість і</p>	<p>емоційного, несвідомого, настроєвого; тлумачить поняття <i>сугестія</i> (навіювання), визначає її як важливий художній засіб символістської поезії (поети-символісти прагнуть передати те, що не висловиш звичайним словом, навіювали невизначене, позбавлене чіткого сенсу й обрисів (“<i>про неясне говорили неясно</i>”)); висловлює судження про причини зменшення питомої ваги інформаційно-розповідної функції поетичної мови у віршах символістів і активізації функції сугестивної; наводить конкретні приклади використання символів у поезіях Верлена, Рембо або Малларме (наприклад, п’яний корабель із однойменного вірша А.Рембо) як основного засобу поетичного самовираження, його потрактування французькими символістами: спонтанність з’яви, непроясненість і багатозначність, “підказування” смислів і простір для відгадування; виразно читає і аналізує вірші Верлена, Рембо, Малларме. ТЛ Дає визначення поняття <i>символізм, сугестія</i>.</p>	<p>української поезії кінця ХІХ - поч.ХХ століття: багатолінійна асоціативність та сугестія в творах П.Тичини, Ол.Олеся, М.Вороного, М.Драй-Хмари, М.Зерова. Т/л. Поняття про символ. 2. Українська поезія про П.Верлена і А.Рембо (М.Рильський. «Є така поезія Верлена». Л.Костенко «Хлопчикок прийшов із Шарлевілью»).</p>	<p>Аристотель „Про мистецтво поезії”, Гораций Флакк „Наука поезії”, П.Ронсар „Поетичне мистецтво”, Ф.Сідней „Оправданіє поезії” (трактат), Ж. Дю Белле „О защите и прославлении французского языка” (трактат), М. де Сервантес „Путь на Парнас”(поема) Н.Буало «Мистецтво поетичне» (трактат), М.Рильський</p>	<p>у чорному». Е.Кар’єр. Портрет П.Верлена. А.Рембо. П.Верлен (малюнок). А.Фонтен-Латур «Кут стола» (фрагмент: Верлен, Рембо). М.Михайлов. Графічні ілюстрації до віршів (2002). О. П.Чайковський “Пори року” (Осінь). О.Скрябін “Мрії” (божественний твір). Г.Форе. Цикл пісень на вірші П.Верлена з книги “Пісні чистої любові”. І.Стравинський. Два романи для голосу на вірші П.Верлена. Малюнки П.Верлена, А.Рембо Росман. «Артюр Рембо». (1873). Я.Кажмарик. Музика до к/ф “Повне затемнення” (реж. А.Холланд, 1995). М.Равель “На</p>	<p>№ 2. 2. Андреев Л. Рембо // в кн. Рембо А. Произведения, М.: Радуга,1988. 3.Ткаченко В.// в кн. : Рембо А. Поезії, К.: Дніпро, 1995. 4. Птифис П. Артюр Рембо, М.: Мол. гвардія, 2000. 5. Карре Ж. М.. Жизнь и приключения Ж.А. Рембо, Петербург – ХХІ век, ТОО «Лань»,1994. 6. Зуєвський П. Стефан Малларме // в кн.. : Малларме С. Поезії, Оттава, 1990. 7. Цвейг С. Жизнь Поля Верлена // Нева. -1991. - №9. 8. Пастернак Б. Поль Верлен // в кн. : Верлен П. Романи без</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	багатозначність, “підказування” смислів і простір для відгадування. Сугестія (навіювання) як важливий художній засіб символістської поезії. Зняття інформаційно-розповідної функції поетичної мови.			«Поетичне мистецтво»	<p>“Траві” (музичний твір для голосу з оркестром). А.Матісс. Червона кімната (гармонія в червоному)”, “Червоні рибки”. Живописні твори художників групи “Набі” (М.Дені, А.Банар, О.Редон, Г.Моро).Художники прерафаеліти: Дж.Міллес «Офелія», Д.Г.Россеті «Денні мрії». Ізабелла Рембо “Рембо у східному костюмі”, “Портрет хворого Рембо після повернення з Африки в 1891р.” Е.Делае “П.Верлен”, “Рембо у 1872 році”, “Рембо, якого переслідує око совісті”. Е.Елгар. Варіації на загадкову тему “Енігма-варіації”. Б.Бріттен. “Осяння” (вокальний</p>	<p>слов, СПб,1999. 9. Сутула О. Розвивати асоціативне мислення учнів шляхом з’ясування специфіки символів // ВЛ. – 2004. - №8.</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					<p>оркестровий цикл). Оркестр Г.Малера “Панове, тут грайте голубіше, а це місце зробить фіолетовим за звучанням.” А.Тепляков. Симфонічна поема для читця та комп'ютера: «П'яний корабель» на вірші А.Рембо (Іркутськ, 2000). А.Матісс. Ілюстрації до вірша “Вікно”. Е.Мане. “Портрет С.Малларме”. П.Гоген “Портрет С.Малларме”. Ілюстрації Е.Мане до творів С.Малларме. Г.Клімт «Музика». М.Равель “Свята” (музичний твір для голосу з фортепіано). П.Булєз “Складка на складці – портрет Малларме”. К.Сен-Санс “Карнавал тварин” (фантазія), “Лебідь”. С.Ерзья “Леда і лебідь”.</p>	

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					А.Фантен-Латур. «На розі столу». К.Дебюссі. «Прелюдія до «Полудня Фавна».	
5.	<p>Оскар УАЙЛЬД (1854 –1900). “Портрет Доріана Грея”.</p> <p>Уайльд – письменник англійського раннього модернізму. Естетизм Уайльда, імпресіоністичність стилю.</p> <p>“Портрет Доріана Грея” як осереддя творчості письменника, філософсько-естетичні та моральні проблеми твору. Риси інтелектуального роману.</p>	<p>Учень: пояснює, чому англійця О.Уайльда називають письменником англійського раннього модернізму (передовсім, підкреслюючи естетизм Уайльда, імпресіоністичність стилю); визначає роман “Портрет Доріана Грея” як осереддя творчості Уайльда: саме в цьому романі риси естетизму, поетизація краси як сенсу й основного завдання мистецтва втілилися найповніше;</p> <p>характеризує “Портрет Доріана Грея” як інтелектуальний роман і вказує на головні філософсько-естетичні та моральні проблеми твору: співвідношення краси й моралі, чи може краса бути вільною від моралі, як це вивільнення діє на особистість;</p> <p>висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту.</p> <p>ТЛ Дає визначення понять <i>естетизм, інтелектуальна проза, парадокс.</i></p>			<p>Тулуз Лотрек Анрі де «Оскар Уайльд» (1895). Карикатури М.Бірбома на О.Уайльда. Р.Штраус. Опера «Саломея». «Модернізм по-англійськи» в творчості О.Уайльда та в творчості художників-прерафаелітів: Е. Бьорн Джонс, Д.Г.Россетті, Дж. Е. Міллер, У.Морріс та ін. Дж.Уістлер «Ноктюрн у чорному та золотому». Герен де Сцевола “ В парку”. Г.Керстінг “Людина за письмовим столом”. К.Моне “Враження. Схід сонця”. О.Бердслі. Ескіз рекламної</p>	<ol style="list-style-type: none"> Соколянський М. Оскар Уайльд. Очерк творчості. – К., Одеса, 1999. Свічкарьова І. Вчимося інтерпретації художнього тексту (урок – дослідження за романом О.Уайльда „Портрет Доріана Грея”) // ВЛ у навч. закладах. – 2003.- №12. Єременко О. Власна доля митця як ключ до осягнення його твору (погляд літературознавця) // ВЛ у навч. закл. – 2000. - №3. Гавришко Г.І. „Принц

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					<p>листівки до альманаху «Жовта книга», «Вбрання», ілюстрації до «Соломії». Т.Новіков «Залізна маска. Серія «Гобелени». Р.Штраус «Соломія» (опера). Р.Вагнер. Увертюра до «Тангейзера» (опера). С.Скотт «В країні Лотоса» (фортепіанні п'єси). Ф.Діліус. «У літньому саду» (фантазія). Х/ф «Портрет Доріана Грея» (Німеччина, 1916). «Портрет Доріана Грея» (вистава театру ім. Є.Вахтангова). Х/ф «Портрет Доріана Грея (реж. Д.Розенбаум, США, 2004). Х/ф «Портрет Доріана Грея (реж. Е.Левін, США, 1945). Х/ф «Доріан Грей (реж. А.Гольдштейн, Канада-Великобританія,</p>	<p>Парадокс"? „Апостол естетизму"? „Король життя"? Зраджений, в'язень, вигнанець, злидар? // ВЛ у навч. закладах. – 2000. - №3.</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					2004.	
2. Із літератури першої третини ХХ століття (19 год.)						
2.	<p>ХХ ст. як літературна епоха, глибинний переворот в естетиці й художній практиці. Формування нових принципів і структур художнього мислення і творчості. Світова література ХХ ст.: основні етапи та тенденції розвитку. Посилення взаємодії національних літератур. Модернізм і авангард. Реалізм у літературі ХХ ст.: продовження традицій, пошуки нових засобів і форм художнього вираження. Взаємодія з модернізмом. Елітарна й масова культура.</p>	<p>Учень: називає розвиток модернізму і авангардизму провідними тенденціями літературного процесу першої половини ХХ століття, визначає їх співвідношення; висловлює судження про долю реалізму в літературі ХХ ст. (з одного боку – продовження традицій літератури попередніх епох, з другого – пошуки нових засобів і форм художнього вираження, взаємодія з модернізмом); характеризує роздвоєння культурного процесу на два річища (елітарну і масову культуру) як характерну ознаку ХХ століття. ТЛ Дає визначення понять <i>авангардизм, модернізм</i> (у літературі).</p>	<p><i>Українська література:</i> Основні риси раннього українського модернізму (О. Кобилянська, М.Коцюбинський, В.Стефаник, Л.Українка, О.Олесь, Б.Лепкий). Посилення зв'язку з культурою Європи, активні націотворчі процеси. Альманах „З-над хмар і долин” - перший маніфест українського модернізму. <i>Всесвітня історія:</i> Світ на початку ХХ ст. (10 кл.)</p>			<p>1. Бергсон А. Два источника морали и религии // История философии в памятниках // М.: Изд-во “Канон”, 1994. 2. Моклиця М. Філософія модернізму: Шопенгауер і Ніцше: дві естетичні моделі цього напрямку // ВЛ у навчальних закладах. – 2001. - № 8; 2002. - № 1 – 2. 3.Наливайко Д. Література в системі мистецтва як галузь порівняльного літературознавства // Слово і час. – 2003. - № 6. 4. Ніцше Ф. Так казав Заратустра. Жадання влади. – К., 1993. 4. Шпенглер О. Закат Европы. -Рн/Д.: Изд-во</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
						“Феникс”, 1998.
3.	<p>Франц КАФКА (1883–1924) “Перевтілення”</p> <p>Кафка – австрійський письменник-модерніст. Своєрідність світобачення і його художнього вираження в оповіданні “Перевтілення”.</p> <p>Грегор Замза і його родина. Особливості стилю Кафки, поєднання реальності і міфотворчості.</p>	<p>Учень:</p> <p>пояснює, що характерні особливості індивідуального стилю австрійського письменника-модерніста Франца Кафки зокрема полягають у: а) поєднанні реальності і міфотворчості (у його творах, зокрема в оповіданні “Перевтілення”, абсолютно неймовірні, фантастичні події мирно співіснують із цілком реалістичними побутовими замальовками, описом життя сім’ї Грегора); б) як фантастичні (наприклад, перетворення Грегора на фантастичну комаху), так і вірогідні події (наприклад, смерть згаданої комаху) автор описує підкреслено буденно, неемоційно, зовсім без “експресії”, що є важливою ознакою індивідуального стилю Кафки; в) письменник відтворює трагізм буття “маленької людини”, яка в цьому світі часто відчуває себе “самотньою комахою”, відчуженою і приреченою;</p> <p>висловлює судження про особливості стосунків Грегора з його родиною (він присвятив своє життя рідним людям, які фактично стали причиною його смерті після фантастичного перетворення свого годувальника на комаху);</p> <p>висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту.</p> <p>ТЛ Дає визначення понять <i>міфотворчість</i>, <i>експресіонізм</i>.</p>	<p><i>Українська література.</i></p> <p>Т/л: експресіонізм м. Духовні перевтілення героїв М.Хвильового (Новела „Я (Романтика)”)</p>	<p>1.Тип „маленької людини” в творах Ф. Достоєвського, М.Горького, Ф. Кафки.</p> <p>2. „Перевтілення” Ф.Кафки крізь призму „Метаморфоз” Овідія.</p> <p>3. Фантастика в творах К.Чапека, О.Уайльда, Ф. Кафки.</p>	<p>С.Далі “Вечірній павук надії”. Дж. де Кіріко та М.Ернст. Живопис. О.Редон «Павук, що посміхається». Е.Мунк. «Крик». М.Добужинський «Диявол». Х.Хенце “Сільський лікар” (опера). Г.Ейнем “Процес” (опера), “Перетворення” (музика для оркестру). А.Берг “Воццек” (опера). А.Бартók "Allegro barbaro". А.Шонберг “Чекання” (мелодрама). С.Прокоф’єв. “Скороминущість”. Х/ф “Замок” (1971, реж. У. Шамані). Х/ф «Перевтілення» (2002, Росія, реж. В.Фокін) Ф.Кафка в сучасному</p>	<p>1. Набоков В. Лекції по зарубěžной літературе. Франц Кафка «Превращение», М., 1998.</p> <p>2. Шарп Д. Незримый ворон (конфликт и трансформация в жизни Кафки), В., 1994.</p> <p>3. Затонский Д. Ф. Кафка и проблемы модернизма, М., 1972.</p> <p>4. Брод М. О Франце Кафке, СПб., 2000.</p> <p>5. Ковбасенко Ю. Біографія і викладання літератури. Штрихи до портрета письменника. Кафка // Тема. – 2002. - №2.</p> <p>6. Ковбасенко Л. Ф.Кафка: людина</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					українському кінематографі. Фільм С. Маслобойщикова „Співачка Жозефіна і мишачий король” (1994 р.) за 8 творами Кафки.	в цьому світі – самотня комаха. Конспект уроку з вивчення оповідання „Перевтілення” //ВЛ у навч. закладах. – 1998. - №8. 7. Ніколенко О. Духовні перевтілення героїв Ф.Кафки і М.Хвильового // ВЛ у навч. закладах. – 2002. - №2. 8.Затонський Д. Франц Кафка. //Газ. „ЗЛ”. – 2002. -№34. 9. Вовк Я. Жорстокий світ самотності. Матеріали до вивчення новели Ф.Кафки „Перевтілення”. – ЗЛ у навч. закладах. – 2002. - №4.
3.	Джеймс ДЖОЙС (1882 – 1941). “Джакомо Джойс”. Джойс – ірландський	Учень: називає та ілюструє прикладами з тексту психологічного есе “Джакомо Джойс” характерні риси поезики модерністських творів одного з		<i>Міжлітературні зв'язки:</i> Античний	А.Матісс. “Розмова”, “Жіноча напівпостать	1.Ауербах Е. Мимесис. – М., СПб., – 2000. 2. Вулф В.

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>письменник-модерніст, його світоглядні й естетичні позиції. Характерні риси поетики модерністських творів Джойса: “потік свідомості”, елемент пародійності й іронізму, яскраво виражена інтертекстуальність. Психологічне есе “Джакомо Джойс”, його автобіографічний характер. Самоіронічний присмак назви твору. Ключова лексика і символіка тексту (“театр” – “гра” – “нещирість” – “герб Шекспіра” тощо) та розмаїття його можливих інтерпретацій. Джойс як один із “батьків модернізму”.</p>	<p>“батьків модернізму” ірландського письменника Джойса: а) використання “потіку свідомості” (його оповідь “<i>плине, мов ріка</i>” (В.Джеймс), іноді логіка поступається відвертій асоціативності, фрагменти тексту начебто не пов’язані між собою і навіть спеціально розірвані більшими або меншими пропусками і т.д.); б) наявність елементу пародійності й іронізму: так, вже в самій назві твору слово “Джакомо” водночас є і італійським відповідником англійського імені “Джеймс” (ім’я автора – <i>Джеймс</i> Джойс), і своєрідним самоіронічним натяком на знаменитого <i>Джакомо</i> Казанову (пор. “Джакомо Джойс” і “Джеймс Казанова”); в) інтертекстуальність (есе насичене запозиченнями з текстів Біблії (“<i>не його, а Варраву</i>”), Шекспіра (“Гамлет”, “Макбет”), Ібсена (“Ляльковий дім”, “Гедда Габлер”)); наводить приклади автобіографічного характеру “Джакомо Джойса”: автор теж заробляв уроками, його дружину, як і дружину героя есе, звали саме Нора (Барнакль) і т.д.; називає ключові слова твору і пояснює їхній зв’язок із творчим задумом автора (так, нещирість його стосунків із героїнею відтворюється завдяки вживанню ключової лексики зі значенням ‘нещирість’, ‘гра’: “театр” /тобто “лицедійство”/ – “гра” – “нещирість” – “герб Шекспіра” (знаменитого драматурга, тобто лицедія) тощо; ТЛ Дає визначення понять “потік свідомості”, <i>ремінісценція літературна, інтертекстуальність</i>.</p>		<p>пласт в романи Джойса «Улісс» (Гомерові «Одіссея»).</p>	<p>Л.Н.О.”, “Жінка з розпущеним волоссям”. Г. Клімт «Поцілунок». Ж.Сьора «Натурниці», Ф.Кес ван Донген “Дама у чорному капелюшку”. Ф. фон Штук «Невинність», «Гріх», «Соломія». Дж.Енсор «Темна дама». С.Жуковський “Вітальня з роялем”. Іванов-Терентев. “Без назви”. Р.Штраус “Соломія”. К.Дебюссі. Ноктюрн “Сирени”.</p>	<p>Современная художественная проза // Писатели Англии о литературе 19-20 веков. – М.: Прогрес, 1981. 3. Хорунжий С. “Уллис” в русском зеркале // Джойс Д. Собрание сочинений в 2-х т. Т.2 – М.: Терра, 1997. 4. Кьеркегор С. Наслаждение и долг.- Ростов-на-Дону: Феникс, 1998. 5. Сартр П.Ж. Проблемы метода. – М.: Прогресс, 1994. 6. Сартр П.Ж. Объяснение постороннего // Ситуации. – М.: Ладомир, 1998. 7. Борецький М. Міф як засіб художнього осмислення сучасності (урок-лекція: “Джеймс</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
						Джойс і його роман “Улісс”) // Відродження. – 1996. - № 9. 8. Ковбасенко Ю. Біографія письменника і викладання літератури. Штрихи до портрета письменника. Джойс // Тема. – 2002. - №2.
3.	<p>Томас МАНН (1875–1955). “Маріо і чарівник”.</p> <p>Томас Манн – німецький письменник, антитоталітарний характер його творчості. Напруженість передвоєнної ситуації в Європі і тривожний настрій новели “Маріо і чарівник”.</p> <p>Алегоричність і паралелізм у творі (гіпнотична влада чарівника над натовпом і маніпуляції</p>	<p>Учень: пояснює, що Т.Манн – німецький письменник, який піднімав проблеми боротьби з тоталітаризмом; характеризує головних героїв твору, а також характер зіткнення “чарівника” (гіпнотизера) і Маріо; висловлює особисте ставлення до вчинку Маріо, а також до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту.</p>	<p><i>Всесвітня історія:</i></p> <p>Назрівання Другої Світової війни. Прихід до влади політичних діячів Гітлера і Мусоліні. Нацистський режим (11 клас).</p>	<p>1. Сеанси чорної магії в творах Гете, М.Булгаков а, Т. Манна. 2. Тоталітарний режим в романі М.Булгаков а „Майстер і Маргарита” і новелі Т.Манна „Маріо і чарівник”.</p>	<p>Дж.Енсор «Інтрига». Р.Дюфі «Берег моря у Ницці», «Казино у Ницці». І.Репін «Портрет італійської драматичної артистки Елеонори Дузе». Дж. Енсор «Автопортрет з масками». Є.Перевальський «Італійська Рив’єра». Г.Грос «Стовпи суспільства». М.Ліберман «Портрет Т.Манна». П.Сітроен</p>	<p>1.Апт С. Томас Манн.- М., 1972. 2. Дітькова С. Томас Манн і його новела “Маріо і чарівник” // ЗЛ у навчальних закладах. – 2003. - № 9. 3.Манн Т. Собр. соч. в 10-ти томах. Т. 9.- “О себе и своем творчестве”.- М.: ГОСЛИТИЗДАТ, 1959. 4.Манн Т. Художник и общество.- М.: Радуга, 1986. 5.Сучков Б. Лики времени.- М.,</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	тоталітарними режимами свідомістю людей). Віра письменника в здатність особистості до збереження свого "я". Бунт Маріо як провістя звільнення народів світу від загрози тоталітаризму.				«Портрет Т.Манна». К.Сомов «Італійська комедія», «Арлекін та смерть». Р.Вагнер «Опера «Тристан та Ізольда» (2 акт). Г.Малер. Симфонія №8. Г.Зейтц. Бюст Т.Манна.	1969.
8.	Михайло БУЛГАКОВ (1891–1940). “Майстер і Маргарита”. Булгаков – російський письменник. “Майстер і Маргарита” як вершина його творчості. “Магічний реалізм” роману. Часові шари в творі, художні засоби їхньої зв'язності (сонце, спека в Єршалаїмі межі старої й нової ер – сонце, спека в Москві 1930-х років; спільні образи). Особливості	Учень: пояснює , що видатний російський письменник М.Булгаков народився і виріс у Києві, на Андріївському узвозі є його будинок-музей, а творчість (“Біла гвардія”) пов’язана з Україною; характеризує роман “Майстер і Маргарита” як вершину творчості М.Булгакова; наводить приклади використання автором елементів “магічного реалізму”, нерозривне поєднання реального та ірреального в творі: підкреслено буденні описи магічних, фантастичних вчинків Воланда та його почту, або літання Маргарити на швабрі під час помсти за образу Майстра; характеризує головних героїв твору; розповідає про різні часові шари в творі, а також ілюструє прикладами з тексту художні засоби їхнього зв'язку: наприклад, стрижневий мотив спеки: нестерпне сонце в Єршалаїмі на межі старої й нової ер, під час розп'яття Іешуа (Ісуса), а також сонце, спека в Москві 1930-х років; або наявність спільних образів: Понтій Пілат з його собакою в	<i>Всесвітня історія:</i> Тоталітарний режим у СРСР. Життя пересічної людини: успіхи, турботи, страхи (11 кл.)	Традиції Й.Гете, Е.Гофмана в романі М. Булгакова. 2. Філософія Г.Сковороди і її відбиття в романі М.Булгакова. 3. Образ Іуди в творі М.Булгакова та в творах українського письменства (Л. Українка)	Брати Траугот. Ілюстрації до твору. П.Нечаєва. Малюнки до твору (2006). Г.Басиров. Графічні ілюстрації до роману (2005). Асоціативний живопис до роману (В.Ромохов, Н.Сафронов, 2005). Н.Рушева. Ілюстрації до роману (2002). Ілюстрації до роману «Майстер і Маргарита» Р.Мюнцнера. І.Хохлов. Ліногравюри до	1. Письменники про письменництво. Анна Ахматова. Памяти М.А Булгакова. // Тема. – 2000. – №2. 2. Назарець В. Булгаков тайний. Стаття 1. Ложный приказ. – ЗЛ у навч. закладах. – 1999. - №4. 3. Барков А. Урок за романом „Майстер і Маргарита” у філософському вимірі - //ВЛ у навч. закладах. – 2004. - №11. 4. Урок за романом

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>композиції твору Булгакова – “роман у романі”. Реальне та ірреальне в творі. Булгаков і Київ.</p>	<p>“єршліїмській” частині роману, а також на місячній доріжці, що веде до космічного часового виміру; висловлює судження про особливості композиції твору Булгакова – “роман у романі” (роман Майстра про Іешуа як складова роману Булгакова “Майстер і Маргарита”); висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту.</p>			<p>роману (2005). Г.Калиновський. «Дев'ять ілюстрацій до роману». А.Руссо. “Муза, що надихає поета”. М.Ге “Голгофа”. М.Шагал “Над Вітебськом”, “Закохані”, “День народження”. Ю.Піменов “Шматок скла”. Д.Катаев «Гела та Бегемот» (2003). А.Петров “Майстер і Маргарита” (балет), “Майстер і Маргарита” (вистава Театру на Таганці), Х/ф “Фуете” (Фільм-балет). “Майстер і Маргарита” (вистава Національного акад. укр. драм. театру ім.І.Франка). Суд Пілата (рельєф Західного летнера собора в Наумбурзі). Т/ф</p>	<p>„Майстер і Маргарита” у світоглядному вимірі // ВЛ у навч. закладах. – 2004. - №11. 5. Урок за романом „Майстер і Маргарита” у біблійному вимірі // ВЛ у навч. закладах. – 2004. - №11. 6. Разуменко Т. Іешуа, Воланд і другие. Библийские мотивы романе М.Булгакова «Мастер и Маргарита» //ЗЛ у навч. закладах. – 2000. - №12.</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					<p>“Пілат та інші” (реж. А.Вайда, ФРН, 1971р). Т/ф “Майстер і Маргарита” (реж. М.Войтишко, Польща, 1989р). Х/ф “Майстер і Маргарита” (реж. Ю.Кара, Росія, 1994р). Т/ф “Майстер і Маргарита” (реж. В.Бортко, Росія, 2005р).</p> <p><i>Екскурсія.</i> Будинок-музей Булгакова М.А. в м. Києві (Андріївський узвіз, 13).</p>	
3. Глибинні зрушення в поезії початку ХХ ст. (15 год.)						
8.	<p>Із західноєвропейської поезії</p> <p>Глибинні зрушення в поезії ХХ ст. Творення нової поетичної метамови. Модернізм і основні течії європейської поезії ХХ ст.</p> <p>Райнер Марія Рільке (1875–1926). “Згаси мій</p>	<p>Учень:</p> <p>розповідає про модерністські глибинні зрушення в поезії ХХ ст.;</p> <p>характеризує творчість австрійського поета Райнера Марія Рільке (1875–1926) як синтетичний, об’єднаний вияв новітніх течій і тенденцій у поезії (на матеріалі творів “Згаси мій зір...”, “Осінній день”, “Тетсиманський сад”, “Орфей, Еврідіка, Гермес”, “Ось дерево звелось...”); наводить приклади втілення в творах Р.М.Рільке мотивів: а) відчуження людини в дегуманізованому світі; б) ностальгії за втраченою єдністю людини зі світом; в) українських мотивів;</p>	<p><i>Всесвітня історія:</i> Перша світова війна 1914 – 1918р. (10 клас)</p>	<p>1. Античність в творах Рільке. Міф про Орфея. 2. Українські і переклади Р.М.Рільке Василя Стуса, Юрія Андруховича. 3. Усвідомл</p>	<p>Ілюстрації до творів (Л.Пастернак). Л.Пастернак. “Рільке у Москві”. Джорджоне “Смерть Орфея”. Р.Фальк “Три дерева”. Рембрандт «Три дерева». К.Д.Фрідріх “Мрійник”. Марк</p>	<p>1. Борецький М. Творцем покликаний Орфей // ВЛ у навчальних закладах. – 2000. - № 1. 2. Наливайко Д. В пошуках єдності зі світом і людьми // Всесвіт. – 1973. - № 10. 3.</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>зір...”, “Осінній день”, “Гетсиманський сад”, “Орфей, Еврідіка, Гермес”, “Ось дерево звелось...”</p> <p>Синтетичний вияв новітніх течій і тенденцій в поезії австрійського поета Р.М.Рільке.</p> <p>Вираження традиції відчуження людини в дегуманізованому світі. Ностальгія за втраченою єдністю людини зі світом.</p> <p>Рільке і Україна, українські мотиви в його творчості.</p> <p>ГІЙОМ АПОЛЛІНЕР (1880–1918).</p> <p>“Лорелея”, “Міст Мірабо”, “Пісня нелюбого”, “Зарізана голубка й водограй”.</p> <p>Шлях французького поета Гійома Аполліне́ра від неоромантизму до кубофутуризму.</p> <p>Реакція на</p>	<p>характеризує творчість французького поета Гійома Аполліне́ра (1880–1918) як шлях від неоромантизму до кубофутуризму;</p> <p>підтверджує свої судження прикладами з текстів поезій “Лорелея”, “Міст Мірабо”, “Пісня нелюбого”, “Зарізана голубка й водограй”;</p> <p>простежує на матеріалі згаданих поезій зміну життєвої позиції поета, ствердження активно-творчого ставлення до життя;</p> <p>характеризує творчість іспанського поета Федеріко Гарсія Лорки (1898–1936) як поєднання міфології і фольклору з поетикою модернізму;</p> <p>визначає персоніфікацію природних сил і стихій як важливу рису стилю поета, підтверджує свої висновки прикладами з поезій “Про царівну Місяцівну”, “Балада про чорну тугу”, “Гітара”, “Газела про темну смерть”, “Касида про сон під зорями”;</p> <p>виразно читає і аналізує вірші Р.М.Рільке, Гійома Аполліне́ра, Ф. Гарсія Лорки</p> <p>Т.Л. Дас визначення понять <i>модернізм, авангардизм</i>, а також ілюструє їх прикладами з конкретних поезій.</p>		<p>ене наслідування традицій Р. Рільке в творчості Б. – І. Антонича („Зелена Євангелія”, „Дороги”, „Різдво”).</p> <p>4.Українська пісенна культура в творчості Р.М.Рільке («Пісня про Правду»).</p> <p>1.Типологічна спорідненість творчості Г.Аполліне́ра, Р.М. Рільке, Т. Еліота з українською поезією 20 -30 років (М.Зеров, М.Драй-Хмара, Ю.Клен, Б.-І.</p>	<p>Шагал «Міф про Орфея». Д. Шостакович. Симфонія №14 (на слова Рільке). А.Веберн. Ораторія №8. Дві пісні для голосу та ансамблю на вірші Р.М.Рільке. П. Чайковський. “Осінь” (з циклу “Пори року”). К.Дебюссі. “Мертве листя” (прелюдія), “Хмари”. Д.Мійо. “Бідування Орфея” (опера). Я.Дель Селлайо “Орфей та Еврідіка” (дерево, масло). В.Максимов. “Пора листопаду” (скульптура з дерева). Х/ф. “Заповіт Орфея” (фр. реж. Жан Кокто, 1960). А.Матісс. “Портрет Аполліне́ра”. Жорж де Кіріко “Портрет Гійома Аполліне́ра”.</p>	<p>Ніконенко О., Барданова Ю. Філософське осмислення Р.М. Рільке сенсу буття і призначення мистецтва // ВЛ у навчальних закладах. – 2002. - № 10. 4. Рільке Р.М. Думки про мистецтво і поезію. - К., 1986. 5. Рильке Р.М. Дыхание лирики: Переписка с Мариной Цветаевой и Борисом Пастернаком: Письма 1926 года. - М.: Арт – Флекс, 2000. 6. Лу Андреас Саломе – Р.М. Рильке: из переписки // Вопросы литературы. – 2001. - № 5 – 6. 1. Гришин – Гришук І. До історії одного</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>символізм, звернення до реального, предметно-чуттєвого і його вираження “прямим словом”. Зміна позиції щодо життя, ствердження активно-творчого ставлення до нього.</p> <p>Федеріко ГАРСІА ЛОРКА (1898–1936)</p> <p>“Про царівну Місяцівну”, “Балада про чорну тугу”, “Гітара”, “Газела про темну смерть”, “Касида про сон під зорями”</p> <p>Іспанський поет Гарсія Лорка, його міфопоетика. Синтез у творах міфології і фольклору з поетикою модернізму. Персоніфікація природних сил і стихій.</p>			<p>Антонич).</p> <p>2. Урбаністична поезія Г.Аполінера і В.Маяковського. Осмислення поетами трагедії першої світової війни.</p> <p>1. Образ Кармен в ліриці О.Блока і Ф.Гарсія Лорки. 2. „Лорківська” тема в українському письменстві (В. Стус, Д. Павличко).</p>	<p>В.Верейський “Париж. Міст Мірабо”. П.Пікассо. «Голуб». П.Пікассо. Шаржі. “Аполлінер”, “Аполлінер у вигляді папи Римського, Геракла та французького академіка”, “Портрет Аполлінера”. Каліграма “Зарізана голубка й водограй”. Марк Шагал “Крізь Європу”. Р.Делоне. “Вікна” (декоративна композиція), “Червона Ейфелева башта”. М.Врубель. “Перлинна черепашка”, “Царівна-лебідь”. Анрі Руссо. “Вид Ейфелевої башти”, “Муза, що надихає поета”, “Війна, або кавалькада розладу”.</p>	<p>вірша Гійома Аполлінера // Слово і час. – 1997. - № 3. 2. Мележик В. Таємниця народження поезії (урок – дослідження за творчістю Г. Аполлінера) // ЗЛ в навчальних закладах. – 2003. - № 6. 3. Хартвіг Ю. Аполлінер.- М., 1971. 4. Вайсброд М. Федерико Гарсія Лорка – музикант. – М., 1970. 5. Гібсон Я. Гренада 1936 г. Убийство Федерико Гарсія Лорка.- М.: Прогрес, 1986. 6. Гарсія Лорка. Думки про мистецтво – К.: Мистецтво, 1975. 7. Гарсія Лорка Франсиско Федерико и его мир.- М.: Радуга, 1987. 8. Осоват</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					<p>Ф. Пуленк «Звіринець», «Банальності» (цикл пісень на вірші Г. Аполлінера). А. Олександров. «Русалка» (опера). К. Сен-Санс «Рондо каприччіозо» (п'єса для скрипки з оркестром), «Карновал тварин» (фантазія). Ж. Массне «Елегія». Е. Мане. «Іспанський гітарист», «Іспанський балет». Малюнки автора. Іл. Ю. Перевезенцева М. Йиронек «Етюд у білому». А. Матісс «Голова циганки». І. Кіріакіді. Ілюстрації до збірки «Вибране». Ф. Гойя «Махи на балконі», «Портрет Ісабель</p>	<p>Л. Гарсія Лорка.- М., 1965. 5. Письменники про письменництво. Дмитро Павличко. Федеріко Гарсія Лорка // Тема. – 2000. -№ 2. 6. Новикова М. Федеріко Гарсія Лорка: бенкет катастроф // Газ. „ЗЛ” -2002. - №34.7. Гладишев В., Пронкевич А. О ролі аналізу подстрочного перекладу для постиження ідеї твору. На прикладі віршів «Гітара» Ф. Гарсія Лорки // ВЛ у навч. закладах. – 2000. - №3.</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					<p>Кобос де Порсель». П.Пікассо «Скрипка і гітара». В.Кандинський «Закохана пора». Г.Клімт «Поцілунок». Е.Мунк. «Поцілунок». О.Явленський «Іспанка». М.Врубель «Ворожка». М.Равель «Болеро». К.Дебюссі. «Прелюдія» («Обірвана серенада»). І.Альбеніс. Твори для гітари, «Іспанія» (збірка фортепіанних п'єс). Ноно Луіджи «Епітафія Ф.Гарсія Лорки» у 3-х частинах для солістів хору та інструментів. П.Сарасате «Циганські наспіви» (п'єси для оркестру), «Андалузський</p>	

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					романс”. М.де Фалья. “Мавританська ніч”, “Ночі в садах Іспанії” (для фортепіано з оркестром). М.Глінка “Іспанські увертюри”, “Арагонська хота”, “Ніч у Мадриді”. Ю.Мамедов. Три драматичні романи на вірші Ф.Лорки. Т.Мансурян. “Три романи на вірші Лорки”. Я.Верещагін. Хори на вірші Лорки. В.Зубицький. Романи на вірші Лорки. Бізе-Щедрін “Кармен-Сюїта” (фільм-балет).	
7.	“Срібна доба” російської поезії, її модерністські й авангардистські течії. Олексáндр БЛОК (1880–1921). “Вітер далекий навів...” ,	Учень: називає провідні модерністські й авангардистські напрями і течії “срібної доби” російської поезії, а також їхніх найвідоміших представників: символізм (Блок), футуризм (Маяковський, ранній Пастернак), акмеїзм (Ахматова); визначає символізм як перший модерністський напрям “срібної доби” російській поезії, а творчість	<i>Всесвітня історія:</i> Тоталітарний режим, масові репресії 1937 – 1938 в СРСР (11	До історії термінів «золотий» та «срібний вік»: Гесіод «Труди і дні» та Овідій	І.Глазунов. Ілюстрації до твору, “Телефонні будки”, “Ніч”. Л.С.Бакст “Незнайомка”. К.Сомов. “Портрет поета”,	1. Клінг О. “Серебряный век” – через сто лет (диффузное состояние в русской литературе начала XX века) // ВЛ. –

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>“Незнайома”, “Весно, весно, без меж і без краю...”, “Скіфи”</p> <p>Своєрідність символізму в російській поезії. О.Блок – найвидатніший поет російського символізму.</p> <p>Анна АХМАТОВА (1889–1966).</p> <p>“Довкола жовтий вечір ліг”, “Дав мені юнь ти сутужную”, “Реквієм”</p> <p>Акмеїзм, його естетичні засади і поетика у творчості Анни Ахматової.</p> <p>Пізня поезія Ахматової (“Реквієм”). Анна Ахматова і Україна.</p> <p>Футуризм як авангардистська літературна течія, його естетичні засади. Епатажність, радикальний розрив із літературною традицією, сміливий формальний</p>	<p>О.Блока як один із найповніших виявів російського символізму;</p> <p>аналізує поезії Блока “Вітер далекий навів...”, “Незнайома”, “Весно, весно, без меж і без краю...”, “Скіфи”, відзначає наявність у них елементів символізму (звукопису, натяку, сугестії, символів тощо);</p> <p>пояснює, що видатна російська поетеса Анна Ахматова (справжнє ім'я – Ганна Горенко) протягом тривалого часу жила в Україні, закінчила гімназію в Києві;</p> <p>визначає акмеїзм як своєрідну модерністську течію “срібної доби” російській поезії, а творчість Анни Ахматової (1889–1966) як одне з найповніших утілень можливостей акмеїзму;</p> <p>аналізує поезії “Довкола жовтий вечір ліг”, “Дав мені юнь ти сутужную”, відзначає наявність у них елементів акмеїзму (чіткість, ясність і особливу “прозорість” образів);</p> <p>називає риси пізньої поезії Ахматової: вишукану “простоту” стилю, звернення до наболілих суспільних проблем (“Реквієм”);</p> <p>визначає футуризм як одну з найяскравіших авангардистських течій “срібної доби” російській поезії, а творчість В.Маяковського (1893–1930) як найповніший вияв можливостей російського футуризму;</p> <p>відзначає органічне поєднання в творчості поета, з одного боку, “сенсаційних ефектів і гарячково-карколомних образів” (К.Чуковський) (“А ви змогли б?”, “Послухайте!”, з другого – щирого і тонкого ліризму (“Лілічко! Замість листа”);</p> <p>розповідає про заангажованість поезії Маяковського радянського періоду і фінал поета;</p> <p>висловлює судження про поетичну творчість</p>	<p>клас).</p> <p>Перша світова війна. Російська революція 1917 року, розбудова соціалістичної держави у СРСР (10 клас).</p> <p>Доля митців слова за часи тоталітарного режиму в СРСР.</p>	<p>«Метаморфози»</p> <p>1.Вплив О.Блока на творчість українських символістів (М. Вороний „Блакитна панна”, ”Інфанта”).</p> <p>2. Російський та французький символізм.</p> <p>3.Образ О.Блока в українській поезії (Л.Костенко).</p> <p>1. Образ А.Ахматової в російській поезії (О.Блок, О.Мандельштам).</p> <p>1. Образ В. Маяковськ</p>	<p>«Дама голубому».</p> <p>І.Крамської. “Незнайомка”.</p> <p>М.Врубель «Демон» (що сидить), «Перлина», Сирень». П.Філонов. “Формула весни”. К.Сомов «Портрет О.О.Блока».</p> <p>Ю.Шапорін “На полі Куликовому” (симфонія-кантата).</p> <p>Д.Шостакович. Вокально-інструментальна сюїта «Сім віршів О.Блока».</p> <p>Г.Свиридов “Монолог”, “Голос з хору”, “Сумні пісні”.</p> <p>П'ять пісень про Росію.</p> <p>Петербурзькі пісні на вірші О.Блока. С.Рахманінов. Етюди-картини es-moll з опусу 33 (№3), іс-moll з опусу 39 (№ 1),</p>	<p>2000. - №№ 11 – 12. 2. Бульвинська О. “Серебряний век” русской поэзии в видеоматериалах А. Вознесенского // ЗЛ у навчальних закладах. – 2000. - № 5. 3. Пахарева К., Пахарева Т. Литература «серебряного века»: эстетическое превыше всего (материалы к уроку-лекции) // ВЛ у навч. закл. – 2000. - №1. 1. Зайцев В. В русле поэтической традиции (о цикле А. Галича “Читая Блока”) // ВЛ. – 2000. - №№ 11 – 12. 2. Анненков Ю. Дневники моих встреч В 2-х т. Т. 1. – М.: Худ. лит., 1985. 3. Мойсеїв І. Олександр Блок: захоплений</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>експеримент, пошуки нових засобів художньої виразності як характерні риси поезії футуризму.</p> <p>Володiмiр МАЯКiВСЬКИЙ (1893–1930). “А ви змогли б?”, “Послухайте!”, “Лiлiчко! Замiсть листа”</p> <p>Маяковський – лiдер російського футуризму, його непересiчна поетична обдарованiсть. Трагiчна доля поета.</p> <p>Борiс ПАСТЕРНАК (1890–1960). “Про цi вiршi”, “Визначення поезiї”, “По стiнi збiгали стрiлки...”, “Зимова нiч”</p> <p>Пастернак i російський футуризм, неоднозначнiсть стосункiв поета з футуризмом. Еволюцiя поезiї</p>	<p>вiдомого російського письменника Б.Пастернака, аналізує його поезiї “Про цi вiршi”, “Визначення поезiї”, “По стiнi збiгали стрiлки...”, “Зимова нiч”;</p> <p>виразно читає i аналiзує вiршi О.Блока, Анни Ахматової, В.Маяковського, Б.Пастернака.</p> <p>ТЛ Дає визначення понять <i>символiзм, футуризм, акмеїзм</i>, а також iлюструє їх прикладами з поезiї, що входять до роздiлу.</p>		<p>ого в російській та українській поезiї (М.Цветаєв а, Б.Пастернак, Д.Павличко) 2. Російські й та італійській футуризм.</p> <p>1. Образ Б.Пастернака в російській та українській поезiї (А. Ахматова, Л.Костенко) 2. Вплив Б.Пастернака на творчiсть українськог о поета В. Стуса. 3. Вплив Р.М.Рiльке на творчiсть</p>	<p>“Веснянi води” (романс). Ю.Фалiк “Незнайомка” (для хору). Г.Белов «Свiт чудовий» (сюїта для змiшаного хору). П.Чайковський “Весна” iз циклу “Пори року”. В.Салманов. “Скiфи” (кантата). С.Коньонков “Портрет О.Блока” (скульптура). Т/ф “Скiфи” (СРСР, 1966), “Версiя” (вистава за п’есою О.Штейна). “Версiя” (фантазiя на теми О.Блока). iлюстрацiї до творiв (Л.Анненкова, О.Тишлера, А.Остроумова-Лебедева, В.Замирайло). А.Модiльянi “Анна Ахматова”. А.Трапанi. “Requiem”. М.Альтман. “Портрет Анни</p>	<p>безоднею// Зарубiжна лiтература в лiудинотворчому вимiрi. Книга для вчителя. – К.: Генеза, 2003. 4. Письменники про письменництво. Анна Ахматова. Олександр Блоку // Тема. – 2000. - №2.</p> <p>1.Жирмунский В. Творчество Анны Ахматовой.- Л., Наука, 1973. 2. Кац Б.А., Тименчик Р.Д. Анна Ахматова и музыка. - Л., 1989. 3. Найман А. Слова последних утешений // Октябрь. – 1995. - № 6. 4. Найман А. Рассказы о Анне Ахматовой.- М., 1989. 5. Чуковская Л.К. Записки об Анне Ахматовой.- СПб., Х., 1996. 6. Зарубiжна лiтература:</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	Пастернака.			Б.Пастернака.	Ахматової". С.Рахманінов. Прелюдії №7, №12. К. Сен-Санс. "Лебідь", "Кредо" (№15) із месси сі мінор. Д.Шостакович. Симф. №7, №5, "Токката ре мінор". Б.Тіщенко "Requiem". В.Саворін. Скульптура "Поет і муза". Х/ф. "Смерті немає, хлопці!" (СРСР, 1971). Ілюстрації до творів (Є.Татлін, В.Чекригін). О.Дейнека «Париж. У кафе», «Парижанка», «В.В.Маяковський у РОСТА». Марк Шагал. 3 серії "Володимир Маяковський", "Закохані у небо Венеції", "Закохані", "Прогулянка". Є.Лансере. "Москва.	випускний іспит - 99. Пізня поезія Анни Ахматової („Реквієм”). Ахматова і Україна. // Тема. – 1999. -№2. 7. Дітькова С. Анна Ахматова – яскраве явище жіночої поезії ХХ ст.// ЗЛ у навч. закл. – 2002. - №11. 1. Марінетті Ф.Т. Перший маніфест футуризму // Тема. – 1999. - № 3. 2. Чуковский К. Ахматова и Маяковский // Тема. – 1993. - № 3. 4. В. Маяковский в воспоминаниях современников.- М.: ГОСЛИТИЗДАТ, 1963. 5. Пахарева Т. Владимир Маяковский. Его искания и поэзия // ВЛК. – 2000. - №11. 6. Назарець В., Васильєв Є.

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					<p>Будівництво”, “Сенатська площа в Петербурзі”. К.Петров-Водкін «1918 рік в Петрограді», «Петроградська мадонна». А.Лентулов. “Небокрай”, “Жінка у білій сукні”. Г.Свиридов. “Патетична ораторія” (за мотивами творів Маяковського). О.Локшин “На весь голос” (поема для баса, органу та оркестру). А.Петров “Маяковський починається” (опера-феєрія). Гурт «Сплін». “Лілічко! Замість листа” (2004). Л.Кербель “В.В.Маяковський” (конкурсний проект пам’ятника для Москви). І.Чайков. “В.В.Маяковський</p>	<p>Маяковський і Пастернак. До вивчення творчості. 11 клас // ВЛК. – 2002. - №12. 1. Караменов М. “Доктор Живаго” – царство мертвих, срез общественного сознания российской интеллигенции // ВЛ у навчальних закладах. – 2001. - № 2. 2. Пастернак Е. Б. Борис Пастернак.- М., 1989. 3. Караменов М., Герцик О., Повєда С., Савченко О. Творчість Б.Пастернака: у пошуках методичних варіантів// ВЛ у навчальних закладах. – 2001. - № 2. 4. Бітківська Г. Зануренню у філософську лірику сприяє емоційне тло.</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					<p>” (граніт). Італійський футуризм у живопису: У.Боччоні, К.Карра, Дж.Балла, Дж. Северіні, Р. Русоло. Дж. Северіні «Голуба танцівниця» (1912). Х/ф “Мені двадцять років” (СРСР, 1964). Х/ф “Маяковський починався так...” (СРСР, 1958). С.Жуковський “Місячна ніч” (“Садіба взимку”), “Зимова місячна ніч”. Ю.Анненков. Портрет Бориса Пастернака. Ю.Піменов «Портрет Бориса Пастернака». Л.Пастернак «Портрет Б.Пастернака». В.Волосов «Свеча горіла» (2005). О.Скрябін.</p>	<p>Урок – лекція з елементами аналітичної бесіди за сторінками лірики Б.Пастернака. // ВЛ у навч. закладах. – 2001. - №2.</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					“Поєми ексктаза”, “Мрії” (поема), Соната сі-мінор. Романс на вірш “Зимова ніч”(вик. І.Сказіна). Романс «Свеча горіла» (вик. А.Пугачьова, 2001). З.Масленікова. Бюст Б.Пастернака. Експурсія. Ахматівські місця (Одеса, Крим, Київ)	
4. Новаторство в драматургії (4 год.)						
4.	Бертóльт БРЕХТ (1898–1956). “Життя Галілея” Брехт як драматург-новатор. “Епічний театр” Брехта, його теоретичні засади й творча практика. Проблема моральної відповідальності вчених за наслідки наукових досліджень у драмі “Життя Галілея”. Неоднозначність образу Галілея. Інтелектуальний характер драми.	Учень: пояснює , чому німецького драматурга Брехта називають новатором драматургії і театру: він створив так званий “епічний театр”, де головною була не дія, а ідея; визначає проблему моральної відповідальності вчених за наслідки своїх наукових досліджень як головну в драмі “Життя Галілея” (бажано, щоб учні підтверджували актуальність цієї проблеми для нашого часу: відкриття вченими страшної сили ядерної енергії і наслідок цього відкриття – незчисленні людські жертви Хіросіми й Чорнобиля; непередбачуваність можливих наслідків клонування тварин і особливо людини тощо); пояснює , в чому полягає неоднозначність образу Галілея: з одного боку, він талановитий вчений, з другого – конформіст, готовий до співпраці з церквою;		Трагування образу Галілея в українській поезії (Л.Костенко, Д.Павличко, Л.Кисільов, В.Стус)	Ілюстрації до твору (А.Катен, М.Дорохов, А.Романова, Г.Хаустова, Ф.Кремер). Б.Хеллер. “Портрет Б.Брехта”. Рембрандт “Доктор Фауст” (гравюра). Г.Ейнем “Пісня годинника” (для хору і оркестру за словами Б.Брехта), “До нащадків” (для солісту, хору	1. Брехт Б. Собр. соч. В 5-ти томах, кн. I, кн. II “Общие вопросы эстетики. О себе и своем творчестве”.- М.: Искусство, 1963 – 1965. 2. Брехт Б. О театре.-М.: Иностранная литература, 1960. 3.Глумова – Глухарева Э. Драматургия Бертольда Брехта.- М.: Высшая школа,

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
		<p>висловлює судження про інтелектуальний характер драми “Життя Галілея”, про наявність у ній проблем, що спонукають людину до роздумів, інтелектуальної напруги;</p> <p>висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту.</p>			<p>та оркестру за словами Б.Брехта). Курт Вайль “Тригрошова опера”. Х\ф. “Галілей” (Італія, 1968). Х\ф. “Життя Галілея” (реж. Л.Джозеф).</p>	<p>1962. 4. Братко В. Новаторство Брехта – драматурга (до вивчення драми “Життя Галілея”) // ЗЛ у навчальних закладах. – 2000. - № 2. 5. Драматургія ХХ століття / Посібник.- К.–П., 2001. 6. Чирков О. Бертольд Брехт.- К.: Дніпро, 1981. 7. Шумахер Е. Жизнь Брехта.- М., 1988. 7. Гонтак Г. «Однак правий впертий Галілей». Система уроків з вивчення творчості Б.Брехта //ЗЛ у навч. закладах. – 2001. - №7.</p>
5. Підсумок (2 год.)						
2.	Узагальнення та систематизація вивченого протягом року матеріалу	<p>Учень:</p> <p>називає авторів і переказує зміст вивчених протягом року творів;</p> <p>повторює, узагальнює і систематизує засвоєні протягом навчального року відомості про особливості перебігу світового літературного</p>				

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
		процесу кінця ХІХ – початку ХХ століття; ТЛ Дає визначення понять: <i>авангардизм, акмеїзм, експресіонізм, імпресіонізм, інтертекстуальність, модернізм, оповідання-міф, “потік свідомості”, ремінісценція літературна, символ, символізм, футуризм.</i>				

Для вивчення напам'ять

- Ш.Бодлер (вірш за вибором учня).
- 1-2 вірші поетів-символістів (за вибором учня).
- 1-2 вірші поетів початку ХХ ст. (за вибором учителя).

12 КЛАС

На навчальний рік – 70 год.

На тиждень – 2 год.

На тематичне оцінювання – 8 год.

Резервний час – 8 год.

На текстуальне вивчення – 54 год.

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
1. Вступ. Із літератури середини - другої половини ХХ ст. (2 год.)						
2.	Світова література другої половини ХХ ст. Розвиток існуючих і виникнення нових літературних напрямів, течій і тенденцій. Постмодернізм, його теоретичні засади й художня (літературна) практика.	Учень: розповідає про літературу другої половини ХХ століття, зокрема – про літературу постмодернізму (остання чверть ХХ - початок ХХІ століття), його найвидатніших представників і їхні твори: “Хозарський словник”, оповідання для комп'ютера (зокрема “Дамаскин”) М. Павича; “Ім'я троянди” У.Еко та ін.				
1.1 З англомовної літератури (8 год.)						
5.	Ернест Міллер ХЕМІНГУЕЙ (1899–1961). “Старий і море”. Творчий шлях американського письменника, лауреата Нобелівської премії Хемінгуея,	Учень: пояснює , чому твір “Старий і море” американця Хемінгуея називають повістю-притчею про людину; пригадує визначення <i>притчі</i> (6 клас); з'ясовує сучасне розуміння притчі як концентрованої оповіді з повчальним підтекстом, а також те, що повість Хемінгуея відзначається саме такою концентрованістю, внаслідок чого її сюжет		1. Притчовий характер творів А. де Сент – Екзюпері, Е.Хемінгуея, А.Камю, В. Шевчука. 2. Вплив екзистенціалізму на творчість Е.	Ілюстрації до твору (А.Альїна, Б.Власов, Д.Шмарінов). Р.Кент «Трудівники моря». М.Чюрльоніс «Соната Море». А.Райдер	Гладышев В. Человека можно уничтожить, но его нельзя победить // Вікно у світ. – 1999. - № 6. 2.Денисова Т. Эрнест Хемингуей. Життя і творчість.- К.:

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>особливості його поетики й стилю. “Старий і море” – повість-притча про людину. “Життєподібний” сюжет і філософсько-символічний зміст твору. Вплив Хемінгуея на розвиток художньої прози ХХ століття.</p>	<p>і образи (старого, моря, риби, її кістяка, обірваного паруса) у фіналі набувають символічно-притчового змісту й прочитуються в цьому ключі як сучасна притча про людину, яка не ламається і перемагає всупереч усьому (“Людину можна знищити, а здолати не можна”); висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту. ТЛ Дас визначення поняття <i>повість-притча</i>.</p>		<p>Хемінгуея. До поезії “Щит Ахілла” уривок із “Іліади” Гомера (пісня 18, вірші 478-617)</p>	<p>«Трудівники моря». Р.Генрі «Хлопчик-рибалка». К.Дебюссі три симф. ескіза "Море". Х/ф "Старий і море" реж. Дж. Стюрджес, (участь письменника в створенні фільму і драматично насичене виконання головної ролі актором С.Тресі). М/ф «Старий і море» реж. О.Петров (Россія, 2000).</p>	<p>Дніпро, 1972. 3.Денисова Т. Роман і романісти США ХХ століття. -К.: Дніпро, 1990. 4. Караменов М. “Старий і море” Е. Хемінгуея // Тема. – 2003. - № 2. 5.Руденко Г. Своєї долі шукають усі – і люди, й птахи, й риби... // ВЛ та культура в навчальних закладах. – 1999. - № 4.</p>
3.	<p>Вістен Гью ОДЕН (1907 – 1973). “Куди ж ти, куди?..”, “1 вересня 1939 року”, “В музеї образотворчого мистецтва”, “Популярний життєпис”. Оден – один з найбільших</p>	<p>Учень: визначає творчість Одена як одну з вершин світової поезії ХХ ст.; характеризує його поезію як інтелектуальну (згадки картини Пітера Брейгеля “Ікар”, вільна орієнтація у різних епохах світової культури); висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються у віршах Одена, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту; виразно читає і аналізує вірші В.Одена</p>			<p>П.Брейгель «Падіння Ікара». І.Глазунов «Російський Ікар». О.Дейнека «Нью-Йорк». П.Блюме «Вічне місто», «Г.Грос. Столпи суспільства». Р.Майнор «Лик профспілкової бюрократії».</p>	<p>1. Бродский И. Собр. соч. В 4 т. Т.4. – СПб., 1992.</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	англомовних поетів ХХ ст. Широга тематичного і жанрово-стильового діапазону поезії Одена. Екзистенційна конкретика поезій і присутність глибинних буттєвих проблем. Висока поетична майстерність Одена.				Ф.Елліс «Неси й цей вантаж». У.Гроппер «Сенат». Л.Лозовік «Нью-Йорк». Р.Кент «Смерть фашизму». Дж.Джонс «Три прапори», «Мапа». Е.Фішл «Влада рок-н-ролу» (зі спален дому №1). Р.Раушенберг «Естакада». Р.Браун «Найвища катастрофа у світі». Ж.Тінглі «Фрагмент із повагою до Нью-Йорку».	
1.2 З французької літератури (9 год.)						
5.	Альбєр КАМЮ (1913–1960). “Чума”. Камю – французький письменник, лауреат Нобелівської премії. Його філософські й естетичні	Учень: розповідає про французького письменника Камю, його філософські й естетичні погляди (зокрема, про принципово важливі проблеми вибору позиції і відповідальності людини за цей вибір), про стосунки Камю з екзистенціалізмом; висловлює судження про втілення в романі “Чума” згаданих проблем, зокрема, про вибір доктора Ріє залишитися в Орані і, всупереч усьому, боротися з чумою, хай	<i>Українська література:</i> Т/л: екзистенціалізм. Роман В.Підмогильного „Місто” (11 кл.), повість – преамбула В.Шевчука „Дім на горі” (12 кл.). <i>Всесвітня</i>		В.Козминський "Іспанка" (хвороба). П.Мансуров "Міраж". П.Пікассо «Герніка». Р.Магритт «Велика війна». С.Хаджинов. "Милосердя".	1. Денисова Т. Vis-à-vis с екзистенціалізмом. История и человек в мире Фолкнера // Экзистенциализм и современный американский роман. – К., 1985. 2. Інтерв'ю з

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>погляди. Камю і екзистенціалізм. Метафізика абсурду і етика трагічного стоїцизму в романі “Чума”. Проблема вибору людини в межовій ситуації та відповідальності за цей вибір. Композиція і стиль твору.</p>	<p>навіть ця боротьба може бути приреченою на поразку: “...Ця хроніка не може стати історією остаточної перемоги. А може бути тільки свідченням того, що треба було вчинити і що, безперечно, повинні чинити всі люди всупереч страху”); характеризує головних героїв твору; пояснює, в чому полягає сенс перестороги Камю: переможні вигуки оранців супроводжуються сумнівами Ріє, який “згадав, що будь-яка радість – під загрозою... <i>бацила чуми ніколи не вмирає, ніколи не щезає, десятиліттями вона може дрімати десь у закрутку меблів або в стосі білизни, вона терпляче вичікує своєї години</i>”); висловлює міркування про важливу думку Камю, висловлену у фіналі роману: “люди більше заслуговують на захоплення, ніж на зневагу”; висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту. ТЛ Дає визначення поняття екзистенціалізм (як літературне явище).</p>	<p><i>історія:</i> Друга світова війна. Окупаційний режим та Рух Опору на окупованих територіях.</p>		<p>А.Бюклін “Острів мертвих”, “Війна”. О.Дікс “Війна і мир” (фреска). М. Добужинський. Із серії “Міські сни”. М.Гончарова. “Апокаліпсис”. Т.Кіттельсен “Чума”, “Апокаліпсис”. К.Пендерецький. Diesirae (ораторія пам’яті замучених в Освенцимі). А.Шонберг “Уцілілий з Варшави” (для читця, хору та оркестру). Д.Мійо “Вогняний замок” (пам’яті жертв фашистських таборів). Х/ф “Сторонній” (Італія-Франція-Алжир, 1967).</p>	<p>Альбером Камю “Митець і його час” // Слово і час. – 1998. - № 7. 3. Камю А. Творчество и свобода: Статті, ессе, записные книжки. - М.: Радуга, 1990. 4. Наливайко Д. Інтелектуальна проза Альбера Камю // Камю А. Вибрані твори У 3-х т. Т. 3. Х.: Фоліо, 1996 – 1997. 5. Фолкнер У. Альбер Камю // Фолкнер У. Статті, речи, письма.- М.: Радуга, 1985.</p>
4.	<p>Ежэн ЙОНЕСКО (1912 – 1988). “Носороги”. “Драма абсурду” в французькій</p>	<p>Учень: відзначає, що “драма абсурду” була помітним явищем літератури ХХ ст. і характеризує творчість Йонеско як один із її найяскравіших виявів; пояснює, що надзвичайна популярність</p>		<p>1. „П’єси абсурду” Е.Йонеско („Голомоза співачка”, „Носороги”) та С.Беккета</p>	<p>Ф.Гойя «Звіроподібні обличчя» (з серії «Капричос»). Ф.Бекон «Картина».</p>	<p>1. Горідько Ю. “Драма абсурду”: стильові особливості п’єси Йонеско “Носороги” // ВЛ</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>літературі 2 пол. 20 ст., її авангардистський характер. Іонеско як її талановитий представник. Своєрідна переоцінка цінностей сучасної цивілізації виявлення абсурдності. Гротесково-сатиричне зображення “Носорогах” “омасовлення людей”, перетворення їх на “бедлам нелюдів”, що загрожує цивілізації й культурі. Образ Беранже і проблема відстоювання особистості, збереження людського в людині. Антитоталітарни</p>	<p>“драми абсурду” була обумовлена не лише художніми чинниками, а й поширеним у світі настроєм скептичного ставлення до життя людства як чогось абсурдного; робить спробу пояснити, чому не всі герої п’єси “<i>оносорожилися</i>”; тлумачить слова Беранже, проголошені у самому фіналі твору: “<i>Я остання людина і буду нею до самого кінця! Я не здамся!</i>”; висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту (зокрема – щодо антитоталітарного підтексту п’єси).</p>		<p>(„Чекаючи на Годо”).</p>	<p>Ж.Дюбюффе «Тріумф та слава (Труп дами)». С.Балдаччині «Торс» (залізо). В.Меджибовський . Ілюстрації до твору. В.Воловіч. Триптих «Театр абсурду або Метаморфози фашизму» за мотивами твору Іонеску. «Носороги» Іонеско у театрі «У Никитських воріт» (реж. М.Розовський, 2005). Авіньонський фестиваль. Традиції „драми абсурду” в сучасній французькій драматургії: Олів’є Пі, Жан – Люк Лагарс, Жан –Ів Пік, Валер Новаріна. В.Новаріна: „Письмо актерам”, „Театр ушей”,</p>	<p>в навчальних закладах. – 2001. - № 9. 2. Еремеев Л. Французский литературный модернизм. Традиции и современность. – М., 1991. 3. Михеева А. Когда по сцене ходят носороги... Театр абсурда Эжена Ионеско. – М., 1967.</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	й підтекст п'єси.				„Для Луи де Фюнеса” та ін.	
1.3 Із німецької літератури (6 год.)						
6.	<p>Генріх Белль (1917 – 1985) “Більярд о пів на десяту”.</p> <p>Життєвий і творчий шлях письменника.</p> <p>Сучасність і недавнє минуле в романі “Більярд о пів на десяту”. Монологічна структура роману і перехрещення часових площин.</p> <p>Християнські мотиви в романі, їх трактування в моральному ключі (“агнці” й “буйволи”).</p> <p>Гуманістичний пафос твору, ствердження найвищої і безумовної цінності людини.</p>	<p>Учень: пояснює, що німецький письменник Белль багато творів присвятив темі засудження війни, пригадує зміст його оповідання “Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...” (7 кл.); знаходить у тексті роману конкретні приклади втілення теми відповідальності німецької інтелігенції за минуле; пояснює власне розуміння трактування письменником християнських мотивів у творі (“агнці” і “буйволи”); висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами .</p>	<p>Всесвітня історія</p> <p>Розділ “Друга світова війна” (11 клас)</p>	<p>Творчість письменників “втраченої генерації” (Е.Хемінгуей, Е.М.Ремарк та ін.)</p>	<p>Кармело Гонзалес "Обличчя війни". Отто Дікс "Війна", “Війна і мир”, «Мир». Е.Мунк "Крик". В.Верещагін “Апофеоз війни”. П.Пікассо “Герніка”. С.Далі "Передбачення громадянської війни в Іспанії" (м'яка конструкція з вареними бобами). А.Шонберг. "Уцілілий з Варшави" (для читця, хора та оркестру), "Свідок з Варшави" (ораторія). К.Пендерецький "Lacrimosa" (для супроводу, хору та оркестру). Е.Барлах «Месник» (композиція з</p>	<p>1.Затонський Д. Генріх Белль. Вибрані твори в 2-х тт. (Передмова). – К., 1990.</p> <p>2.Нобелівські лауреати. Генріх Белль. Матеріали до вивчення творчості // ВЛ. – 1998. – №5.</p> <p>3.Борецький М. Україна в житті і творчості Генріха Белля. // ВЛ. – 2000.– № 4.</p> <p>4.Акімова Л. Осуд антигуманної сутності війни у творчості Г.Белля. Ключові фрагменти уроку // ЗЛ. – 2003. – № 3.</p> <p>5.Ковбасенко Ю. Штрихи до портрета письменника (короткі біографічні відомості). Бьолль</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					кількох фігур: «Поранений», «Молодий солдат», «Той, що загинув» та інші.	// Тема. – 2002. – № 2.
1.4 З японської літератури (4 год.)						
4.	<p>КАВАБАТА Ясунарі (1899–1972). “Тисяча журавлів”. Відомий письменник, лауреат Нобелівської премії Кавабата Ясунарі – <i>“красою Японії народжений”</i>. Відображення національної етики та естетики в романі. Гармонія людини і природи – одна з головних проблем твору. Вишукана простота стилю письменника.</p>	<p>Учень: пояснює, чому у визначенні нобелівського комітету про Кавабата Ясунарі було написано – <i>“красою Японії народжений”</i> (автор дуже красиво описав особливості японської культури (зокрема чайну церемонію), в його творі звучать нотки ностальгії за власне японським національним життєвим устроєм, який чимдалі більше перелаштовується на західний лад); наводить приклади відображення японської етики та естетики в повісті; доводить прикладами з тексту, що пошук гармонії людини і природи є однією з головних проблем твору; висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту. ТЛ Дає визначення поняття <i>індивідуальний стиль письменника; національний (місцевий) колорит художнього твору</i>, наводить приклади використання місцевого колориту в тексті повісті “Тисяча журавлів”.</p>			<p>Кітагава Утамаро "Три прославлені красуні", "Час змії", "Ледарка" (із серії “Повчальне дзеркало для батьків”), "Портрет 16-річної служниці", "Чекання любові" (із серії "Вибір пісень"). Андо Кайгецудо "Красуня". Ці Бай-Ши "Журавлі", "Метелики", "Орхідеї. Біле на білому". Андо Хіросіге. "Вершина сатаміни в Юї біля моря", Юнобу "Навчання маленьких дівчат чайній церемонії". Г.Холст "Японська сюїта". М.Зарінь "Чотири</p>	<p>1.Герасимова М. Бытие красоты: Традиции и современность в творчестве Кавабаты Ясунари. – М.: Наука, 1990. 2. Кеба О. “Тисяча журавлів”: Матеріали для вивчення. – К.-П.: Абетка, 2001. 3. Рехо К. Кавабата Ясунарі // Кавабата Ясунарі. Тисячекрылый журавль. Новеллы. Рассказы. Эссе. – М.: Прогресс, 1971. 4. Кузьменчук І. Ясунарі Кавабата // Газ. «ЗЛ».- 2004.- №8.</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					японські мініатюри". Огата Кендзан. "Посудина для чайної церемонії".	
1.5 З латиноамериканської літератури (6 год.)						
6.	<p>Габріель ГАРСІА МАРКЕС (нар. 1928). "Сто років самотності". Гарсія Маркес – відомий колумбійський письменник, лауреат Нобелівської премії. Органічне поєднання буденного й фантастичного як характерні риси "магічного реалізму" в романі Гарсія Маркеса "Сто років самотності".</p> <p>Проблематика та система образів твору. Родина Буендіа у художньому часі</p>	<p>Учень: висловлює судження про алегоричний сенс зображення історії родини Буендіа в художньому часі й просторі твору; розрізняє реальність і вигадку в оповіданні; характеризує підкреслено "буденне" зображення автором фантастичного як характерну ознаку "магічного реалізму"; висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту.</p> <p>ТЛ Дає визначення поняття <i>магічний реалізм</i>; розповідає про <i>національний колорит</i> художнього твору.</p>		<p>«Магічний реалізм» Г.Г. Маркеса, М.Булгакова, Е.Т.А.Гофмана. 2. „Магічний реалізм” Г. Маркеса в українській „хімерній прозі”: В.Дрозд, Ю.Щербак, Є.Гуцало, П.Загребельний.</p>	<p>Г.Маркес. Ілюстрації до твору. О.Кабанін. Ілюстрації до твору (2005). С.Далі "Сталість пам'яті", "Сон". П.Дельво "Перехожий". Ф.Ботеро. Живопис. І.Тангі "Земля тіней". М.Ернст "Тріумф кохання". А.Петров "Створення світу" (опера). Д.Мійо "Створення світу"(балет). О.Миловзоров "Пам'ять". С.Лопаткін (модельєр) Колекція «У пошуках вітру» (2005).</p>	<p>1. Габріель Гарсія Маркес // Лауреаты Нобелевской премии. Энциклопедия. – М., 1992. 2. Кирилук З. У колі міфічного часу (урок-лекція за романом Маркеса "Сто років самотності") // Відродження. – 1994. №8. 3. Інтерв'ю с Маркесом // Приглашение к диалогу. Латинская Америка: размышления про культуру континента. – М., 1986. 4. Варгас Льюса М. Дивний світ – Макондо //</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	й просторі твору.					Всесвіт. – 1971. - № 12. 5. Петровский И. По направлению к поэтике (Г. Гарсия Маркес в зарубежном литературоведении) // Вопросы литературы. – 1987. - №1. 6. Ненько І. Заклик до всепланетарної солідарності (Спроба інтерпретації ідейно-художнього змісту роману “Сто років самотності” Г.Гарсія Маркеса) // ВЛ у навч. закл. – 1999. -№ 2.
1.6 З російської літератури (2 год.)						
2.	Олексáндр СОЛЖЕНІЦІН (нар. 1918). “Матр’онин двір”. Життєвий і творчий шлях О.Солженіцина. Оповідання	Учень: розповідає , що Солженіцин є російським письменником, людиною непростої долі (колишнім в’язнем радянських таборів); пояснює , що в оповідання “Матр’онин двір”, з одного боку, є автобіографічні риси (письменник дійсно жив у простої селянки і вчителював), з другого – широкі узагальнення (бездуховність суспільства,			3.Серебрякова «Селяни». П.Конча-ловський «Повернення ярмарки». 3 Г.Нисський «Колгосп «Загір’я». Н.Ромадін «Біля	1. Штейнбук Ф. „Як теля буцалося з дубом” у житті та творчості О.Солженіцина // ВЛ у навчальних закл. – 2001.- №4. 2. Шпиталь А. Нобелівські

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	“Матрьонин двір”, автобіографічні мотиви й широта узагальнень у ньому. Образ головної героїні й проповідницький пафос твору.	перевага матеріальних інтересів тощо); тлумачить “біблійний пафос” фіналу твору – мотив “не стоїть земля без праведників”.			сельради». С.Герасімов «Зимка». Ф.Малявін «Стара. Портрет Д.І.Татарніцевої», «Баба у жовтому», «Селянка, що закриває рота свиткою», «Селянка у червонів сукні». А.Пластов «Лізавета Черняєва». А.Борисов «Матрьонин двір» (2002). Скульптура: І.Шадр «Селянин». Школа-музей ім.О.Солженицина в с.Мезинівка.	лауреати. Олександр Солженіцин // ЗЛ у навч. закладах.- 1998. - №4. 3. Дитькова С. А.И. Солженицын. «Один день Ивана Денисовича» //ВЛК. – 2003. - №3. 4. Ковбасенко Ю. Устоит ли земля без праведников? (Филологический анализ рассказа А.И.Солженицына «Матрёнин двор» // Відродження. Мови, літератури, історія народів України у національних школах. – К., 1994. – № 2. – С. 27-30.
1.7 З сербської літератури (3 год.)						
3.	Мілорад ПАВИЧ (нар. 1929). “Дамаскін” (або інший твір за вибором учителя)	Учень: пояснює , чому серба М.Павича називають “першим письменником третього тисячоліття” (у його творах реалізовані прагнення нової, “нелінійної літератури”: його твори є гіпертекстами, тобто їх, як у	<i>Всесвітня історія:</i> Візантійська імперія. Іконоборство. Культура. (7 кл.)	Постмодернізм в українській літературі. Творчість Ю.Андруховича, О.Забужко,	«Іоанн Дамаскин» (Ікона. Початок XIV ст. Афон, скит св. Ганни). «Кирилл та Мефодій» (фреска	1. Інтерв'ю с Мілорадом Павичем // Иностранная литература. - 2002. - № 2. 2.

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>“Перший письменник третього тисячоліття” серб М.Павич. Втілення в оповіданні “Дамаскин” рис постмодернізму. Можливість вибору шляхів читання твору на двох його “перехрестях” (в т.ч. на комп’ютері) як вияв характерної для постмодерністської літератури гри письменника з текстом і читачем, “відмови від монопольного права автора на істину”. Інтенсивне використання фактів візантійської і поствізантійської культури (“віртуальний</p>	<p>Інтернеті можна читати як з початку, так і з будь-якого фрагменту, насамперед це стосується “Хозарського словника” та оповідань для комп’ютера; вони є інтерактивними, тобто читач може не лише сприймати будь-який твір, як його написав автор, а й самому ставати співавтором твору: обирати шлях читання твору, додавати або викидати фрагменти тексту і цілі сюжетні лінії); наводить приклади втілення в оповіданні “Дамаскин” рис постмодернізму: боротьба за читача та її засоби: інтенсивне використання фактів візантійської і поствізантійської культури (зокрема, засобів відтворення “місцевого колориту”: балканських імен і географічних назв, побутових деталей тощо); називає та ілюструє прикладами з тексту улюблені художні засоби письменника: розгорнуті (схожі на барокові) метафори, парадоксальні портрети та пейзажі, каталогізація, “плетення слівес” тощо); висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту. ТЛ Дас визначення поняття <i>постмодернізм</i> (як епоху в житті світової літератури і культури кінця ХХ- початку ХХІ століття).</p>		<p>Ю.Покальчука, Т.Прохасько.</p>	<p>в Зографському монастирі на Афоні. Храм Премудрості. Константінополь, 532-537р. н.е.). А.Рубльов «Трійця», «Іоанн Предтеча». Ель Греко «Іоанн Євангелист». Константин Великий (мурмуровий бюст). Мазаччо «Трійця з богоматіррю, Іоаном Хрестителем і двома донаторами» (1425). «Св.Іоанн Лествічник» (Дерево, темпера, позолота ХІІст. Монастир Св.Катерини. Сінай). Діячі християнської церкви: Іоанн Дамаскин і Іоанн Лествічник. Християнська</p>	<p>Денисова Т. Феномен постмодернізму: контури і орієнтири // Слово і час. – 1995. - № 2. 3. Ковбасенко Ю. Література постмодернізму: по той бік різних боків // ЗЛ у навчальних закладах. – 2002. - № 5. 4. Ковбасенко Ю. Архіпелаг Павич, острів “Дамаскин” // Тема. – 2002. - № 4. 5. Євтич М. Розмови з Павичем // Тема. – 2002. - №4.</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	історизм”).				іконографія: „Богородиця Троєручниця”.	
2. Із новітньої літератури (6 год.)						
6.	Сучасний літературний процес: співіснування і взаємодія різних стилів, напрямів, течій. “Втеча культури на університетські кафедри”, виживання і конкуренція художньої літератури з “відео”, “мультимедіа”, Інтернетом та іншими реаліями сучасності: “ <i>від Інтернету до Гуттенберга</i> ” (У.Еко). Помітні сучасні літературні явища: творчість Ричарда Баха, Патріка Зюскінда, Паоло Коельо, Італо	Учень: висловлює своє ставлення до творів сучасної літератури, обраних учителем/школярами для розгляду в класі; порівнює сучасні художні тексти з творами, розглянутими в процесі вивчення предмета “Зарубіжна література”; аналізує й інтерпретує конкретний сучасний літературний твір; висловлює свої судження про роль художньої літератури в житті сучасної людини.				1. Андреев Л. Художественный синтез и постмодернизм // Вопросы литературы. – 2001. - № 1 – 2. 2. Андрухович Ю. Постмодернизм – не напрям, не течія, не мода...// Слово і час. – 1999. - № 3. 3. Бульвинська О. Перший письменник Шістнадцятого століття, або Милорад Павич і гіпертекст // ЗЛ в навчальних закладах. – 2003. - № 5. 4. Затонский Д. Модернизм и постмодернизм: мысли об извечном коловращении изящных и неизящных

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	Кальвіно, Мілана Кундери, Харукі Мураками та ін.					искусств.- X.: Фоліо, 2000.
3. Повторення, узагальнення та систематизація навчального матеріалу курсу “Зарубіжна література” (8 год.)						
2	Найвидатніші здобутки зарубіжної літератури епох Античності, Середньовіччя та Відродження	Учень: визначає хронологічні межі античної літератури (XVI ст. до н.е. – V ст. н.е.), літератури доби Середньовіччя (V ст. – XV ст.) та Відродження (приблизно XIV-XVI ст.); називає найвидатніші явища зарубіжної літератури цих епох (див. програму 8 класу), їхні характерні ознаки і висловлює судження про них.				
2	Найвидатніші здобутки зарубіжної літератури XVII століття (бароко, класицизм); XVIII століття (Просвітництво), доби романтизму (перша половина XIX століття)	Учень: називає найвидатніші явища зарубіжної літератури цих епох (див. програму 9 класу), їхні характерні ознаки і висловлює судження про них.				
2	Найвидатніші здобутки зарубіжної літератури XIX ст. (реалізм), а також межі XIX-XX століть (ранній	Учень: називає найвидатніші явища зарубіжної літератури цих епох (див. програми 10-11 класів), їхні характерні ознаки і висловлює судження про них.				

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	модернізм, авангард)					
2	Найвидатніші здобутки зарубіжної літератури ХХ століття, а також межі ХХ-ХХІ століть, сучасної літератури.	Учень: називає найвидатніші явища зарубіжної літератури цих епох (див. програми 11-12 класів), їхні характерні ознаки і висловлює судження про них.				

Для вивчення напам'ять

- 1-2 вірша за вибором учня.

РОЗДІЛ II (1 год./тижд., 35 год./рік)

10 КЛАС

На навчальний рік – 35 год.

На тиждень – 1 год.

На тематичне оцінювання – 4 год.

Резервний час – 4 год.

На текстувальне вивчення – 27 год.

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
1. Вступ. Від романтизму до реалізму (8 год.)						
5	Загальна характеристика розвитку культури та літератури XIX ст., стильове розмаїття літератури. Віктор-Марі ГЮГО (1802–1885). “Собор Паризької Богоматері” Віктор Гюго як центральна постать літератури французького романтизму. “Собор Паризької Богоматері” – романтичний історичний роман, його	Учень: називає основні риси літературного процесу XIX ст. (взаємодія романтизму і реалізму, поява модерністських явищ і т.д.); пояснює , чому саме Віктор Гюго вважається центральною постаттю літератури французького романтизму: він був і теоретиком, і митцем романтизму, стверджував його у Франції, виступав у різних родах і жанрах літератури, очолював у 1820-30-х рр. боротьбу проти класицизму; доводить , що “Собор Паризької Богоматері” є історичним романом: знаходить зразки середньовічного колориту (панування церкви, полювання на відьом, спротив книгодрукуванню (розділ “Це вб’є те”: “ <i>Винайдення друку – найбільша історична подія. У ньому – зародок усіх революцій</i> ”); виявляє основні ідейні мотиви твору: а) кризу влади церкви над свідомістю людей, пробудження свідомості простолюдю	Українська література: Розділ “Вступ. Українська література у світовому контексті, її особливості на загальноєвропейському тлі” (Г.Квітка-Основ'яненко, Т.Шевченко, П.Куліш, Ю.Федькович, І.Нечуй-Левицький, П.Мирний, І.Карпенко-Карий та ін.) (10 кл.) Всесвітня історія: Розділ “Світ наприкінці XVIII – у XIX	1.Образ Собору Паризької Богоматері в українській поезії (Леся Українка, М. Рильський). 2.Образ собору в: а) однойменному романі О.Гончара.; романі П.Загребельного “Диво”. 3.Традиції історичного роману в світовій літературі (теорія літератури /ТЛ/): В. Скотт “Айвенго” – В.Гюго “Собор Паризької Богоматері” – П.Куліш “Чорна рада” (перший	1.Гюго В. «Мрія» (малюнок). 2.Кравченко О. Ілюстрації до роману “Собор Паризької Богоматері”. 3.Верне О. “Мазепа”. 4.Орловський І. “Мазепа”. 5.Ліст Ф. “Мазепа” (до поеми В.Гюго “Мазепа”). 6.Даргомижський О. "Есмеральда" (опера). 7.Пендрель Ф. “Квазімодо” (опера). 8.Пуні Ц. “Есмеральда” (балет). 9.Роден О. Пам’ятник	1.Наливайко Д. Віктор Гюго. Життя і творчість. – К., 1976. 2.Наливайко Д., Шахова К. Зарубіжна література XIX сторіччя. Доба романтизму. – К., 1997. 3.Марченко М. Собор... без Бога. Компаративний аналіз творів В.Гюго, О.Гончара, І.Багряного // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України (ВЛ). – 1999. –

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>проблематика. Образ собору як композиційний стрижень твору і місткий символ перехідної епохи (“від теократії – до демократії”). Система образів роману, вираження в ній колізій епохи. Трагічність долі Есмеральди. Еволюція Квазімодо: від раба (“пан і його пес”) до особистості. Мотив фатуму. Фантастичні обриси й освітлення Середньовіччя.</p>	<p>(еволюція Квазімодо від рабської покори до бунту проти Клода Фролло); б) зародження демократії; визначає й ілюструє прикладами з тексту риси романтизму в творі: різкий контраст між внутрішньою та зовнішньою красою людини (Квазімодо та Феб де Шатопер, їхнє кохання до Есмеральди); розкриває важливу роль образу собору як: а) композиційного стрижня твору (всі події та персонажі роману тим або іншим чином пов'язані з Собором Паризької Богоматері); б) місткого символу перехідної епохи (“від теократії /влади церкви/ – до демократії”); в) “<i>Кожен камінь /Собору Паризької Богоматері/ є сторінкою не тільки історії країни, а й історії науки та мистецтва</i>” (В.Гюго) тощо. пояснює особливості системи образів роману, втілення в ній конфліктів епохи: а) уособлення церковної влади – архідиякон Клод Фролло; б) уособлення світської влади – король Людовик XI; в) уособлення демократії, що починала про себе заявляти – фламандський панчішник Жак Коппеноль; г) уособлення пробудження свідомості темних народних мас – Квазімодо) і т.д. пов'язує із проблематикою роману долю Есмеральди (чарівна циганка стала жертвою релігійного бузувірства і грубих забобонів); простежує та ілюструє цитатами з</p>	<p>столітті” (9 кл.)</p>	<p>український історичний роман). 4.Образ Івана Мазепи у В.Гюго (“Мазепа”) та інших письменників (Байрон Дж. “Мазепа”, Іваничук Р. “Орда”, Лепкий Б. “Мазепа”, Пушкін О. “Полтава”, Рилєєв К. “Войнаровський”, Славутич Яр. “Мазепа”, Словацький Ю. “Мазепа”, Сосюра В. “Мазепа”, Старицький М. “Молодість Мазепи”, “Руїна”, Хоткевич Г. “Гетьман Іван Мазепа”). 5.Максим Рильський. Есмеральда // Тема. На допомогу вчителю зарубіжної літератури (Тема).</p>	<p>В.Гюго. 10.Архітектоніка й оздоба Собору Паризької Богоматері (докум. фільм. Париж). 11.Х/ф “Собор Паризької Богоматері” (Франція, 1956). 12.Т/ф “Горбань Собору Нотр-Дам: чарівні пригоди Квазімодо” (Франція, 1996). 13.М/ф “Горбань из Нотр-Дама”. 14.Мюзикл “Собор Паризької Богоматері”.</p>	<p>№12. 4.Мацапура В. Героїчна особистість у творах різнонаціональних літератур. Образ Мазепи у творах Дж. Байрона, В.Гюго, К.Рилєєва, О.Пушкіна, В.Сосюри // ВЛ. – 2004. – №10. 5.Назарець В. Загадка Есмеральди // Зарубіжна література в навчальних закладах (ЗЛ). – 2001. – №1. 6.Мележик В. Народне життя середньовічного Парижа у романі В.Гюго “Собор Паризької Богоматері” // ЗЛ. – 2002. – №2. 7.Рогозинський В. Система уроків з вивчення роману В.Гюго “Собор Паризької</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
		<p>тексту еволюцію образу Квазімодо: від раба (“пан і його пес”) до моральної особистості;</p> <p>висловлює своє ставлення до мотиву фатуму в творі (називає і розмірковує над значенням напису “<i>фатум</i>” на стіні собору або цитат із тексту: “<i>воля фатуму непереборна</i>” і т.п.;</p> <p>висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту.</p> <p>ТЛ Дає визначення поняття <i>історичний роман</i>; знаходить спільне й різне в історичних романах В.Скотта “Айвенго (7 кл.) та В.Гюго “Собор Паризької Богоматері”.</p>		– 2000. – №2.		Богоматері” // Всесвітня література та культура в середніх навчальних закладах України (ВЛК). – 2001. – №10.
3	<p>Онорé де БАЛЬЗА́К (1799–1850). “Гобсе́к”</p> <p>Бальзак – видатний французький письменник, зачинатель соціального реалістичного роману. Поєднання реалістичних і романтичних елементів у його художній системі.</p>	<p>Учень:</p> <p>характеризує творчість французького письменника Бальзака як визначне явище світової літератури XIX ст.;</p> <p>відзначає зв'язок його життя з Україною: француз одружився з підданою Російської імперії полькою Евеліною Ганською, яка мала маєтки на Житомирщині, і вінчався з нею в українському місті Бердичеві; два роки перебував в Україні (1848-1850 рр.); пояснює, чому “Людську комедію” Бальзака називають “<i>енциклопедією життя Франції першої половини XIX ст.</i>”:</p> <p>у цій величезній (понад 100 творів) епопеї французьке суспільство описане з такою повнотою, що за нею можна вивчати побут, звичаї, світогляд, духовні й</p>	<p><i>Українська література:</i></p> <p>Розвиток лихварства та влада грошей в п'єсах М. Кропивницького "Глитай, або ж Павук" та в п'єсах І. Карпенко-Карого "Сто тисяч", "Хазяїн" (10 клас).</p> <p><i>Всесвітня історія:</i></p> <p>Французьке суспільство наприкінці XVIII</p>	Образ скупого у світовій літературі:	<p>Портрети Бальзака роботи Е.ДеверіаЖ. де Латур «У лихваря». Серія літографій "Французькі типи", "Дядько і небіж", "Щоб пожинати, треба сіяти", "Щасливий батько"; серія "Музикальні ескізи". Рембрандт "Портрет старого єврея". М. Шагал</p>	<p>1. Наливайко Д. Оноре Бальзак: Життя і творчість. – К: Дніпро, 1985.</p> <p>2. Резник Р. О „Человеческой комедии» и ее авторе// в кн. Оноре Бальзак. Произведения. – М: Худ. лит-ра, 1981.</p> <p>3. Затонский Д. Реализм – это сомнение? – К., 1992.</p> <p>4. Чайкіна Н., Левицька С.Крила</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>“Людська комедія” – грандіозна енциклопедія життя Франції першої половини XIX ст. Проблематика і структура “Людської комедії”.</p> <p>Влада золота та її філософія в повісті “Гобсек”. Романтичні й реалістичні риси неоднозначного образу “філософа й скнари” Гобсека.</p> <p>Зіставлення образів Фанні Мальво і Анастазі де Ресто. Роль Дервіля в розгортанні й відтворенні подій повісті.</p> <p>Композиція і стиль твору. Бальзак і Україна.</p>	<p>моральні цінності, економіку, політику, фінансову систему країни у першій половині XIX ст.;</p> <p>визначає місце повісті “Гобсек” у творчому доробкові Бальзака: вона є складовою “Людської комедії”; і, попри її невеликий обсяг, Бальзак надавав цьому творові великого значення, про що свідчить хоча б незвичайна для письменника ретельність /надруковано три варіанти/ у шліфуванні первісного тексту;</p> <p>наводить приклади поєднання в образі Гобсека елементів реалізму (детальний опис механізму позики грошей, точність фіксації кількості відсотків за конкретну фінансову операцію лихваря тощо) і романтизму (самотність і загадковість багатія: достеменно невідомо, хто він, звідки приїхав, де нажив свій величезний капітал; цей персонаж по-романтичному контрастивний: “скнара і філософ, створіння нище і створіння шляхетне” і т.д.);</p> <p>аналізує особливості втілення мотиву влади золота в повісті “Гобсек”: золото стало новим володарем світу, на зміну владі аристократів іде влада “гобсеків”, капіталістів (Гобсек: “Золото – ось душа вашого нинішнього суспільства”);</p> <p>порівнює образи Фанні Мальво і Анастазі де Ресто: це дві молодих привабливих жінки, обидві змушені позичати гроші в Гобсека, до обох він іде за боргом, а гроші йому віддає небагата, але порядна швачка</p>	<p>століття (9 кл.)</p>		<p>“Червоний єврей”, Л.Ван Бетховен. Симфонія №5 (улюблений твір Бальзака). О.Ронден. Пам’ятник Оноре де Бальзаку. Х/ф “Гобсек” (СРСР, 1937), Х/ф “Помилка Оноре де Бальзака” (СРСР, 1969). Х/ф «Бальзак» (1999) режисера Ж. Дайана, <i>Екскурсія</i> «Подорожі вихідного дня: Бальзаківські місця (Бердичів–Верхівня)».</p>	<p>альбатроса серед земної суті (два уроки по вивченню творчості Бальзака) // Відродження. – 1993. 5. Левянт М., Кабанюк Л. Из “Истории литературы в поэтических строчках” (О. де Бальзак) // ВЛ у навч. закл. – 1996. - № 7. 6. Шалагінов Б. Трагікомедія пристрастей і безпристрасності (матеріали до вивчення повісті О. Бальзака “Гобсек”) // ЗЛ у навч. закл. – 1996. - № 4. 7. Єременко О. Влада золота та її філософія в повісті “Гобсек” (матеріали до уроку) // ВЛ у навч. закл. – 1999. - № 5. 8. Моруа А. Прометей, или</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
		<p>Фанні Мальво, а значно багатша, але розтлінна, графиня Анастасі де Ресто потрапляє в нову пастку, віддаючи Гобсекові в заставу дорогий перстень;</p> <p>визначає особливості композиції повісті (роль прийому обрамлення: історія про Гобсека “взята в рамку” опису розмови у салоні віконтеси де Гранлье);</p> <p>характеризує роль Дервіля в розгортанні й відтворенні подій твору (він об’єктивно відтворює події, висловлює власне ставлення до героїв і ситуацій, що створює особливу атмосферу задушевності розмови і вірогідності оповіді);</p> <p>висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту.</p>				<p>жизнь Бальзака. ,Собр. соч. в 6 - ти т., т. III, IV, М., Пресса, 1992. Цвейг Ст. Бальзак. Роман його життя.</p>
2. Із літератури російського реалізму (10 год.)						
5	<p>Реалізм як художній напрям у світовій літературі</p> <p>Федір ДОСТОЄВСЬКИЙ (1821–1881). “Злочин і кара”.</p> <p>Творчість Достоевського як одна з вершин російської і всесвітньої літератури. Філософські,</p>	<p>Учень:</p> <p>називає характерні риси літератури реалізму (правдиве зображення дійсності, аналітичний підхід до зображуваного і т.д.);</p> <p>визначає творчість російського письменника і філософа Достоевського як одну з вершин російської і всесвітньої літератури;</p> <p>акцентує увагу на значному філософському (розвінчання теорії агресивного індивідуалізму: “<i>тварь я дрожащая или право имею</i>”) і етичному (наприклад, співчуття до “знедолених і ображених”) потенціалі роману “Злочин і</p>	<p><i>Українська література</i></p> <p>1. Соціально-психологічна повість І.Франка „Перехресні стежки”.</p> <p>Психологічний аналіз еволюції почуття: погляд героя і автора. Елементи „кримінальної” теми в сюжеті. 2. Психологічна</p>	<p>Тема лихварства в творах О. Бальзака і Ф. Достоевського. Ідея наполеонізму в літературі (Стендаль „Червоне і чорне” і Ф.Достоевський „Злочин і кара”)</p>	<p>Скульптура В.Белоусова «Ф.М.Достоевський» (1988).</p> <p>Ілюстрації О.Буркатовського, М.Добужинського, Д.Шмаринова до творів Достоевського</p> <p>Ілюстрації до «Злочину і кари» (В.Фаворський).</p> <p>І.Глазунов «Ф.М.Достоевський»</p>	<p>1.Шелепин В. Ф.М.Достоевский “Преступление и наказание” (опыт изучения в средней школе). - М., 1989. 2.Белов С. Ф.М.Достоевский: Книга для учителя. - М.: Просвещение, 1990. 3.Вересаев В. Живая жизнь: о</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>етичні й естетичні погляди письменника та їхнє вираження в художніх текстах. Роман “Злочин і кара” як вираження нового, поліфонічного типу художнього мислення. Філософські, соціальні, психологічні й морально-етичні ідеї твору. Еволюція образу Раскольнікова і розвінчання теорії сильної особистості, “надлюдини”. Розкриття складності духовного світу людини. Система образів роману, семантика і символіка його назви.</p>	<p>кара”; простежує і підтверджує цитатами з тексту розвиток образу Раскольнікова: від скромного, інтелігентного й доброго студента, який здатен співчувати чужому горю (сон про знущання над конем) – через убивство старої лихварки та її сестри – до розкаяння вже на каторзі (Євангеліє під подушкою на страсному тижні перед Великоднем); висловлює власні судження щодо теорії сильної особистості, “надлюдини” (якій дозволено те, що заборонене для усіх інших людей) і підтверджує їх прикладами і цитатами з тексту, а також власними життєвими спостереженнями; наводить приклади і цитати з тесту, де письменник відтворює складність духовного світу людини (суперечливі роздуми героїв, неоднозначність їхніх суджень і ставлення до світу тощо); розкриває особливості системи образів роману, зокрема – знаходить у Родіона Раскольнікова і Соні Мармеладової спільне (обидва вчинили переступ проти суспільних законів і норм: він став убивцею, а вона – повією) і різне (вона по жертвувала собою заради інших, а він по жертвував іншими заради себе) і т.д.; пояснює сенс і символіку назви “Злочин і кара”: за християнською доктриною і законами справедливості злочин повинен бути покараним; висловлює особисте ставлення до</p>	<p>модерністська драма В.Винниченка „Гріх”. Психологічна вмотивованість вчинків і поведінки персонажів. Т/л: поглиблення поняття про психологічний роман, повість, драму.</p>		<p>й в Петербурзі”. М.Ге “Що є істина”. В.Перов, К.Трутовський “Портрет Достоевського”. А.Кретов-Даждь. Ілюстрації до твору (1999-2006). А.Чумечова «На дне» (2005). О.Литвинов «Злочин і кара» (2000). Біблійна притча про воскресіння Лазаря у світовому живописі: Оуватер Альберт ван «Воскресіння Лазаря» (серед. XV ст.), Лейден Артген ван «Воскресіння Лазаря» (XVI ст.), Фландес Хуан де «Воскресіння Лазаря» (бл. 1500), Рембрандт Харменс ван Рейн «Воскресіння Лазаря» (1630). Ескізи декорацій</p>	<p>Достоевском и Толстом. - М.: Политиздат, 1991. 4.Сучасна інтерпретація художніх творів Ф.М. Достоевського // Міжвузівська збірка наукових праць, Ін-т літератури ім. Т.Г. Шевченка. – К.: Бердянськ, 1998. 5.Левянт М., Кабанюк Л. “История литературы в поэтических строчках” // Відродження. – 1995. - № 3. 6.Артемчук І. Вагнер, Достоевський і Волошин // Радуга. – 1993. - № 4. 7.Волощук Е. Двойники и антиподы (система уроков по роману “Преступление и наказание”) // Рус.</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
		<p>проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту.</p> <p>ТЛ Дає визначення поняття <i>роман</i> і його різновидів: а) <i>психологічний роман</i> (у якому чільне місце займає відтворення психології, внутрішнього життя героїв) б) <i>філософський роман</i> (у якому наявні філософські ідеї, проблеми).</p>			<p>М.Шемякіна до роману «Злочин і кара»</p> <p>М.Мусоргський "Пісні і танці смерті".</p> <p>Г.Зутермейстер "Раскольников" (опера).</p> <p>Е.Петрович "Раскольников" (опера). В.Соммер. Вокальна симфонія на тексти</p> <p>Ф.Достоевського і Ф.Кафки.</p> <p>А.Онеггер. Музика до вистави "Злочин і кара".</p> <p>Н.Баранов "Ф.Достоевський" (скульптура). Х/ф " Петербурзька ніч" (СРСР, 1934).</p> <p>К/ф "Раскольников" (Німеччина, 1923).</p> <p>Х/ф " Злочин і кара" (СРСР, 1970). Х/ф " Злочин і кара" (США, 1935). Х/ф " Злочин і кара"</p>	<p>язик и литература в средних учебных заведениях Украины. – 1991. - № 9.</p> <p>8.Корниенко О. Тема ростовщичества в произведениях О. Бальзака и Ф.М. Достоевского ("Гобсек" и "Преступление и наказание") // Вивчення світової літератури в школі. 3б. наукових матеріалів. Вип. 5.– Полтава. – 1995. 9.Соплова Т. По страницам великой книги (Достоевский и Евангелие) // Відродження. – 1995. - № 3.</p> <p>10.Писаренко Ю. Спорідненість творчості Ф. Достоевського та І. Франка ("Перехресні</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					(Франція, 1956). Х/ф «Злочин і кара» (1969) режисера Л.Куліджанова. Х/ф “Двадцять шість днів з життя Достоєвського” (СРСР, 1981).	стежки”) // ВЛ у навчальному закладі. – 2003. - № 10.
5	<p>Лев ТОЛСТОЙ (1828–1910) “Анна Кареніна” або “Війна і мир” (за вибором учителя)</p> <p>Творчість Льва Толстого як найповніший вияв можливостей реалістичної літератури. Духовні й творчі шукання та здобутки письменника. Роман “Анна Кареніна”. Образи-характери роману, пластичність змалювання і психологічна глибина. Суперечливий</p>	<p>Учень: визначає творчість Л.Толстого як найповніший вияв можливостей реалістичної літератури, продовження традицій реалістів-попередників (Бальзака, Діккенса та ін.); переказує зміст роману “Анна Кареніна”, виділяє ключові епізоди (зустріч Анни і Вронського на вокзалі, побачення Анни з сином тощо); називає основні проблеми твору: роль сім’ї у житті людини (“<i>мысль семейная</i>” /Л.Толстой/); пошуки основ міцних сімейних стосунків (“<i>усі щасливі сім’ї схожі між собою, кожна нещаслива сім’я нещасна по-своєму</i>”); право жінки/чоловіка на життя за порухами власної душі чи обов’язок перед членами своєї сім’ї, передовсім дітьми (доля Сергія Кареніна та маленької Ані) і т.д.; характеризує образи головних героїв твору в їхній психологічній глибині (насамперед – суперечливий образ Анни; крім того – образи Олексія Кареніна, Стіви Облонського, Вронського та ін.);</p>	<p><i>Всесвітня історія:</i> 1. Російський похід Наполеона. Битви під Лейпцигом і Ватерлоо. „100” днів Наполеона (9 кл.)</p>	<p>Традиції історичного роману: В. Скотт „Айвенго”, В.Гюго «Собор Паризької Богоматері» і П.Куліш „Чорна рада” (перший україномовний історичний роман). Т/л: поглиблення поняття про роман. Роман історичний, роман-хроніка.</p>	<p>І.Репін «Толстой за робочим столом». Х/ф «Війна і мир» режисерів С.Бондарчука (1967), К.Відора (1956). Опера С.Прокоф’єва «Війна і мир». Ілюстрації до роману «Війна і мир» М.Ніколаєва, М.Башилова, Д.Шаринова, Л.Пастернака. Ілюстрації до "Анни Кареніної" та "Війни і миру" (М.Врубель, М.Пісарьов, В.Серов, Л.Гіршман, Д.Кардовський,</p>	<p>1.Апостолов Н. Живой Толстой: Жизнь Л.Н. Толстого в воспоминаниях и переписке. – СПб, 1995. 2.Роллан Р. Жизнь Толстого. – Минск, 1986. 3.Мережковский Д. Л. Толстой и Достоевский. – М.: Наука, 2000. 4.Морозов Ю. Художественно-семантический анализ литературного произведения (роман М.Ю.Лермонтова “Герой нашего времени”) // Відродження. –</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>образ Анни. Образ Левіна, його автобіографічна складова. Паралелізм у композиції роману, особливості стилю.</p> <p>“Війна і мир” – історичний і психологічний роман-епопея. Соціофілософська концепція твору, війна і мир як її вісь. Народ і особистість, народ і влада в розумінні письменника. Народ як головна сила історії, оберіг національної незалежності, культури та традицій. Загальнолюдське значення проблематики твору. “Діалектика душі” толстовських героїв.</p>	<p>робить характеристику образу Левіна, зокрема, його автобіографічної складової (в т.ч. невідповідність збігу імен: “ЛЕВ /Толстой/” – “ЛЕВін”);</p> <p>переказує зміст роману “Війна і мир”, виділяючи його ключові епізоди (Аустерліц, Бородіно, опис дуба, перший бал Наташі Ростової, розмова Андрія і П'єра тощо);</p> <p>пояснює і доводить прикладами з тексту, чому “Війна і мир” є: а) історичним: у ньому відтворено реальні історичні події та закони, змальовано образи історичних осіб тощо; б) психологічним: відтворення психології, внутрішнього життя героїв займає в ньому чільне місце; в) романом-епопеєю (це широкомасштабне епічне полотно, в якому, на відміну від більшості інших романів, є дуже багато героїв (біля 500), сюжетних ліній, охоплений значний проміжок часу і т.д.);</p> <p>розкриває соціофілософські ідеї роману “Війна і мир”: роль народу як рушійної сили історії, оберегу національної незалежності, культури та традицій; війна і мир як два стани життя людини і народу; історична роль широких мас (народу) і особистості (Наполеон, Кутузов);</p> <p>доводить, що проблематика романів “Анна Кареніна” і “Війна і мир” має загальнолюдське значення;</p> <p>висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору</p>			<p>М.Тирса, М.Дерегус, О.Верейський). І.Крамський "Портрет Л.М.Толстого", “Незнайомка”. І.Репін " Толстой на відпочинку в лісі". Ю.Піменов «Портрет Татьяни Самойлової у ролі Анни Карениної». Р.Щедрін “Анна Кареніна” (балет), музика до к/ф “Анна Кареніна”. Х\ф “Анна Кареніна” (США, 1948). Х\ф “Анна Кареніна” (СРСР, 1968). Х/ф “Лев Толстой” (СРСР, 1984). Х/ф “Кохання” (за мотивами “Анни Кареніної”, США, 1928), “Анна Кареніна” (вистава театру ім.Євг.Вахтангова).</p>	<p>1993. - № 11. 5.Скуратівський В. Світові контексти Толстого // Скуратівський В. Етюди з світової літератури. – К.: Навчальні посібники, 1995. 6.Кирилук З.В. Поиски смысла бытия и человеческого счастья (материалы к урокам по изучению романа Л. Толстого «Анна Каренина») // Відродження. – 1994. - № 5-6. 7.Серых Е. Роман-эпопея или «историческая пародия»? (Л.Н. Толстой «Война и мир») // Рус. язык и литература в средних учебных заведениях Украины. – 1990. - № 3. 8.Звоняцкий</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
		прикладями і цитатами з тексту. ТЛ Дає визначення поняття <i>роман-епопея</i> (див. вище).				В., Панич А. Тип “семейной женщины” в художественном мире Л.Н. Толстого и А.П. Чехова // Рус. язык и литература в средних учебных заведениях Украины. – 1991. - № 3. 9. Ковбасенко Л. Лев Толстой як майстер “психологічної рентгеноскопії” (два уроки за романом “Анна Кареніна”) // ВЛ у навчальних закладах . – 1998. - № 10.
3. Традиції і новаторські зрушення в літературі другої половини XIX ст. (8 год.)						
2.	Волт ВІТМЕН (1819–1892) (Вірші за вибором учителя) Вітмен – американський поет-новатор. Зв'язок його	Учень: пояснює , що американця Волта Вітмена називають великим поетом-новатором, бо він суттєво оновив як тематику поезії (так, на відміну від попередньої традиції поетизації природи, села, він почав оспівувати місто, за що його називають попередником т. зв. урбаністичної, “міської” поезії (він писав оди фабричним	<i>Українська література:</i> Традиції В.Вітмена в українській літературі (верлібр в творчості українського футуриста	Урбаністична поезія В.Вітмена і М.Некрасова.	Ф.Збарський. «Портрет У.Уїтмена» Ілюстрації до книги К.Чуковського “Мій Вітмен” (В.Пивоваров). Т.Кінс «Волт	1.Венедиктова Т. Поэзия Уолта Уитмена. – М.: МГУ, 1982. 2.Герасимчук Л. “Все це – справді – думки всіх людей” (Поезія У. Уїтмена на

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>поезії з романтичними традиціями та трансценденталізмом. Збірка “Листя трави”, її провідні теми й мотиви. Звернення до вільного вірша (верлібра). “Пісня про себе” – програмовий твір поета.</p>	<p>трубам, паротягам, домнам і т.п. /“...Свій похід починай, Індустріє!”/), так і форму поезії (широко використовував т. зв. верлібр, прагнув відійти від класичних форм віршування, шукав нових можливостей поетичного вислову: “О, якби моя пісня була проста, як рев і мукання тварин, швидка і спритна, як рухи риб, як капання крапель дощу!”; уводив до віршів прозову мову, часто вживав т. зв. каталог (“вітменівський каталог”), тобто довгий і детальний перелік якихось фактів, ознак, реалій тощо; називає і наводить приклади провідних тем і мотивів всесвітньо відомої збірки Вітмена “Листя трави”: оспівування Демократії², “мільйонних мас”, космічних масштабів і процесів і т.п.; пояснює, чому “Пісня про себе” вважається програмовим твором поета (у ній яскраво втілені особливості стилю і світогляду Вітмена); виразно читає і аналізує вірші В.Вітмена. ТЛ Дає визначення поняття <i>верлібр</i> – “вільний вірш, неримований нерівнонаголошений віршорядок (і вірш як жанр)”.</p>	<p>М.Семенка, імажиніста Б.-І. Антонича, символіста П. Тичини). <i>Всесвітня історія: Аболіціоністський рух в США</i> (30 роки ХІХ ст.) – 9 клас. Поняття „аболіціонізм”, „плантаційне господарство”, „громадянська війна”, „реконструкція Півдня”.</p>		<p>Вітмен». Г.Холст. “Волт Вітмен” (оркестрова увертюра). В.Уільямс. Пісня на вірші з поеми Вітмена “Листя трави”, “Вперед, до невідомих земель” (кантата на вірші Вітмена), “Морська” (симфонія на тексти Вітмена).</p>	<p>Україні) // Прапор. – 1973. - № 12. 3.Герасимчук Л. У. Уїтмен. Розмови з сучасністю // Дніпро. – 1984. - №3. 4.Герасимчук Л. Уолт Уїтмен // Уїтмен У. Поезії. – К.: Дніпро, 1984. 5.Кохан Г. “Як безсмертя зоветься? Трава!” (урок-роздум за творчістю поета) // ВЛ у навчальному закладі. – 1999. - № 5. 6. К.Чуковський. «Мій Уїтмен» (1966). 7. І.Драч. «Початок Уїтмена».</p>
3	<p>Генрік ІБСЕН (1828–1906). “Ляльковий дім”</p>	<p>Учень: пояснює, чому норвежця Генріка Ібсена вважають зачинателем європейської “нової драматургії”, новатором сцени: його драми</p>	<p><i>Українська література:</i> 1.Проблеми фемінізму в</p>	<p>„Ібсенізм” в творчості Б.Шоу (11 кл.) в</p>	<p>Ілюстрації до твору (М.Періх). Ілюстрації С.Бродського до</p>	<p>1.Адмони І. Генрик Ібсен: очерк творчества. – Л.: Худ лит.,</p>

² Слово “Демократія” Вітмен завжди вживав з великої літери.

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>Генрік Ібсен – норвезький письменник, зачинатель європейської “нової драматургії”. “Ляльковий дім” як соціально-психологічна драма. Особливості драматичного конфлікту та розвитку сценічної дії в п’єсі. Аналітична композиція п’єси. Новаторство Ібсена-драматурга.</p>	<p>суттєво відрізнялися від звичних на той час у Європі драм, вони викликали неоднозначні оцінки, навіть скандали, після них протягом тривалого часу точилися дискусії; перелічує й ілюструє прикладами з тексту основні новаторські нововведення Ібсена-драматурга: а) акцент із зовнішньої дії перенесено на дію внутрішню: на сцені в звичнім для театру сенсі майже “нічого не відбувається”: герої майже нерухомі, ніхто нікого не вбиває, просто йде розмова, думка протистоїть думці, головною ж є напруга внутрішня, непомітна оку глядача; б) зазвичай конфлікт драми Ібсена зав’язується ще до того, як починається власне її дія (так, Нора підписала фіктивний вексель до початку дії “Лялькового дому”); в) його “нові драми” мають відкритий фінал, тобто після закінчення п’єси достеменно невідомо, чим же врешті-решт закінчиться вирішення її конфлікту; дає визначення п’єси “Ляльковий дім” як соціально-психологічної драми: соціальної, тому що в ній підняті соціальні проблеми: багатства і бідності (Хельмер – Кругстад), громадянських прав жінки (Нора й підроблений нею вексель) тощо; психологічної, тому що напруга твору передовсім психологічна, внутрішня; називає й ілюструє прикладами з тексту втілення рис “нової драми” в “Ляльковому домі”: а) внутрішня дія; б) “дотекстова”</p>	<p>творчості О.Кобилянської (повісті „Людина”, „Царівна”, оповідання „Некультурна”, „Valse melancolique”). 2. Вплив „ібсенізму” на драматичні твори О.Олеся („По дорозі в Казку”, „Танець життя”, „Земля обітована”).</p>		<p>драми «Пер Гюнт». О.Богаєвська “Ляльковий дім”, “Дитяче свято”. Е.Мунк. Ібсен у кафе Гранд-готелю у Християнії. Ф.Діліус “Пісня на норвезькі тексти” (“Слухаючи першу зозулю весною”). Е.Гріг. Музика до драми Ібсена “Пер Гюнт”. Х/ф “Ляльковий дім” (США, 1974). Вистава театру Віри Комісаржевської “Ляльковий дім” (1904). Вистава МХАТу “Ляльковий дім”. “Нора” (телевистава за п’єсою Г.Ібсена).</p>	<p>1989. 2. Міщук В. Дім, у якому в’януть почуття (До вивчення соц.-психол. драми Г. Ібсена “Нора”) // Відродження. – 1993. - № 11. 3. Сіденко С. “Хто з вас безгрішний, хай перший вергне в неї камінь...” (система уроків з вивчення творчості Г. Ібсена, зокрема його драми “Ляльковий дім”) // ЗЛ у навчальних закладах України. – 1999. - № 11. 4. Шоу Б. Квинтэссенция ибсенізма // Шоу Б. О драме и театре. – М., 1963. 5. Олексієнко О. Розгляд твору на концептуальному рівні допомагає осучаснити п’єсу (на прикладі</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
		зав'язка конфлікту; в) неоднозначне, дискусійне ставлення до героїв і проблем твору (хто винен: Нора, яка підробила вексель, але зробила це для порятунку життя чоловіка? Чи Хельмер, який дорікає їй тим, що ця підробка може полатати йому кар'єру? мала чи не мала права Нора йти від дітей і чоловіка, руйнувати, хай і "ляльковий", але дім, сім'ю? і т.д.); в) відкритий фінал (невідомо, повернеться Нора до своїх дітей і Хельмера чи ні); висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту. ТЛ Дає визначення поняття <i>зовнішня і внутрішня дія</i> , "нова драма", ілюструє їх прикладами з п'єси Ібсена "Ляльковий дім".				"Лялькового дому" Г. Ібсена) // ВЛ. – 2000. –№ 4.
3	Джордж Бернард Шоу (1856–1950). "Пігмаліон". "Театральна революція" англійського драматурга Шоу, його "драми ідей". Шоу й "ібсенізм". Комедія "Пігмаліон", її міфологічна основа. Динамізм	Учень: пояснює , в чому полягала "театральна революція" англійського драматурга Шоу: він розвинув традиції Ібсена, розробивши особливий тип драми – "драму ідей" (конфлікт твору полягав не лише у зіткненні інтересів і пристрастей персонажів, а й у царині ідеології, це передусім конфлікт ідей); з'ясовує , що конфлікт ідей присутній і у веселій, дотепній комедії "Пігмаліон" як специфічний "філологічний конфлікт", де Шоу втілює ідею вирішення важливих соціальних проблем, зокрема, соціальної рівності шляхом оволодіння всіма		„Ібсенізм” в творчості Б.Шоу (11 кл.). Давньогрецький міф про Галатею та Пігмаліона. „Філологічний конфлікт” (проблема правильної літературної мови) в українській драматургії: М.Куліш „Міна Мазайло”.	Ілюстрації до п'єси (А.Васін, М.Піков, В.Власов). Ф.Буше "Пігмаліон і Галатея". Твір для читця і сімох інструменталістів, названий "Розвагою" або "Фасадом" на вірші Е.Ситуела (безсумнівна близькість "Фасада"	1. Васильєв Є. Усе - таки Галатеї не зовсім подобається Пігмаліон... // ЗЛ у навчальних закладах. – 1999. - № 11. 2. Ковбасенко Ю. Джордж Бернард Шоу: я впливав на Жовтневу революцію // ЗЛ у навчальних закладах. – 2000. -

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>дії і парадоксальність як невід'ємні риси творчості Шоу. Проблематика й художні особливості твору, його “філологічний конфлікт” і соціально-виховна спрямованість. Елайза Дулитл, її шлях від мало привабливої квіткарки-кокні до “чарівної леді”. Інтелектуальний характер драматургії Шоу.</p>	<p>прошарками суспільства правильною вимовою; наводить приклади втілення цього “конфлікту ідей” через “філологічний конфлікт” у комедії “Пігмаліон”, де опис того, як професор Гіггінс вчить квіткарку Елайзу Дулитл правильної аристократичної вимови, є втіленням ідеї соціаліста Шоу, який показує шлях до справедливого устрою суспільства, де усі без винятку громадяни, як аристократи, так і простий люд, матимуть рівні шанси реалізувати своє право на освіту й гідне життя, де не буде <i>“пасажирів третього класу й запанує всезагальна рівність”</i> (Б.Шоу. “Пігмаліон”, 5 дія); визначає гуманітарну освіту і формування почуття власної гідності Елайзи Дулитл як її шлях від мало привабливої квіткарки-кокні до “чарівної леді”, як підґрунтя для <i>“фантастичного міжкласового стрибка”</i> (Б.Шоу); пояснює сенс назви твору, зокрема – зв'язок (збіги й особливо відмінності) комедії “Пігмаліон” з давньогрецьким міфом про Пігмаліона; висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту. ТЛ. Дає визначення поняття <i>інтелектуальна драма.</i></p>			<p>дотепності парадоксам (Б.Шоу). Ф.Зуппе “Чудова Галатея” (оперета). А.Онеггер Музика до х/ф “Пігмаліон”. Фільм-балет “Галатея” (в гол. ролі К.Максимова, реж. О.Белинський, хореограф Д.Брянцев). Ф.Лоу “Моя чарівна леді” (мюзикл на 2 дії). Огюст Роден. Бюст Б.Шоу. Жигмонд Кишфалуді-Штробль “Бернард Шоу”.</p>	<p>№ 5. 3. Ніколенко О. Основні тенденції розвитку драматургії кінця XIX – початку XX століття // ЗЛ в навчальних закладах. – 1999. - № 11. 4.Ромм А. Джордж Бернард Шоу.- М.–Л., 1965. 5. Шоу Б. О драме и театре.- М.: Изд-во иностранной литературы, 1963.</p>
4. Підсумок (1 год.)						
1	Узагальнення та	Учень:				

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	систематизація вивченого протягом року матеріалу	називає авторів і переказує зміст вивчених протягом року творів; повторює, узагальнює і систематизує засвоєні протягом навчального року відомості про особливості перебігу світового літературного процесу (реалізм, література другої половини ХІХ ст.); ТЛ Дає визначення понять: <i>верлібр; зовнішня і внутрішня дія; історичний роман; психологічний роман; соціально-психологічний роман; філософський роман.</i>				

Для вивчення напам'ять

- 1-2 вірша за вибором учня.

11 КЛАС

На навчальний рік – 35 год.

На тиждень – 1 год.

На тематичне оцінювання – 4 год.

Резервний час – 4 год.

На текстуальне вивчення – 27 год.

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
1. Вступ. Із літератури раннього модернізму (8 год.)						
3	<p>Модерністські зрушення у французькій поезії другої половини XIX ст.</p> <p>Шарль БОДЛЕР (1821–1867).</p> <p>“Альбатрос”, “Відповідності”, “Гімн красі”, “Вечорова гармонія”, “<i>Moesta et errabunda</i>”, “Зосередження”, “<i>Confiteor</i>”</p> <p>Бодлер – французький поет другої половини XIX ст., пізній романтик і один із зачинателів символізму.</p> <p>Світогляд і естетичні погляди Бодлера і збірка “Квіти зла”. Протиставлення дійсності й ідеалу як семантико-образна</p>	<p>Учень:</p> <p>розповідає про модерністські зрушення у французькій поезії другої половини XIX ст., пошуки нових засобів художньої виразності, модерних естетичних орієнтирів;</p> <p>пояснює, чому французький поет Бодлер був водночас і пізнім романтиком (у його віршах яскраво втілене характерне для романтизму протиставлення нищої дійсності й недосяжного ідеалу, вони підкреслено контрастивні) і одним із зачинателів символізму, напряду, в якому головним засобом художнього вираження стає символ);</p> <p>характеризує естетичні погляди Бодлера, втілені у збірці “Квіти зла”: протиставлення дійсності й ідеалу як змістово-образна вісь збірки;</p> <p>висловлює судження про те, в чому полягає своєрідність вирішення проблеми “поет і натовп” у поезії “Альбатрос” (образ альбатроса, птаха, який завдяки великим крилам є “<i>королем неба</i>”, але “<i>на надолі земному</i>” через ці ж крила “<i>не має змоги йти</i>”, перетворюється на незграбу, посміховище, стає образом-символом поета, який є королем небес поетичної творчості, але безпомічний у реальному житті);</p> <p>пояснює, в чому полягає філігранність поетичної техніки і формальна довершеність вірша “Вечорова</p>	<p><i>Українська література:</i></p> <p>1. Вплив французького символіста Ш.Бодлера на творчість М.Вороного („Інфанта”, „<i>Vae victis!</i>”). Проблема самотності людини в суспільстві. Відчуття катастрофізму у, душевної розпуки, марності, незахищеності земного життя людини. Т/л: поняття про символ та символізм.</p> <p>2. Українська</p>		<p>Курбе Гюстав. «Портрет Бодлера» (1848). А.Матісс. «Портрет Ш.Бодлера» (1930-1932). А.Фонтен-Латур. Портрет Ш.Бодлера (фрагмент картини «Присвята Делакруа») К.Піссаро. Пейзажі. Ш.Бодлер. Жанна Дюваль (малюнок). П.Аксьонов «Квіти зла» (2006). А.Межберг. Картина за мотивами віршів Бодлера (2004-2005). Ж.Массне.</p>	<p>1. Бодлер Ш. Об искусстве, М., Исво, 1986.</p> <p>2. Павличко Д., Наливайко Д. // в кн. : Бодлер Ш. Поезії, К., Дніпро, 2001.</p> <p>3.Николенко О. Поезія французького символізму: Шарль Бодлер, П.Верлен, А.Рембо: Посібник для вчителя, Х., Ранок: Веста, 2003.</p> <p>4. Бодлер і модернізм (посібник-хрестоматія) // Тема. – 2001. - №2.</p> <p>5. Вітко М. М.М. Бахтін: „Перше</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	вісь збірки. Пошуки “сучасної краси”, “видобування краси зі зла” в поезії Бодлера. Традиційність і своєрідність вирішення проблеми “поет і натовп” у поезії “Альбатрос”. Філігранність поетичної техніки, формальна довершеність і сугестивність вірша “Вечорова гармонія”. Тлумачення предметних образів як “видимих знаків” ідей, почуттів, душевних станів (“Відповідності”).	гармонія”, завдяки яким художнім засобам зреалізовано його “навіювальний” (сугестивний) вплив на читача/слухача (“плетення” віршових рядків, чітко продумані повтори однакових рядків у різних строфах, “висока” церковна лексика “ <i>вівтар</i> ”, “ <i>потир</i> /церковна чаша/” та ін.); знаходить конкретні випадки тлумачення Бодлером предметних образів як “видимих знаків” ідей, почуттів, душевних станів людини, втілення думки про не видимий людському оку світ, де панують “ <i>взаємного зв'язку невидимі закони</i> ” у сонеті “Відповідності” (“ <i>символів ліси спостерігають нас і наші всі маршрути</i> ”; або “ <i>...підмурків та колон неясні голоси</i> ”); висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творах поета, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту; Наводить приклади втілення рис символізму в поезіях Бодлера; виразно читає і аналізує вірші Бодлера. ТЛ Дає визначення поняття <i>символ</i> .	поезія початку ХХ століття і французький (Ш.Бодлер, П.Верлен, А.Рембо) і російський (В.Брюсов, К.Бальмонт, О.Блок) символізм.		“Вертер” (опера). Лазарев. Симфонія сонетів для баса, фортепіано і ударних на вірші з книги “Квіти зла” Ш.Бодлера. Вистава на музику П.Габріеля в трупі “Російський балет ХХІ століття”. О.Роден. Скульптура “Бодлер”. Скульптура О.Родена «Я – прекрасний» з викарбуваними першими словами поеми Ш.Бодлера «Гімн красі». К.Швабе «Сплін та Ідеал» (1896).	завдання – зрозуміти твір так, як його розумів автор” (Урок проблемного аналізу поезії „Падло” Ш.Бодлера // ВЛ у навч. закл. – 2003. -№12. 6. Тригуб І. Вплив світогляду митця на його творчість. Урок-дослідження за поезіями Ш.Бодлера. // ВЛ у навч. закл. – 2004. - №1. 6. М.Рильський. Вірш «Бодлер». 7. Св. Гординський. Сонет «Бодлер».
2	Із поезії французького символізму Поль ВЕРЛЕН (1844–1896). “Забуті арієти”, “Так тихо серце плаче...”, “Тихе небо понад	Учень: характеризує в найзагальніших рисах символізм як літературний напрям останньої третини ХІХ – початку ХХ ст.; визначає музичність як важливу ознаку віршів Верлена, засіб прямого вираження інтуїтивно-емоційного, несвідомого, настроєвого; тлумачить поняття <i>сугестія</i> (навіювання),	<i>Українська література:</i> 1. Вплив французьких символістів на розвиток української поезії кінця	„Поетичне мистецтво” Верлена у контексті літературних епох: Аристотель „Про	Н.Родо. Бюст Верлена. (1900). Ф.Регаме “Верлен і Рембо у Лондоні”. К.Моне «Латаття», О.Ренуар «Дівчина у	1. Верлен, Рембо, Малларме (посібник – хрестоматія)// Тема. – 2001. - № 2. 2. Андреев Л. Рембо // в кн.

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>дахом”, “Поетичне мистецтво”.</p> <p>Артю́р РЕМБО́ (1854–1891). “Відчуття”, “Моя циганерія”, “П’яний корабель”, “Голосівки”, “Рожево плакала зірниця...”, “Вороння”.</p> <p>Стефа́н МАЛЛА́РМЕ́ (1842–1898). “Дар поезії”, “Блакить”, “Лебідь”.</p> <p>Символізм як літературний напрям останньої третини ХІХ – початку ХХ ст. Основні естетичні принципи та поетичне новаторство символістів. Поняття про символ як основний засіб поетичного самовираження, його потрактування французькими символістами: спонтанність з’яви, непроясненість і багатозначність, “підказування”</p>	<p>визначає її як важливий художній засіб символістської поезії (поети-символісти прагнуть передати те, що не висловиш звичайним словом, навіювали невизначене, позбавлене чіткого сенсу й обрисів (“<i>про неясне говорили неясно</i>”); висловлює судження про причини зменшення питомої ваги інформаційно-розповідної функції поетичної мови у віршах символістів і активізації функції сугестивної;</p> <p>наводить конкретні приклади використання символів у поезіях Верлена, Рембо або Малларме (наприклад, п’яний корабель із однойменного вірша А.Рембо) як основного засобу поетичного самовираження, його потрактування французькими символістами: спонтанність з’яви, непроясненість і багатозначність, “підказування” смислів і простір для відгадування;</p> <p>виразно читає і аналізує вірші Верлена, Рембо, Малларме.</p> <p>ТЛ Дає визначення поняття <i>символізм, сугестія</i>.</p>	<p>ХІХ - поч.ХХ століття: багатолінійна асоціативність та сугестія в творах П.Тичини, Ол.Олеся, М.Вороного, М.Драй-Хмари, М.Зерова.</p> <p>Т/л. Поняття про символ.</p> <p>2. Українська поезія про П.Верлена і А.Рембо (М.Рильський й. «Є така поезія Верлена».</p> <p>Л.Костенко «Хлопчикок прийшов із Шарлевілью»)</p>	<p>мистецтво поезії”, Горацій Флакк „Наука поезії”, П.Ронсар „Поетичне мистецтво”, Ф.Сідней „Оправданіє поезиї” (трактат), Ж. Дю Белле „О защите и прославлении французского языка” (трактат), М. де Сервантес „Путь на Парнас”(поема) Н.Буало «Мистецтво поетичне» (трактат), М.Рильський й «Поетичне мистецтво»</p>	<p>чорному». Е.Кар’єр. Портрет П.Верлена. А.Рембо. П.Верлен (малюнок). А.Фонтен-Латур «Кут стола» (фрагмент: Верлен, Рембо). М.Михайлов. Графічні ілюстрації до віршів (2002). О. П.Чайковський “Пори року” (Осінь). О.Скрябін “Мрії” (божественний твір). Г.Форе. Цикл пісень на вірші П.Верлена з книги “Пісні чистої любові”. І.Стравинський. Два романси для голосу на вірші П.Верлена. Малюнки П.Верлена, А.Рембо Росман. «Артю́р Рембо». (1873). Я.Кажмарик. Музика до к/ф</p>	<p>Рембо А. Произведения, М.: Радуга,1988.</p> <p>3.Ткаченко В.// в кн. : Рембо А. Поезії, К.: Дніпро, 1995.</p> <p>4. Птифис П. Артю́р Рембо, М.: Мол. гвардія, 2000.</p> <p>5. Карре Ж. М.. Жизнь и приключения Ж.А. Рембо, Петербург – ХХІ век, ТОО «Лань»,1994.</p> <p>6. Зуєвський П. Стефан Малларме // в кн.. : Малларме С. Поезії, Оттава, 1990.</p> <p>7. Цвейг С. Жизнь Поля Верлена // Нева. -1991. - №9.</p> <p>8. Пастернак Б. Поль Верлен // в кн. : Верлен П. Романси без слов, СПб,1999.</p> <p>9. Сутула О. Розвивати асоціативне</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>смыслів і простір для відгадування. Сугестія (навіювання) як важливий художній засіб символістської поезії. Зняття інформаційно-розповідної функції поетичної мови.</p>				<p>“Повне затемнення” (реж. А.Хол-ланд, 1995). М.Равель “На траві” (музичний твір для голосу з оркестром). А.Матісс. Червона кімната (гармонія в червоному)”, “Червоні рибки”. Живописні твори художників групи “Набі” (М.Дені, А.Банар, О.Редон, Г.Моро). Художники прерафаеліти: Дж.Міллес «Офелія», Д.Г.Россеті «Денні мрії». Ізабелла Рембо “Рембо у східному костюмі”, “Портрет хворого Рембо після повернення з Африки в 1891р.” Е.Делае “П.Верлен”, “Рембо у 1872 році”, “Рембо, якого переслідує око совісті”.</p>	<p>мислення учнів шляхом з’ясування специфіки символів // ВЛ. – 2004. - №8.</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					<p>Е.Елгар. Варіації на загадкову тему “Енігма-варіації”.</p> <p>Б.Бріттен. “Осяяння” (вокальний оркестровий цикл). Оркестр Г.Малера “Панове, тут грайте голубіше, а це місце зробить фіолетовим за звучанням.”</p> <p>А.Тепляков. Симфонічна поема для читця та комп’ютера: «П’яний корабель» на вірші А.Рембо (Іркутськ, 2000).</p> <p>А.Матісс. Ілюстрації до вірша “Вікно”.</p> <p>Е.Мане. “Портрет С.Малларме”.</p> <p>П.Гоген “Портрет С.Малларме”.</p> <p>Ілюстрації Е.Мане до творів С.Малларме.</p> <p>Г.Клімт «Музика».</p> <p>М.Равель “Свята”</p>	

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					(музичний твір для голосу з фортепіано). П.Булес “Складка на складці – портрет Малларме”. К.Сен-Санс “Карнавал тварин” (фантазія), “Лебідь”. С.Ерзья “Леда і лебідь”. А.Фантен-Латур. «На розі столу». К.Дебюссі. «Прелюдія до «Полудня Фавна».	
3	Оскар УАЙЛЬД (1854 –1900). “Портрет Доріана Грея”. Уайльд – письменник англійського раннього модернізму. Естетизм Уайльда, імпресіоністичність стилю. “Портрет Доріана Грея” як осереддя творчості письменника, філософсько-	Учень: пояснює , чому англійця О.Уайльда називають письменником англійського раннього модернізму (передовсім, підкреслюючи естетизм Уайльда, імпресіоністичність стилю); визначає роман “Портрет Доріана Грея” як осереддя творчості Уайльда: саме в цьому романі риси естетизму, поетизація краси як сенсу й основного завдання мистецтва втілилися найповніше; характеризує “Портрет Доріана Грея” як інтелектуальний роман і вказує на головні філософсько-естетичні та моральні проблеми твору: співвідношення краси й моралі, чи може краса бути вільною від моралі, як це вивільнення діє на особистість; висловлює особисте ставлення до проблем, що			Тулуз Лотрек Анрі де «Оскар Уайльд» (1895). Карикатури М.Бірбома на О.Уайльда. Р.Штраус. Опера «Саломея». «Модернізм по-англійськи» в творчості О.Уайльда та в творчості художників-прерафаелітів: Е. Бьорн Джонс, Д.Г.Россетті, Дж.	1. Соколянський М. Оскар Уайльд. Очерк творчества. – К., Одеса, 1999. 2. Свічкарьова І. Вчимося інтерпретації художнього тексту (урок – дослідження за романом О.Уайльда „Портрет Доріана Грея”) // ВЛ у навч. закладах. – 2003.- №12. 3. Єременко О.

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	естетичні та моральні проблеми твору. Риси інтелектуального роману.	піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту. ТЛ Дає визначення понять <i>естетизм, інтелектуальна проза, парадокс.</i>			Е. Міллер, У.Морріс та ін. Дж.Уістлер «НоктюРН у чорному та золотому». Герен де Сцевола “ В парку”. Г.Керстінг “Людина за письмовим столом”. К.Моне “Враження. Схід сонця”. О.Бердслі. Ескіз рекламної листівки до альманаху «Жовта книга», «Вбрання», ілюстрації до «Соломії». Т.Новіков «Залізна маска. Серія «Гобелени». Р.Штраус “Соломія” (опера). Р.Вагнер. Увертюра до “Тангейзера” (опера). С.Скотт “В країні Лотоса” (фортепіанні п’єси). Ф.Діліус. “У літньому саду” (фантазія). Х/ф “Портрет Доріана	Власна доля митця як ключ до осягнення його твору (погляд літературознавця) // ВЛ у навч. закл. – 2000. - №3. 4. Гавришко Г.І. „Принц Парадокс”? „Апостол естетизму”? „Король життя”? Зраджений, в’язень, вигнанець, злидар? // ВЛ у навч. закладах. – 2000. - №3.

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					Грея” (Німеччина, 1916). “Портрет Доріана Грея” (вистава театру ім. Є.Вахтангова). Х/ф «Портрет Доріана Грея (реж. Д.Розенбаум, США, 2004). Х/ф «Портрет Доріана Грея (реж. Е.Левін, США, 1945). Х/ф «Доріан Грей (реж. А.Гольдштейн, Канада-Великобританія, 2004).	
2. Із літератури першої третини ХХ століття (8 год.)						
1	ХХ ст. як літературна епоха, глибинний переворот в естетиці й художній практиці. Формування нових принципів і структур художнього мислення і творчості. Світова література ХХ ст.: основні етапи та тенденції розвитку. Посилення взаємодії	Учень: називає розвиток модернізму і авангардизму провідними тенденціями літературного процесу першої половини ХХ століття, визначає їх співвідношення; висловлює судження про долю реалізму в літературі ХХ ст. (з одного боку – продовження традицій літератури попередніх епох, з другого – пошуки нових засобів і форм художнього вираження, взаємодія з модернізмом); характеризує роздвоєння культурного процесу на два річища (елітарну і масову культуру) як характерну ознаку ХХ століття. ТЛ Дає визначення понять <i>авангардизм</i> ,	<i>Українська література:</i> Основні риси раннього українського модернізму (О. Кобилянська, М.Коцюбинський, В.Стефаник, Л.Українка, О.Олесь, Б.Лепкий).			1. Бергсон А. Два источника морали и религии // История философии в памятниках // М.: Изд-во “Канон”, 1994. 2. Моклиця М. Філософія модернізму: Шопенгауер і Ніцше: дві естетичні моделі цього напрямку // ВЛ у навчальних

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	національних літератур. Модернізм і авангард. Реалізм у літературі ХХ ст.: продовження традицій, пошуки нових засобів і форм художнього вираження. Взаємодія з модернізмом. Елітарна й масова культура.	<i>модернізм</i> (у літературі).	Посилення зв'язку з культурою Європи, активні націотворчі процеси. Альманах „Знадхмар і долин” - перший маніфест українського модернізму. <i>Всесвітня історія: Світ на початку ХХ ст.</i> (10 кл.)			закладах. – 2001. - № 8; 2002. - № 1 – 2. 3.Наливайко Д. Література в системі мистецтв як галузь порівняльного літературознавства // Слово і час. – 2003. - № 6. 4. Ніцше Ф. Так казав Заратустра. Жадання влади. – К., 1993. 4. Шпенглер О. Закат Європы. -Р н/Д.: Изд-во “Феникс”, 1998.
2	Франц КАФКА (1883–1924) “Перевтілення” Кафка – австрійський письменник-модерніст. Своєрідність світобачення і його художнього вираження в оповіданні “Перевтілення”. Грегор Замза і його родина. Особливості стилю	Учень: пояснює , що характерні особливості індивідуального стилю австрійського письменника-модерніста Франца Кафки зокрема полягають у: а) поєднанні реальності і міфотворчості (у його творах, зокрема в оповіданні “Перевтілення”, абсолютно неймовірні, фантастичні події мирно співіснують із цілком реалістичними побутовими замальовками, описом життя сім’ї Грегора); б) як фантастичні (наприклад, перетворення Грегора на фантастичну комаху), так і вірогідні події (наприклад, смерть згаданої комахи) автор описує підкреслено буденно, неемоційно, зовсім без “експресії”, що є важливою ознакою	<i>Українська література.</i> Т/л: експресіонізм м. Духовні перевтілення героїв М.Хвильового (Новела „Я (Романтика)”)	1.Тип „маленької людини” в творах Ф. Достоевського, М.Горького, Ф. Кафки. 2. „Перевтілення” Ф.Кафки крізь призму	С.Далі “Вечірній павук надії”. Дж. де Кіріко та М.Ернст. Живопис. О.Редон «Павук, що посміхається». Е.Мунк. «Крик». М.Добужинський «Диявол». Х.Хенце “Сільський лікар” (опера).	1. Набоков В. Лекції по зарубижній літературі. Франц Кафка «Превращение», М., 1998. 2. Шарп Д. Незримий ворон (конфлікт і трансформація в життя Кафки), В., 1994. 3. Затонский Д. Ф.

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	Кафки, поєднання реальності і міфотворчості.	індивідуального стилю Кафки; в) письменник відтворює трагізм буття “маленької людини”, яка в цьому світі часто відчуває себе “самотньою комахою”, відчуженою і приреченою; висловлює судження про особливості стосунків Грегора з його родиною (він присвятив своє життя рідним людям, які фактично стали причиною його смерті після фантастичного перетворення свого годувальника на комаху); висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту. ТЛ Дає визначення понять <i>міфотворчість, експресіонізм.</i>		„Метаморфоз” Овідія. 3. Фантастика в творах К. Чапека, О. Уайльда, Ф. Кафки.	Г. Ейнем “Процес” (опера), “Перетворення” (музика для оркестру). А. Берг “Воццек” (опера). А. Барток “Allegro barbaro”. А. Шонберг “Чекання” (мелодрама). С. Прокоф’єв. “Скороминущість”. Х/ф “Замок” (1971, реж. У. Шамані). Х/ф «Перевтілення» (2002, Росія, реж. В. Фокін) Ф. Кафка в сучасному українському кінематографі. Фільм С. Маслобойщиков а „Співачка Жозефіна і мишачий король” (1994 р.) за 8 творами Кафки.	Кафка и проблемы модернизма, М., 1972. 4. Брод М. О Франце Кафке, СПб., 2000. 5. Ковбасенко Ю. Біографія і викладання літератури. Штрихи до портрета письменника. Кафка // Тема. – 2002. - №2. 6. Ковбасенко Л. Ф. Кафка: людина в цьому світі – самотня комаха. Конспект уроку з вивчення оповідання „Перевтілення” // ВЛ у навч. закладах. – 1998. - №8. 7. Ніколенко О. Духовні перевтілення героїв Ф. Кафки і М. Хвильового // ВЛ у навч. закладах. – 2002. - №2. 8. Затонський Д. Франц Кафка. // Газ.

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
						„ЗЛ”. – 2002. - №34. 9. Вовк Я. Жорстокий світ самотності. Матеріали до вивчення новели Ф.Кафки „Перевтілення”. – ЗЛ у навч. закладах. – 2002. - №4.
1	<p>Джеймс ДЖОЙС (1882 – 1941). “Джакомо Джойс”. Джойс – ірландський письменник-модерніст, його світоглядні й естетичні позиції. Характерні риси поезики модерністських творів Джойса: “потік свідомості”, елемент пародійності й іронізму, яскраво виражена інтертекстуальність. Психологічне есе “Джакомо Джойс”, його автобіографічний характер. Самоіронічний присмак назви твору. Ключова лексика і</p>	<p>Учень: називає та ілюструє прикладами з тексту психологічного есе “Джакомо Джойс” характерні риси поезики модерністських творів одного з “батьків модернізму” ірландського письменника Джойса: а) використання “потіку свідомості” (його оповідь “<i>плине, мов ріка</i>” (В.Джеймс), іноді логіка поступається відвертій асоціативності, фрагменти тексту начебто не пов’язані між собою і навіть спеціально розірвані більшими або меншими пропусками і т.д.); б) наявність елементу пародійності й іронізму: так, вже в самій назві твору слово “Джакомо” водночас є і італійським відповідником англійського імені “Джеймс” (ім’я автора – <i>Джеймс</i> Джойс), і своєрідним самоіронічним натяком на знаменитого <i>Джакомо</i> Казанову (пор. “Джакомо Джойс” і “Джеймс Казанова”); в) інтертекстуальність (есе насичене запозиченнями з текстів Біблії (“<i>не його, а Варраву</i>”), Шекспіра (“Гамлет”, “Макбет”), Ібсена (“Ляльковий дім”, “Гедда Габлер”)); наводить приклади автобіографічного характеру “Джакомо Джойса”: автор теж заробляв уроками, його дружину, як і дружину героя есе, звали саме Нора (Барнакль) і т.д.;</p>		<p><i>Міжлітературні зв'язки:</i> Античний пласт в романі Джойса «Улісс» (Гомерові «Одіссея»).</p>	<p>А.Матісс. “Розмова”, “Жіноча напівпостать Л.Н.О.”, “Жінка з розпущеним волоссям”. Г. Клімт «Поцілунок». Ж.Сьора «Натурниці», Ф.Кес ван Донген “Дама у чорному капелюшку”. Ф. фон Штук «Невинність», «Гріх», «Соломія». Дж.Енсор «Темна дама». С.Жуковський “Вітальня з роялем”. Іванов-Терентев. “Без</p>	<p>1. Аурбах Е. Мимесис. – М., СПб., – 2000. 2. Вулф В. Современная художественная проза // Писатели Англии о литературе 19-20 веков. – М.: Прогрес, 1981. 3. Хорунжий С. “Уллис” в русском зеркале // Джойс Д. Собрание сочинений в 2-х т. Т.2 – М.: Терра, 1997. 4. Кьеркегор С. Наслаждение и долг.- Ростов-на-Дону: Феникс, 1998. 5. Сартр П.Ж. Проблемы метода.</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	символіка тексту (“театр” – “гра” – “нещирість” – “герб Шекспіра” тощо) та розмаїття його можливих інтерпретацій. Джайс як один із “батьків модернізму”.	називає ключові слова твору і пояснює їхній зв'язок із творчим задумом автора (так, нещирість його стосунків із героїнею відтворюється завдяки вживанню ключової лексики зі значенням ‘нещирість’, ‘гра’: “театр” /тобто “лицедійство”/ – “гра” – “нещирість” – “герб Шекспіра” (знаменитого драматурга, тобто лицедія) тощо; ТЛ Дає визначення понять “потік свідомості”, <i>ремнісценція літературна, інтертекстуальність.</i>			назви”. Р.Штраус “Соломія”. К.Дебюссі. Ноктюрн “Сирени”.	– М.: Прогресс, 1994. 6. Сартр П.Ж. Обьяснение постороннего // Ситуации. – М.: Ладомир, 1998. 7. Борецький М. Міф як засіб художнього осмислення сучасності (урок-лекція: “Джеймс Джайс і його роман “Улісс”) // Відродження. – 1996. - № 9. 8. Ковбасенко Ю. Біографія письменника і викладання літератури. Штрихи до портрета письменника. Джайс // Тема. – 2002. - №2.
4	Михайло БУЛГАКОВ (1891–1940). “Майстер і Маргарита”. Булгаков – російський письменник. “Майстер і Маргарита” як	Учень: пояснює , що видатний російський письменник М.Булгаков народився і виріс у Києві, на Андріївському узвозі є його будинок-музей, а творчість (“Біла гвардія”) пов’язана з Україною; характеризує роман “Майстер і Маргарита” як вершину творчості М.Булгакова; наводить приклади використання автором елементів “магічного реалізму”, нерозривне	<i>Всесвітня історія:</i> Тоталітарний режим у СРСР. Життя пересічної людини: успіхи, турботи,	Традиції Й.Гете, Е.Гофма на в романі М. Булгаков а. 2. Філософі	Брати Траугот. Ілюстрації до твору. П.Нечаєва. Малюнки до твору (2006). Г.Басиров. Графічні ілюстрації до роману (2005). Асоціативний живопис до роману	1. Письменники про письменництво. Анна Ахматова. Памяти М.А Булгакова. // Тема. – 2000. – №2. 2. Назарець В. Булгаков тайный. Стаття 1. Ложный

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>вершина його творчості. “Магічний реалізм” роману. Часові шари в творі, художні засоби їхньої зв'язності (сонце, спека в Єршалаїмі межі старої й нової ери – сонце, спека в Москві 1930-х років; спільні образи). Особливості композиції твору Булгакова – “роман у романі”. Реальне та ірреальне в творі. Булгаков і Київ.</p>	<p>поєднання реального та ірреального в творі: підкреслено буденні описи магічних, фантастичних вчинків Воланда та його почту, або літання Маргарити на швабрі під час помсти за образу Майстра; характеризує головних героїв твору; розповідає про різні часові шари в творі, а також ілюструє прикладами з тексту художні засоби їхнього зв'язку: наприклад, стрижневий мотив спеки: нестерпне сонце в Єршалаїмі на межі старої й нової ери, під час розп'яття Іешуа (Ісуса), а також сонце, спека в Москві 1930-х років; або наявність спільних образів: Понтій Пілат з його собакою в “єршалаїмській” частині роману, а також на місячній доріжці, що веде до космічного часового виміру; висловлює судження про особливості композиції твору Булгакова – “роман у романі” (роман Майстра про Іешуа як складова роману Булгакова “Майстер і Маргарита”); висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту.</p>	страхи (11 кл.)	я Г.Сковорода і її відбиття в романі М.Булгакова. 3. Образ Іуди в творі М.Булгакова та в творах українського письменства (Л. Українка)	(В.Ромохов, Н.Сафронов, 2005). Н.Рушева. Ілюстрації до роману (2002). Ілюстрації до роману «Майстер і Маргарита» Р.Мюнцнера. І.Хохлов. Ліногравюри до роману (2005). Г.Калиновський. «Дев'ять ілюстрацій до роману». А.Руссо. “Муза, що надихає поета”. М.Ге “Голгофа”. М.Шагал “Над Вітебськом”, “Закохані”, “День народження”. Ю.Піменов “Шматок скла”. Д.Катаєв «Гела та Бегемот» (2003). А.Петров “Майстер і Маргарита” (балет), “Майстер і Маргарита” (вистава Театру на Таганці), Х/ф “Фуєте” (Фільм-балет). “Майстер і	<p>приказ. – 3Л у навч. закладах. – 1999. - №4. 3. Барков А. Урок за романом „Майстер і Маргарита” у філософському вимірі - //ВЛ у навч. закладах. – 2004. - №11. 4. Урок за романом „Майстер і Маргарита” у світоглядному вимірі // ВЛ у навч. закладах. – 2004. - №11. 5. Урок за романом „Майстер і Маргарита” у біблійному вимірі // ВЛ у навч. закладах. – 2004. - №11. 6. Разуменко Т. Іешуа, Воланд и другие. Библиейские мотивы романе М.Булгакова «Мастер и Маргарита» //3Л у навч. закладах. – 2000. - №12.</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					<p>Маргарита” (вистава Національного акад. укр. драм. театру ім. І. Франка). Суд Пілата (рельєф Західного летнера собора в Наумбурзі). Т/ф “Пілат та інші” (реж. А. Вайда, ФРН, 1971р). Т/ф “Майстер і Маргарита” (реж. М. Войтишко, Польща, 1989р). Х/ф “Майстер і Маргарита” (реж. Ю. Кара, Росія, 1994р). Т/ф “Майстер і Маргарита” (реж. В. Бортко, Росія, 2005р).</p> <p><i>Екскурсія.</i> Будинок-музей Булгакова М. А. в м. Києві (Андріївський узвіз, 13).</p>	
3. Глибинні зрушення в поезії початку ХХ ст. (7 год.)						
4	Із західноєвропейської поезії	Учень: розповідає про модерністські глибинні зрушення в поезії ХХ ст.;	Всесвітня історія: Перша	1. Античність в творах	Ілюстрації до творів (Л. Пастернак).	1. Борецький М. Творцем покликаний

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>Глибинні зрушення в поезії ХХ ст. Творення нової поетичної метамови. Модернізм і основні течії європейської поезії ХХ ст.</p> <p>Райнер Марія РІЛЬКЕ (1875–1926). “Згаси мій зір...”, “Осінній день”, “Гетсиманський сад”, “Орфей, Еврідіка, Гермес”, “Ось дерево звелось...”</p> <p>Синтетичний вияв новітніх течій і тенденцій в поезії австрійського поета Р.М.Рільке. Вираження традиції відчуження людини в дегуманізованому світі. Ностальгія за втраченою єдністю людини зі світом.</p> <p>Рільке і Україна, українські мотиви в його творчості.</p> <p>ГІЙОМ АПОЛЛІНЕР (1880–1918). “Лорелея”, “Міст</p>	<p>характеризує творчість австрійського поета Райнера Марія Рільке (1875–1926) як синтетичний, об'єднаний вияв новітніх течій і тенденцій у поезії (на матеріалі творів “Згаси мій зір...”, “Осінній день”, “Гетсиманський сад”, “Орфей, Еврідіка, Гермес”, “Ось дерево звелось...”); наводить приклади втілення в творах Р.М.Рільке мотивів: а) відчуження людини в дегуманізованому світі; б) ностальгії за втраченою єдністю людини зі світом; в) українських мотивів;</p> <p>характеризує творчість французького поета Гійома Аполліне́ра (1880–1918) як шлях від неоромантизму до кубофутуризму; підтверджує свої судження прикладами з текстів поезій “Лорелея”, “Міст Мірабо”, “Пісня нелюбого”, “Зарізана голубка й водограй”;</p> <p>простежує на матеріалі згаданих поезій зміну життєвої позиції поета, ствердження активно-творчого ставлення до життя;</p> <p>характеризує творчість іспанського поета Федеріко Гарсія Лорки (1898–1936) як поєднання міфології і фольклору з поетикою модернізму; визначає персоніфікацію природних сил і стихій як важливу рису стилю поета, підтверджує свої висновки прикладами з поезій “Про царівну Місяцівну”, “Балада про чорну тугу”, “Гітара”, “Газела про темну смерть”, “Касида про сон під зорями”;</p> <p>виразно читає і аналізує вірші Р.М.Рільке, Гійома Аполліне́ра, Ф. Гарсія Лорки</p> <p>ТЛ. Дає визначення понять <i>модернізм, авангардизм</i>, а також ілюструє їх прикладами з конкретних поезій.</p>	<p>світова війна 1914 – 1918р. (10 клас)</p>	<p>Рільке. Міф про Орфея. 2. Українські переклади Р.М.Рільке Василя Стуса, Юрія Андруховича. 3. Усвідомлене наслідування традицій Р. Рільке в творчості Б. – І. Антонича („Зелена Євангелія”, „Дороги”, „Різдво”). 4. Українська пісенна культура в творчості Р.М.Рільке («Пісня про Правду»). 1.Типологічна спорідненість</p>	<p>Л.Пастернак. “Рільке у Москві”. Джорджоне “Смерть Орфея”. Р.Фальк “Три дерева”. Рембрандт «Три дерева». К.Д.Фрідріх “Мрійник”. Марк Шагал «Міф про Орфея». Д. Шостакович. Симфонія №14 (на слова Рільке). А.Веберн. Ораторія №8. Дві пісні для голосу та ансамблю на вірші Р.М.Рільке. П. Чайковський. “Осінь” (з циклу “Пори року”). К.Дебюссі. “Мертве листя” (прелюдія), “Хмари”. Д.Мійо. “Бідування Орфея” (опера). Я.Дель Селлайо “Орфей та Еврідіка” (дерево, масло). В.Максимов. “Пора листопаду”</p>	<p>Орфей // ВЛ у навчальних закладах. – 2000. - № 1. 2. Наливайко Д. В пошуках єдності зі світом і людьми // Всесвіт. – 1973. - № 10. 3. Ніконенко О., Барданова Ю. Філософське осмислення Р.М. Рільке сенсу буття і призначення мистецтва // ВЛ у навчальних закладах. – 2002. - № 10. 4. Рільке Р.М. Думки про мистецтво і поезію. - К., 1986. 5. Рильке Р.М. Дыхание лирики: Переписка с Мариной Цветаевой и Борисом Пастернаком: Письма 1926 года. - М.: Арт – Флекс, 2000. 6. Лу Андреас Саломе – Р.М. Рильке: из переписки // Вопросы</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>Мірабо", "Пісня нелюбого", "Зарізана голубка й водограї".</p> <p>Шлях французького поета Гійома Аполліне́ра від неоромантизму до кубофутуризму. Реакція на символізм, звернення до реального, предметно-чуттєвого і його вираження "прямим словом". Зміна позиції щодо життя, ствердження активно-творчого ставлення до нього.</p> <p>Федеріко ГАРСІА ЛОРКА (1898–1936)</p> <p>"Про царівну Місяцівну", "Балада про чорну тугу", "Гітара", "Газела про темну смерть", "Касида про сон під зорями"</p> <p>Іспанський поет Гарсія Лорка, його міфопоетика. Синтез у творах міфології і фольклору з поезикою модернізму.</p>			<p>творчості Г.Аполінер а, Р.М. Рільке, Т. Еліота з українсько ю поезією 20 -30 років (М.Зеров, М.Драй-Хмара, Ю.Клен, Б.-І. Антонич).</p> <p>2. Урбаністич на поезія Г.Аполінер а і В.Маяковсь кого. Осмисленн я поетами трагедії першої світової війни.</p> <p>1. Образ Кармен в ліриці О.Блока і Ф.Гарсія Лорки. 2. „Лорківськ а” тема в</p>	<p>(скульптура з дерева). Х/ф. "Заповіт Орфея" (фр. реж. Жан Кокто, 1960).</p> <p>А.Матісс. "Портрет Аполлінера". Жорж де Кіріко "Портрет Гійома Аполлінера". В.Верейський "Париж. Міст Мірабо". П.Пікассо. «Голуб». П.Пікассо. Шаржі. "Аполлінер", "Аполлінер у вигляді папи Римського, Геракла та французького академіка", "Портрет Аполлінера". Каліграма "Зарізана голубка й водограї". Марк Шагал "Крізь Європу". Р.Делоне. "Вікна" (декоративна композиція), "Червона</p>	<p>літератури. – 2001. - № 5 – 6.</p> <p>1. Гришин – Гришук І. До історії одного вірша Гійома Аполлінера // Слово і час. – 1997. - № 3. 2. Мележик В. Таємниця народження поезії (урок – дослідження за творчістю Г. Аполлінера) // ЗЛ в навчальних закладах. – 2003. - № 6. 3. Хартвіг Ю. Аполлінер.- М., 1971.</p> <p>1.Вайсброд М. Федерико Гарсія Лорка – музикант. – М., 1970. 2. Гібсон Я. Гренада 1936 г. Убийство Федерико Гарсія Лорка.- М.: Прогрес, 1986. 3. Гарсія Лорка. Думки про мистецтво – К.: Мистецтво, 1975.</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	Персоніфікація природних сил і стихій.			українсько му письменств і (В. Стус, Д. Павличко).	Ейфелева башта”. М.Врубель. “Перлинна черепашка”, “Царівна-лебідь”. Анрі Руссо. “Вид Ейфелевої башти”, “Муза, що надихає поета”, “Війна, або кавалькада розладу”. Ф.Пуленк «Звіринець», «Банальності» (цикл пісень на вірші Г.Аполлінера). А.Олександров. “Русалка” (опера). К.Сен-Санс «Рондо каприччіозо» (п’еса для скрипки з оркестром), «Карновал тварин» (фантазія). Ж.Массне “Елегія”. Е.Мане. “Іспанський гітарист”, “Іспанський балет”. Малюнки автора. Іл.	4.Гарсія Лорка Франсиско Федерико и его мир.- М.: Радуга, 1987. 5.Осповат Л. Гарсія Лорка.- М., 1965. 5. Письменники про письменництво. Дмитро Павличко. Федеріко Гарсія Лорка // Тема. – 2000. -№ 2. 6. Новикова М. Федеріко Гарсія Лорка: бенкет катастроф // Газ. „ЗЛ” -2002. - №34.7. Гладишев В., Пронкевич А. О роли анализа подстрочного перевода для постижения идеи произведения. На примере стихотворения «Гитара» Ф.Гарсія Лорки //ВЛ у навч. закладах. – 2000. - №3.

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					<p>Ю.Перевезенцева М.Йиронек “Етюд у білому”. А.Матісс “Голова циганки”. І.Кіріакіді. Ілюстрації до збірки “Вибране”. Ф.Гойя «Махи на балконі», «Портрет Ісабель Кобос де Порсель». П.Пікассо “Скрипка і гітара”. В.Кандинський “Закохана пора”. Г.Клімт “Поцілунок”. Е.Мунк. “Поцілунок”. О.Явленський “Іспанка”. М.Врубель “Ворожка”. М.Равель “Болеро”. К.Дебюссі. “Прелюдія” (“Обірвана серенада”). І.Альбеніс. Твори для гітари, “Іспанія” (збірка фортепіанних</p>	

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					<p>п'ес). Ноно Луїджи “Епітафія Ф.Гарсія Лорки” у 3-х частинах для солістів хору та інструментів. П.Сарасате “Циганські наспіви” (п'еси для оркестру), “Андалузський романс”. М.де Фалья. “Мавританська ніч”, “Ночі в садах Іспанії” (для фортепіано з оркестром). М.Глінка “Іспанські увертюри”, “Арагонська хота”, “Ніч у Мадриді”. Ю.Мамедов. Три драматичні романси на вірші Ф.Лорки. Т.Мансурян. “Три романси на вірші Лорки”. Я.Верещагін. Хори на вірші Лорки. В.Зубицький.</p>	

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					Романси на вірші Лорки. Бізе-Щедрін “Кармен-Сюїта” (фільм-балет).	
3	<p>“Срібна доба” російської поезії, її модерністські й авангардистські течії.</p> <p>Олексáндр БЛОК (1880–1921). “Вітер далекий нав'яв...”, “Незнайома”, “Весно, весно, без меж і без краю...”, “Скіфи”</p> <p>Своєрідність символізму в російській поезії. О.Блок – найвидатніший поет російського символізму.</p> <p>Анна́ АХМА́ТОВА (1889–1966). “Довкола жовтий вечір ліг”, “Дав мені юнь ти сутужную”, “Реквієм”</p> <p>Акмеїзм, його естетичні засади і poetика у творчості Анни Ахматової.</p>	<p>Учень: називає провідні модерністські й авангардистські напрями і течії “срібної доби” російської поезії, а також їхніх найвідоміших представників: символізм (Блок), футуризм (Маяковський, ранній Пастернак), акмеїзм (Ахматова); визначає символізм як перший модерністський напрям “срібної доби” російській поезії, а творчість О.Блока як один із найповніших виявів російського символізму; аналізує поезії Блока “Вітер далекий нав'яв...”, “Незнайома”, “Весно, весно, без меж і без краю...”, “Скіфи”, відзначає наявність у них елементів символізму (звукопису, натяку, сугестії, символів тощо); пояснює, що видатна російська поетеса Анна Ахматова (справжнє ім'я – Ганна Горенко) протягом тривалого часу жила в Україні, закінчила гімназію в Києві; визначає акмеїзм як своєрідну модерністську течію “срібної доби” російській поезії, а творчість Анни Ахматової (1889–1966) як одне з найповніших утілень можливостей акмеїзму; аналізує поезії “Довкола жовтий вечір ліг”, “Дав мені юнь ти сутужную”, відзначає наявність у них елементів акмеїзму (чіткість, ясність і особливу “прозорість” образів); називає риси пізньої поезії Ахматової: вишукану “простоту” стилю, звернення до наболілих суспільних проблем (“Реквієм”);</p>	<p><i>Всесвітня історія:</i></p> <p>Тоталітарний режим, масові репресії 1937 – 1938 в СРСР (11 клас).</p> <p>Перша світова війна. Російська революція 1917 року, розбудова соціалістичної держави у СРСР (10 клас).</p> <p>Доля митців слова за часи тоталітарного режиму в СРСР.</p>	<p>До історії термінів «золотий» та «срібний вік»: Гесіод «Труди і дні» та Овідій «Метаморфози»</p> <p>1. Вплив О.Блока на творчість українських символістів (М. Вороний „Блакитна панна”, ”Інфанта”).</p> <p>2. Російський та французький символізм.</p> <p>3. Образ О.Блока в українській</p>	<p>І.Глазунов. Ілюстрації до твору, “Телефонні будки”, “Ніч”. Л.С.Бакст “Незнайома”. К.Сомов. “Портрет поета”, «Дама у голубому». І.Крамської. “Незнайома”. М.Врубель «Демон» (що сидить), «Перлина», Сирень». П.Філонов. “Формула весни”. К.Сомов «Портрет О.О.Блока». Ю.Шапорін “На полі Куликовому” (симфонія-кантата). Д.Шостакович. Вокально-інструментальна сюїта «Сім віршів О.Блока».</p>	<p>1. Клінг О. “Серебряный век” – через сто лет (диффузное состояние в русской литературе начала XX века) // ВЛ. – 2000. - №№ 11 – 12. 2. Бульвинська О. “Серебряный век” русской поэзии в видеомах А. Вознесенського // ЗЛ у навчальних закладах. – 2000. - № 5. 3. Пахарева К., Пахарева Т. Литература «серебряного века»: эстетическое превыше всего (материалы к уроку-лекции) // ВЛ у навч. закл. – 2000. - №1. 1. Зайцев В. В русле</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>Пізня поезія Ахматової (“Реквієм”). Анна Ахматова і Україна. Футуризм як авангардистська літературна течія, його естетичні засади. Епатажність, радикальний розрив із літературною традицією, сміливий формальний експеримент, пошуки нових засобів художньої виразності як характерні риси поезії футуризму.</p> <p>Володимир МАЯКОВСЬКИЙ (1893–1930). “А ви змогли б?”, “Послухайте!”, “Лілічко! Замість листа”</p> <p>Маяковський – лідер російського футуризму, його непересічна поетична обдарованість. Трагічна доля поета.</p> <p>Боріс ПАСТЕРНАК</p>	<p>визначає футуризм як одну з найяскравіших авангардистських течій “срібної доби” російській поезії, а творчість В.Маяковського (1893–1930) як найповніший вияв можливостей російського футуризму;</p> <p>відзначає органічне поєднання в творчості поета, з одного боку, “<i>сенсаційних ефектів і гарячково-карколомних образів</i>” (К.Чуковський) (“А ви змогли б?”, “Послухайте!”, з другого – щирого і тонкого ліризму (“Лілічко! Замість листа”);</p> <p>розповідає про заангажованість поезії Маяковського радянського періоду і фінал поета;</p> <p>висловлює судження про поетичну творчість відомого російського письменника Б.Пастернака, аналізує його поезії “Про ці вірші”, “Визначення поезії”, “По стіні збігали стрілки...”, “Зимова ніч”;</p> <p>виразно читає і аналізує вірші О.Блока, Анни Ахматової, В.Маяковського, Б.Пастернака.</p> <p>ТЛ Дає визначення понять <i>символізм, футуризм, акмеїзм</i>, а також ілюструє їх прикладами з поезій, що входять до розділу.</p>		<p>поезії (Л.Костенко).</p> <p>1. Образ А.Ахматової в російській поезії (О.Блок, О.Мандельштам).</p> <p>1. Образ В. Маяковського в російській та українській поезії (М.Цветаєва, Б.Пастернак, Д.Павличко)</p> <p>2. Російський та італійський футуризм.</p> <p>1. Образ Б.Пастернака в російській та українській поезії (А.</p>	<p>Г.Свиридов “Монолог”, “Голос з хору”, “Сумні пісні”. П’ять пісень про Росію. Петербурзькі пісні на вірші О.Блока. С.Рахманінов. Етюди-картини е- moll з опусу 33 (№3), іс- moll з опусу 39 (№ 1), “Весняні води” (романс). Ю.Фалік “Незнайомка” (для хору). Г.Белов «Світ чудовий» (сюїта для змішаного хору). П.Чайковський “Весна” із циклу “Пори року”. В.Салманов. “Скіфи” (кантата). С.Коньонков “Портрет О.Блока” (скульптура). Т/ф “Скіфи” (СРСР, 1966), “Версія” (вистава за п’єсою О.Штейна). “Версія” (фантазія на теми О.Блока).</p>	<p>поэтической традиции (о цикле А. Галича “Читая Блока”) // ВЛ. – 2000. - №№ 11 – 12. 2. Анненков Ю. Дневники моих встреч В 2-х т. Т. 1. – М.: Худ. лит., 1985. 3. Мойсеїв І. Олександр Блок: захоплений безоднею// Зарубіжна література в людинотворчому вимірі. Книга для вчителя. – К.: Генеза, 2003. 4. Письменники про письменництво. Анна Ахматова. Олександр Блоку // Тема. – 2000. - №2. 1. Жирмунский В. Творчество Анны Ахматовой.- Л., Наука, 1973. 2. Кац Б.А., Тименчик Р.Д. Анна Ахматова и музыка. - Л., 1989. 3. Найман А.</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>(1890–1960). “Про ці вірші”, “Визначення поезії”, “По стіні збігали стрілки...”, “Зимова ніч”</p> <p>Пастернак і російський футуризм, неоднозначність стосунків поета з футуризмом. Еволюція поезії Пастернака.</p>			<p>Ахматова, Л.Костенко) 2. Вплив Б.Пастернака на творчість українськог о поета В. Стуса. 3. Вплив Р.М.Рільке на творчість Б.Пастернака.</p>	<p>Ілюстрації до творів (Л.Анненкова, О.Тишлера, А.Остроумова-Лебедева, В.Замирайло). А.Модільяні “Анна Ахматова”. А.Трапані. “Requiem”. М.Альтман. “Портрет Анни Ахматової”. С.Рахманінов. Прелюдії №7, №12. К. Сен-Санс. “Лебідь”, “Кредо” (№15) із мессі сі мінор. Д.Шостакович. Симф. №7, №5, “Токката ре мінор”. Б.Тіщенко “Requiem”. В.Саворін. Скульптура “Поет і муза”. Х/ф. “Смерті немає, хлопці!” (СРСР, 1971). Ілюстрації до творів (Є.Татлін, В.Чекригін). О.Дейнека</p>	<p>Слова последних утешений // Октябрь. – 1995. - № 6. 4. Найман А. Рассказы о Анне Ахматовой.- М., 1989. 5. Чуковская Л.К. Записки об Анне Ахматовой.- СПб., Х., 1996. 6. Зарубіжна література: випускний іспит - 99. Пізня поезія Анни Ахматової („Реквієм”). Ахматова і Україна. // Тема. – 1999. -№2. 7. Дітькова С. Анна Ахматова – яскраве явище жіночої поезії ХХ ст.// ЗЛ у навч. закл. – 2002. - №11. 1. Марінетті Ф.Т. Перший маніфест футуризму // Тема. – 1999. - № 3. 2. Чуковский К. Ахматова и Маяковский // Тема. – 1993. - №</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					<p>«Париж. У кафе», «Парижанка», «В.В.Маяковський у РОСТА». Марк Шагал. 3 серії “Володимир Маяковський”, “Закохані у небо Венеції”, “Закохані”, “Прогулянка”. Є.Лансере. “Москва. Будівництво”, “Сенатська площа в Петербурзі”. К.Петров-Водкін «1918 рік в Петрограді», «Петроградська мадонна». А.Лентулов. “Небокрай”, “Жінка у білій сукні”. Г.Свиридов. “Патетична ораторія” (за мотивами творів Маяковського). О.Локшин “На весь голос” (поема для баса, органу та оркестру). А.Петров</p>	<p>3. 4. В. Маяковський в споминах сучасників.- М.: ГОСЛИТИЗДАТ, 1963. 5. Пахарева Т. Владимир Маяковський. Его искания и поэзия // ВЛК. – 2000. - №11. 6. Назарець В., Васильєв Є. Маяковський і Пастернак. До вивчення творчості. 11 клас // ВЛК. – 2002. - №12. 1. Караменов М. “Доктор Живаго” – царство мертвих, срез общественного сознания российской интеллигенции // ВЛ у навчальних закладах. – 2001. - № 2. 2. Пастернак Е. Б. Борис Пастернак.- М., 1989. 3. Караменов М., Герцик О., Поведа</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					<p>“Маяковський починається” (опера-феєрія). Гурт «Сплін». “Лілічко! Замість листа” (2004). Л.Кербель “В.В.Маяковський” (конкурсний проект пам’ятника для Москви). І.Чайков. “В.В.Маяковський” (граніт). Італійський футуризм у живопису: У.Боччоні, К.Карра, Дж.Балла, Дж.Северіні, Р.Русоло. Дж.Северіні «Голуба танцівниця» (1912). Х/ф “Мені двадцять років” (СРСР, 1964). Х/ф “Маяковський починався так...” (СРСР, 1958). С.Жуковський “Місячна ніч” (“Садиба взимку”), “Зимова</p>	<p>С., Савченко О. Творчість Б.Пастернака: у пошуках методичних варіантів// ВЛ у навчальних закладах. – 2001. - № 2. 4. Бітківська Г. Зануренню у філософську лірику сприяє емоційне тло. Урок – лекція з елементами аналітичної бесіди за сторінками лірики Б.Пастернака. // ВЛ у навч. закладах. – 2001. - №2.</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					місячна ніч”. Ю.Анненков. Портрет Бориса Пастернака. Ю.Піменов «Портрет Бориса Пастернака». Л.Пастернак «Портрет Б.Пастернака». В.Волосов «Свеча горіла» (2005). О.Скрябін. “Поєми ексктаза”, “Мрії” (поєма), Соната сі-мінор. Романс на вірш “Зимова ніч”(вик. І.Сказіна). Романс «Свеча горіла» (вик. А.Пугачьова, 2001). З.Масленікова. Бюст Б.Пастернака. <i>Екскурсія.</i> Ахматівські місця (Одеса, Крим, Київ)	
4. Новаторство в драматургії (3 год.)						
3	Бертóльт БРЕХТ (1898–1956). “Життя Галілея” Брехт як драматург-новатор. “Епічний	Учень: пояснює , чому німецького драматурга Брехта називають новатором драматургії і театру: він створив так званий “епічний театр”, де головною була не дія, а ідея;		Трактування образу Галілео Галілея в українській	Ілюстрації до твору (А.Катен, М.Дорохов, А.Романова, Г.Хаустова,	1. Брехт Б. Собр. соч. В 5-ти томах, кн. I, кн. II “Общие вопросы эстетики. О себе и

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>театр” Брехта, його теоретичні засади й творча практика. Проблема моральної відповідальності вчених за наслідки наукових досліджень у драмі “Життя Галілея”.</p> <p>Неоднозначність образу Галілея. Інтелектуальний характер драми.</p>	<p>визначає проблему моральної відповідальності вчених за наслідки своїх наукових досліджень як головну в драмі “Життя Галілея” (бажано, щоб учні підтверджували актуальність цієї проблеми для нашого часу: відкриття вченими страшної сили ядерної енергії і наслідок цього відкриття – незчисленні людські жертви Хіросіми й Чорнобиля; непередбачуваність можливих наслідків клонування тварин і особливо людини тощо);</p> <p>пояснює, в чому полягає неоднозначність образу Галілея: з одного боку, він талановитий вчений, з другого – конформіст, готовий до співпраці з церквою;</p> <p>висловлює судження про інтелектуальний характер драми “Життя Галілея”, про наявність у ній проблем, що спонукають людину до роздумів, інтелектуальної напруги;</p> <p>висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту.</p>		<p>поезії (Л.Костенко, Д.Павличко, Л.Кисільов, В.Стус)</p>	<p>Ф.Кремер). Б.Хеллер. “Портрет Б.Брехта”. Рембрандт “Доктор Фауст” (гравюра). Г.Ейнем “Пісня годинника” (для хору і оркестру за словами Б.Брехта), “До нащадків” (для солісту, хору та оркестру за словами Б.Брехта). Курт Вайль “Тригрошова опера”. Х/ф. “Галілей” (Італія, 1968). Х/ф. “Життя Галілея” (реж. Л.Джозеф).</p>	<p>своє творчество”.- М.: Искусство, 1963 – 1965. 2. Брехт Б. О театре.-М.: Иностранная литература, 1960. 3.Глумова – Глухарева Э. Драматургия Бертольда Брехта.- М.: Высшая школа, 1962. 4. Братко В. Новаторство Брехта – драматурга (до вивчення драми “Життя Галілея”) // ЗЛ у навчальних закладах. – 2000. - № 2. 5. Драматургія ХХ століття / Посібник.- К.–П., 2001. 6. Чирков О. Бертольд Брехт.- К.: Дніпро, 1981. 7. Шумахер Е. Жизнь Брехта.- М., 1988. 7. Гонтош Г. «Однак правий впертий Галілей». Система уроків з</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
						вивчення творчості Б.Брехта //ЗЛ у навч. закладах. – 2001. - №7.
5. Підсумок (1 год.)						
1	Узагальнення та систематизація вивченого протягом року матеріалу	Учень: називає авторів і переказує зміст вивчених протягом року творів; повторює, узагальнює і систематизує засвоєні протягом навчального року відомості про особливості перебігу світового літературного процесу кінця ХІХ – початку ХХ століття; ТЛ Дає визначення понять: <i>авангардизм, акмеїзм, експресіонізм, імпресіонізм, інтертекстуальність, модернізм, оповідання-міф, “потік свідомості”, ремінісценція літературна, символ, символізм, футуризм.</i>				

Для вивчення напам'ять

- 1-2 вірші поетів кінця ХІХ ст. (за вибором учня).
- 1-2 вірші поетів початку ХХ ст. (за вибором учителя).

12 КЛАС

На навчальний рік – 35 год.

На тиждень – 1 год.

На тематичне оцінювання – 4 год.

Резервний час – 4 год.

На текстуальне вивчення – 27 год.

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
1. Вступ. Із літератури середини - другої половини ХХ ст. (1 год.)						
1	Світова література другої половини ХХ ст. Розвиток існуючих і виникнення нових літературних напрямів, течій і тенденцій. Постмодернізм, його теоретичні засади й художня (літературна) практика.	Учень: розповідає про літературу другої половини ХХ століття, зокрема – про літературу постмодернізму (остання чверть ХХ - початок ХХІ століття), його найвидатніших представників і їхні твори: “Хозарський словник”, оповідання для комп'ютера (зокрема “Дамаскин”) М. Павича; “Ім'я троянди” У.Еко та ін.				
1.1 З англомовної літератури (5 год.)						
3	Ернест Міллер ХЕМІНГУЕЙ (1899–1961). “Старий і море”. Творчий шлях американського письменника, лауреата Нобелівської премії Хемінгуея,	Учень: пояснює , чому твір “Старий і море” американця Хемінгуея називають повістю-притчею про людину; пригадує визначення <i>притчі</i> (6 клас); з'ясовує сучасне розуміння притчі як концентрованої оповіді з повчальним підтекстом, а також те, що повість Хемінгуея відзначається саме такою концентрованістю, внаслідок чого її сюжет		1. Притчовий характер творів А. де Сент – Екзюпері, Е.Хемінгуея, А.Камю, В. Шевчука. 2. Вплив екзистенціалізму на творчість Е.	Ілюстрації до твору (А.Альїна, Б.Власов, Д.Шмарінов). Р.Кент «Трудівники моря». М.Чюрльоніс «Соната Море». А.Райдер	Гладышев В. Человека можно уничтожить, но его нельзя победить // Вікно у світ. – 1999. - № 6. 2.Денисова Т. Эрнест Хемингуей. Життя і творчість.- К.:

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>особливості його поетики й стилю. “Старий і море” – повість-притча про людину. “Життєподібний” сюжет і філософсько-символічний зміст твору. Вплив Хемінгуея на розвиток художньої прози ХХ століття.</p>	<p>і образи (старого, моря, риби, її кістяка, обірваного паруса) у фіналі набувають символічно-притчового змісту й прочитуються в цьому ключі як сучасна притча про людину, яка не ламається і перемагає всупереч усьому (“Людину можна знищити, а здолати не можна”); висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту. ТЛ Дас визначення поняття <i>повість-притча</i>.</p>		<p>Хемінгуея. До поезії “Щит Ахілла” уривок із “Іліади” Гомера (пісня 18, вірші 478-617)</p>	<p>«Трудівники моря». Р.Генрі «Хлопчик-рибалка». К.Дебюссі три симф. ескіза "Море". Х/ф "Старий і море" реж. Дж. Стюрджес, (участь письменника в створенні фільму і драматично насичене виконання головної ролі актором С.Тресі). М/ф «Старий і море» реж. О.Петров (Россія, 2000).</p>	<p>Дніпро, 1972. 3.Денисова Т. Роман і романісти США ХХ століття. -К.: Дніпро, 1990. 4. Караменов М. “Старий і море” Е. Хемінгуея // Тема. – 2003. - № 2. 5.Руденко Г. Своєї долі шукають усі – і люди, й птахи, й риби... // ВЛ та культура в навчальних закладах. – 1999. - № 4.</p>
2	<p>Вістен Гью ОДЕН (1907 – 1973). “Куди ж ти, куди?..”, “1 вересня 1939 року”, “В музеї образотворчого мистецтва”, “Популярний життєпис”. Оден – один з найбільших</p>	<p>Учень: визначає творчість Одена як одну з вершин світової поезії ХХ ст.; характеризує його поезію як інтелектуальну (згадки картини Пітера Брейгеля “Ікар”, вільна орієнтація у різних епохах світової культури); висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються у віршах Одена, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту; виразно читає і аналізує вірші В.Одена</p>			<p>П.Брейгель «Падіння Ікара». І.Глазунов «Російський Ікар». О.Дейнека «Нью-Йорк». П.Блюме «Вічне місто», «Г.Грос. Столпи суспільства». Р.Майнор «Лик профспілкової бюрократії».</p>	<p>1. Бродский И. Собр. соч. В 4 т. Т.4. – СПб., 1992.</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	англомовних поетів ХХ ст. Широга тематичного і жанрово-стильового діапазону поезії Одена. Екзистенційна конкретика поезій і присутність глибинних буттєвих проблем. Висока поетична майстерність Одена.				Ф.Елліс «Неси й цей вантаж». У.Гроппер «Сенат». Л.Лозовік «Нью-Йорк». Р.Кент «Смерть фашизму». Дж.Джонс «Три прапори», «Мапа». Е.Фішл «Влада рок-н-ролу» (зі спален дому №1). Р.Раушенберг «Естакада». Р.Браун «Найвища катастрофа у світі». Ж.Тінглі «Фрагмент із повагою до Нью-Йорку».	
1.2 3 французької літератури (6 год.)						
3	Альбєр КАМЮ (1913–1960). “Чума”. Камю – французький письменник, лауреат Нобелівської премії. Його філософські й естетичні	Учень: розповідає про французького письменника Камю, його філософські й естетичні погляди (зокрема, про принципово важливі проблеми вибору позиції і відповідальності людини за цей вибір), про стосунки Камю з екзистенціалізмом; висловлює судження про втілення в романі “Чума” згаданих проблем, зокрема, про вибір доктора Ріє залишитися в Орані і, всупереч усьому, боротися з чумою, хай	<i>Українська література:</i> Т/л: екзистенціалізм. Роман В.Підмогильного „Місто” (11 кл.), повість – преамбула В.Шевчука „Дім на горі” (12 кл.). <i>Всесвітня</i>		В.Козминський "Іспанка" (хвороба). П.Мансуров "Міраж". П.Пікассо «Герніка». Р.Магритт «Велика війна». С.Хаджинов. "Милосердя".	1. Денисова Т. Vis-à-vis с екзистенціалізмом. История и человек в мире Фолкнера // Экзистенциализм и современный американский роман. – К., 1985. 2. Інтерв'ю з

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>погляди. Камю і екзистенціалізм. Метафізика абсурду і етика трагічного стоїцизму в романі “Чума”. Проблема вибору людини в межовій ситуації та відповідальності за цей вибір. Композиція і стиль твору.</p>	<p>навіть ця боротьба може бути приреченою на поразку: “...Ця хроніка не може стати історією остаточної перемоги. А може бути тільки свідченням того, що треба було вчинити і що, безперечно, повинні чинити всі люди всупереч страху”); характеризує головних героїв твору; пояснює, в чому полягає сенс перестороги Камю: переможні вигуки оранців супроводжуються сумнівами Ріє, який “згадав, що будь-яка радість – під загрозою... бацила чуми ніколи не вмирає, ніколи не щезає, десятиліттями вона може дрімати десь у закрутку меблів або в стосі білизни, вона терпляче вичікує своєї години”); висловлює міркування про важливу думку Камю, висловлену у фіналі роману: “люди більше заслуговують на захоплення, ніж на зневагу”); висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту. ТЛ Дає визначення поняття екзистенціалізм (як літературне явище).</p>	<p><i>історія:</i> Друга світова війна. Окупаційний режим та Рух Опору на окупованих територіях.</p>		<p>А.Бюклін “Острів мертвих”, “Війна”. О.Дікс “Війна і мир” (фреска). М. Добужинський. Із серії “Міські сни”. М.Гончарова. “Апокаліпсис”. Т.Кіттельсен “Чума”, "Апокаліпсис". К.Пендерецький. Dies irae (ораторія пам'яті замучених в Освенцимі). А.Шонберг “Уцілілий з Варшави” (для читця, хору та оркестру). Д.Мійо “Вогняний замок” (пам'яті жертв фашистських таборів). Х/ф "Сторонній" (Італія-Франція-Алжир, 1967).</p>	<p>Альбером Камю “Митець і його час” // Слово і час. – 1998. - № 7. 3. Камю А. Творчество и свобода: Статті, ессе, записні книжки. - М.: Радуга, 1990. 4. Наливайко Д. Інтелектуальна проза Альбера Камю // Камю А. Вибрані твори У 3-х т. Т. 3. Х.: Фоліо, 1996 – 1997. 5. Фолкнер У. Альбер Камю // Фолкнер У. Статті, речи, письма.- М.: Радуга, 1985.</p>
3	<p>Ежэн ЙОНЕСКО (1912 – 1988). “Носороги”. “Драма абсурду” в французькій</p>	<p>Учень: відзначає, що “драма абсурду” була помітним явищем літератури ХХ ст. і характеризує творчість Йонеско як один із її найяскравіших виявів; пояснює, що надзвичайна популярність</p>		<p>1. „П'єси абсурду” Е.Йонеско („Голомоза співачка”, „Носороги”) та С.Беккета</p>	<p>Ф.Гойя «Звіроподібні обличчя» (з серії «Капричос») . Ф.Бекон «Картина».</p>	<p>1. Горідько Ю. “Драма абсурду”: стильові особливості п'єси Йонеско “Носороги” // ВЛ</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	<p>літературі 2 пол. 20 ст., її авангардистський характер. Іонеско як її талановитий представник. Своєрідна переоцінка цінностей сучасної цивілізації виявлення абсурдності. Гротесково-сатиричне зображення “Носорогах” “омасовлення людей”, перетворення їх на “бедлам нелюдів”, що загрожує цивілізації й культурі. Образ Беранже і проблема відстоювання особистості, збереження людського в людині. Антитоталітарни</p>	<p>“драми абсурду” була обумовлена не лише художніми чинниками, а й поширеним у світі настроєм скептичного ставлення до життя людства як чогось абсурдного; робить спробу пояснити, чому не всі герої п’єси “<i>оносорожилися</i>”; тлумачить слова Беранже, проголошені у самому фіналі твору: “<i>Я остання людина і буду нею до самого кінця! Я не здамся!</i>”; висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту (зокрема – щодо антитоталітарного підтексту п’єси).</p>		<p>(„Чекаючи на Годо”).</p>	<p>Ж.Дюбюффе «Тріумф та слава (Труп дами)». С.Балдаччині «Торс» (залізо). В.Меджибовський . Ілюстрації до твору. В.Воловіч. Триптих «Театр абсурду або Метаморфози фашизму» за мотивами твору Іонеску. «Носороги» Іонеско у театрі «У Никитських воріт» (реж. М.Розовський, 2005). Авіньонський фестиваль. Традиції „драми абсурду” в сучасній французькій драматургії: Олів’є Пі, Жан – Люк Лагарс, Жан –Ів Пік, Валер Новаріна. В.Новаріна: „Письмо актерам”, „Театр ушей”,</p>	<p>в навчальних закладах. – 2001. - № 9. 2. Еремеев Л. Французский литературный модернизм. Традиции и современность. – М., 1991. 3. Михеева А. Когда по сцене ходят носороги... Театр абсурда Эжена Ионеско. – М., 1967.</p>

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	й підтекст п'єси.				„Для Луи де Фюнеса” та ін.	
1.3 З російської літератури (1 год.)						
1	Олексáндр СОЛЖЕНІЦИН (нар. 1918). “Матрьонин двір”. Життєвий і творчий шлях О.Солженіцина. Оповідання “Матрьонин двір”, автобіографічні мотиви й широта узагальнень у ньому. Образ головної героїні й проповідницький пафос твору.	Учень: розповідає , що Солженіцин є російським письменником, людиною непростої долі (колишнім в'язнем радянських таборів); пояснює , що в оповідання “Матрьонин двір”, з одного боку, є автобіографічні риси (письменник дійсно жив у простій селянці і вчителював), з другого – широкі узагальнення (бездуховність суспільства, перевага матеріальних інтересів тощо); тлумачить “біблійний пафос” фіналу твору – мотив “не стоїть земля без праведників”.	Всесвітня історія	Біблійні афоризми (“Не стоїть місто без праведника”)	З.Серебрякова «Селяни». П.Конча-ловський «Поверення з ярмарки». Г.Нисський «Колгосп «Загір'я». Н.Ромадін «Біля сельради». С.Герасімов «Зимка». Ф.Малявін «Стара. Портрет Д.І.Татарніцевої», «Баба у жовтому», «Селянка, що закриває рота свиткою», «Селянка у червонів сукні». А.Пластов «Лізавета Черняєва». А.Борисов «Матрьонин двір» (2002). Скульптура: І.Шадр «Селянин». Музика: Романси	1. Штейнбук Ф. „Як теля буцалося з дубом” у житті та творчості О.Солженіцина // ВЛ у навчальних закл. – 2001.- №4. 2. Шпиталь А. Нобелівські лауреати. Олександр Солженіцин // ЗЛ у навч. закладах.- 1998. - №4. 3. Дитькова С. А.И. Солженицын. «Один день Ивана Денисовича» // ВЛК. – 2003. -№3. 4.Ковбасенко Ю. Устоит ли земля без праведников? (Филологический анализ рассказа А.И.Солженицына а “Матрёнин двор” // Відродження. Мови, літератури, історія народів

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					М.Глінки. «Сяє місяць ...», «Бідний співак» (на вірші В.Жкуовського); «Жайворонок» (на вірші Н.Кукольника). Школа-музей ім.О.Солженіцина в с.Мезинівка.	України у національних школах. – К., 1994. – № 2. – С. 27-30.
1.4 З японської літератури (2 год.)						
2	КАВАБАТА Ясунарі (1899–1972). “Тисяча журавлів”. Відомий письменник, лауреат Нобелівської премії Кавабата Ясунарі – “красою Японії народжений”. Відображення національної етики та естетики в романі. Гармонія людини і природи – одна з головних проблем твору. Вишукана	Учень: пояснює , чому у визначенні нобелівського комітету про Кавабата Ясунарі було написано – “красою Японії народжений” (автор дуже красиво описав особливості японської культури (зокрема чайну церемонію), в його творі звучать нотки ностальгії за власне японським національним життєвим устроєм, який чимдалі більше перелаштовується на західний лад); наводить приклади відображення японської етики та естетики в повісті; доводить прикладами з тексту , що пошук гармонії людини і природи є однією з головних проблем твору; висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту. ТЛ Дає визначення поняття <i>ін-</i>			Кітагава Утамаро "Три прославлені красуні", "Час змії", "Ледарка" (із серії "Повчальне дзеркало для батьків"), "Портрет 16-річної служниці", "Чекання любові" (із серії "Вибір пісень"). Андо Кайгецудо "Красуня". Ці Бай-Ши "Журавлі", "Метелики", "Орхідеї. Біле на білому". Андо Хіросіге. "Вершина сатаміни в Юі біля	І.Герасимова М. Бытие красоты: Традиции и современность в творчестве Кавабаты Ясунари. – М.: Наука, 1990. 2. Кеба О. "Тисяча журавлів": Матеріали для вивчення. – К.-П.: Абетка, 2001. 3. Рехо К. Кавабата Ясунарі // Кавабата Ясунарі. Тисячекрылый журавль. Новеллы. Рассказы. Эссе. – М.: Прогресс,

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	простота стилю письменника.	<i>дивідуальний стиль письменника; національний (місцевий) колорит художнього твору, наводить приклади використання місцевого колориту в тексті повісті “Тисяча журавлів”.</i>			моря", Юнобу "Навчання маленьких дівчат чайній церемонії". Г.Холст "Японська сюїта". М.Зарінь "Чотири японські мініатюри". Огата Кендзан. "Посудина для чайної церемонії".	1971. 4. Кузьменчук І. Ясунарі Кавабата // Газ. «ЗЛ».- 2004.- №8.
1.5 З латиноамериканської літератури (2 год.)						
2	Габріель ГАРСІА МАРКЕС (нар. 1928). “Стариган з крилами” Органічне поєднання буденного й фантастичного як характерні риси “магічного реалізму” в новелі “Стариган із крилами”. Проблематика та система образів твору..	Учень: висловлює власні судження про алегоричний сенс зображення людського суспільства, в якому немає місця ангелам; розрізняє реальність і вигадку в оповіданні, характеризує підкреслено “буденне” зображення автором фантастичного як характерну ознаку “магічного реалізму”; висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту. ТЛ Дає визначення поняття <i>магічний реалізм</i> ; розповідає про <i>національний колорит</i> художнього твору.		«Магічний реалізм» Г.Г. Маркеса, М.Булгакова, Е.Т.А.Гофмана. 2. „Магічний реалізм” Г. Маркеса в українській „хімерній прозі”: В.Дрозд, Ю.Щербак, Є.Гуцало, П.Загребельний.	Г.Маркес. Ілюстрації до твору. О.Кабанін. Ілюстрації до твору (2005). С.Далі “Сталість пам’яті”, “Сон”. П.Дельво “Перехожий”. Ф.Ботеро. Живопис. І.Тангі “Земля тіней”. М.Ернст “Тріумф кохання”. А.Петров "Створення світу" (опера). Д.Мійо "Створення світу"(балет). О.Миловзоров "Пам'ять".	1.Габриель Гарсія Маркес // Лауреаты Нобелевской премии. Энциклопедия. – М., 1992. 2.Кирилук З. У колі міфічного часу (урок-лекція за романом Маркеса “Сто років самотності”) // Відродження. – 1994. №8. 3.Интервью с Маркесом // Приглашение к диалогу. Латинская Америка:

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
					С.Лопаткін (модельєр) Колекція «У пошуках вітру» (2005).	размышления про культуру континента. – М., 1986. 4.Варгас Льоса М. Дивний світ – Макондо // Всесвіт. – 1971. - № 12. 5.Логінов А. “Якби мені крила, щоб вмів я літати...” Нотатки до вивчення новели Габрієля Гарсія Маркеса “Стариган із крилами”

1.7 З сербської літератури (3 год.)

3.	<p>Мілорад ПАВИЧ (нар. 1929). “Дамаскін” (або інший твір за вибором учителя) “Перший письменник третього тисячоліття” серб М.Павич. Втілення в оповіданні “Дамаскин” рис постмодернізму. Можливість вибору шляхів</p>	<p>Учень: пояснює, чому серба М.Павича називають “першим письменником третього тисячоліття” (у його творах реалізовані прагнення нової, “нелінійної літератури”: його твори є гіпертекстами, тобто їх, як у Інтернеті можна читати як з початку, так і з будь-якого фрагменту, насамперед це стосується “Хозарського словника” та оповідань для комп’ютера; вони є інтерактивними, тобто читач може не лише сприймати будь-який твір, як його написав автор, а й самому ставати співавтором твору: обирати шлях читання твору, додавати або викидати фрагменти тексту і цілі сюжетні лінії); наводить приклади втілення в оповіданні</p>	<p><i>Всесвітня історія:</i> Візантійська імперія. Іконоборство. Культура. (7 кл.)</p>	<p>Постмодернізм в українській літературі. Творчість Ю.Андруховича, О.Забужко, Ю.Покальчука, Т.Прохасько.</p>	<p>«Іоанн Дамаскин» (Ікона. Початок XIV ст. Афон, скит св. Ганни). «Кирилл та Мефодій» (фреска в Зографському монастирі на Афоні. Храм Премудрості. Константинополь, 532-537р. н.е.). А.Рубльов «Трійця», «Іоанн Предтеча». Ель Греко «Іоанн Євангелист».</p>	<p>1. Інтерв’ю с Мілорадом Павичем // Иностранная литература. - 2002. - № 2. 2. Денисова Т. Феномен постмодернізму: контури і орієнтири // Слово і час. – 1995. - № 2. 3. Ковбасенко Ю. Література постмодернізму: по той бік різних боків // ЗЛ у</p>
----	--	--	--	---	---	--

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	читання твору на двох його “перехрестях” (в т.ч. на комп'ютері) як вияв характерної для постмодерністської літератури гри письменника з текстом і читачем, “відмови від монопольного права автора на істину”. Інтенсивне використання фактів візантійської і поствізантійської культури (“віртуальний історизм”).	“Дамаскин” рис постмодернізму: боротьба за читача та її засоби: інтенсивне використання фактів візантійської і поствізантійської культури (зокрема, засобів відтворення “місцевого колориту”: балканських імен і географічних назв, побутових деталей тощо); називає та ілюструє прикладами з тексту улюблені художні засоби письменника: розгорнуті (схожі на барокові) метафори, парадоксальні портрети та пейзажі, каталогізація, “плетення слів” тощо); висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами з тексту. ТЛ Дас визначення поняття <i>постмодернізм</i> (як епохи в житті світової літератури і культури кінця ХХ- початку ХХІ століття).			Константин Великий (мурмуровий бюст). Мазаччо «Трійця з богоматіррю, Іоаном Хрестителем і двома донаторами» (1425). «Св.Іоанн Лествічник» (Дерево, темпера, позолота ХІІст. Монастир Св.Катерини. Сінай). Діячі християнської церкви: Іоанн Дамаскин і Іоанн Лествічник. Християнська іконографія: „Богородиця – Троеручниця”.	навчальних закладах. – 2002. - № 5. 4. Ковбасенко Ю. Архіпелаг Павич, острів “Дамаскин” // Тема. – 2002. - № 4. 5. Євтич М. Розмови з Павичем // Тема. – 2002. - №4.
2. Із новітньої літератури (3 год.)						
3	Сучасний літературний процес: співіснування і взаємодія різних стилів, напрямів,	Учень: висловлює своє ставлення до творів сучасної літератури, обраних учителем/школярами для розгляду в класі; порівнює сучасні художні тексти з творами, розглянутими в процесі вивчення				1. Андреев Л. Художественный синтез и постмодернизм // Вопросы литературы. –

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	течій. “Втеча культури на університетські кафедри”, виживання і конкуренція художньої літератури з “відео”, “мультимедіа”, Інтернетом та іншими реаліями сучасності: “ <i>від Інтернету до Гуттенберга</i> ” (У.Еко). Помітні сучасні літературні явища: творчість Ричарда Баха, Патріка Зюскінда, Паоло Коельо, Ігало Кальвіно, Мілана Кундери, Харукі Мураками та ін.	предмета “Зарубіжна література”; аналізує й інтерпретує конкретний сучасний літературний твір; висловлює свої судження про роль художньої літератури в житті сучасної людини.				2001. - № 1 – 2. 2. Андрухович Ю. Постмодернізм – не напрям, не течія, не мода...// Слово і час. – 1999. - № 3. 3.Бульвинська О. Перший письменник III тисячоліття, або Милорад Павич і гіпертекст // ЗЛ в навчальних закладах. – 2003. - № 5. 4. Затонский Д. Модернізм и постмодернізм: мысли об извечном коловращении изящных и неизящных искусств.- Х.: Фоліо, 2000.
3. Повторення, узагальнення та систематизація навчального матеріалу курсу “Зарубіжна література” (4 год.)						
1	Найвидатніші здобутки зарубіжної літератури епох Античності, Середньовіччя та	Учень: визначає хронологічні межі античної літератури (XVI ст. до н.е. – V ст. н.е.), літератури доби Середньовіччя (V ст. – XV ст.) та Відродження (приблизно XIV-XVI ст.);				

К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Міжпредметні зв'язки	Міжлітературні зв'язки	Культурологічний контекст	Рекомендована література
	Відродження	називає найвидатніші явища зарубіжної літератури цих епох (див. програму 8 класу), їхні характерні ознаки і висловлює судження про них.				
1	Найвидатніші здобутки зарубіжної літератури XVII століття (бароко, класицизм); XVIII століття (Просвітництво), доби романтизму (перша половина XIX століття)	Учень: називає найвидатніші явища зарубіжної літератури цих епох (див. програму 9 класу), їхні характерні ознаки і висловлює судження про них.				
1	Найвидатніші здобутки зарубіжної літератури XIX ст. (реалізм), а також межі XIX-XX століть (ранній модернізм, авангард)	Учень: називає найвидатніші явища зарубіжної літератури цих епох (див. програми 10-11 класів), їхні характерні ознаки і висловлює судження про них.				
1	Найвидатніші здобутки зарубіжної літератури XX століття, а також межі XX-XXI століть, сучасної літератури.	Учень: називає найвидатніші явища зарубіжної літератури цих епох (див. програми 11-12 класів), їхні характерні ознаки і висловлює судження про них.				

Для вивчення напам'ять

- 1-2 вірша за вибором учня.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ЧИТАННЯ 10 клас

Бальзак О. Шагренева шкіра. Втрачені ілюзії.
Бронте Ш. Джейн Ейр.
Верхарн Е. Вибрані вірші
Гауптман Г. Затонулий дзвін.
Джеймс Г. Дейзі Міллер. Поворот гвинта.
Діккенс Ч. Домбі і син. Девід Копперфілд.
Достоевський Ф. Брати Карамазови.
Золя Е. Кар'єра Ругонів.
Меріме П. Таманго. Маттео Фальконе. Кармен. Подвійна помилка.
Метерлінк М. Синій птах. Непрошена.
Мопассан Г. Життя. Любий друг. Новели.
О.Генрі. Серце Заходу.
Ожешко Е. Оповідання
Прус Б. Фараон. Лялька.
Сенкевич Г. Камо грядеши? Хрестоносці.
Стендаль. Червоне і чорне. Пармський монастир.
Теккерей В. Ярмарок марноти.
Тургенєв І. Ася. Напередодні.
Уайльд О. Комедії.
Флобер Г. Пані Боварі. Саламбо. Проста душа.
Чехов А. Вишневий сад. Оповідання.

11 клас

Акутагава Рюноске. Новели.
Ануї Ж. Жайворонок.
Беккет С. Чекаючи на Годо.
Биков В. Знак біди.
Борхес Х.Л. Оповідання. Есе.
Булгаков М. Дні Турбіних. Собаче серце.
Белль Г. Очима клоуна.
Вулф В. Місіс Деллоуей.
Гашек Я. Пригоди бравого вояка Швейка.
Гессе Г. Степовий вовк.
Голсуорсі Дж. Сага про Форсайтів.
Джойс Дж. Портрет митця замолоду.
Драйзер Т. Американська трагедія.

Елюар П. Поезії.
Замятін Є. Ми.
Зоценко М. Оповідання.
Льф І., Петров Є. Дванадцять стільців. Золоте теля.
Манн Т. Доктор Фаустус.
Набоков В. Дар.
Орвелл Дж. 1984. Скотоферма.
Пастернак Б. Лікар Живаго.
Ремарк Е.М. Три товариші.
Селінджер Дж. Ловець у житті.
Сіменон Ж. Записки Мегре.
Фолкнер В. Ведмідь.
Чапек К. Фабрика абсолюту.

12 клас

Айтматов Ч. І понад вік триває день.
Андайк Дж. Кентавр.
Бах Р. Чайка Джонатан Лівінгстон.
Дюрренматт Ф. Гостина старої дами. Фізика.
Еко У. Ім'я троянди. Маятник Фуко.
Зюскінд П. Запахи, або Історія одного вбивці.
Кальвіно І. Коли однієї зимової ночі подорожній...
Камю А. Міф про Сізіфа.
Кортасар Х. Гра в класики.
Коельо П. Алхімік.
Павич М. Хозарський словник. Оповідання.
Рансмайр К. Останній світ.
Сартр Ж. П. Мухи.
Стругацькі А. і Б. Важко бути богом.
Хемінгуей Е. По кому подзвін.
Фаулз Дж. Маг.

Додаток № 3

БІБЛІОГРАФІЯ ДЛЯ ВЧИТЕЛЯ

Базово-нормативні документи

1. Концепція літературної освіти в Україні // Дивослово, 1994. – № 4.
2. Концепція національної школи. – К.: Освіта, 1992.
3. Концепцією профільного навчання // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – К.: Педагогічна преса, 2003. – № 24.
4. Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа) // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – К.: Педагогічна преса, 2002. – № 2. – С.14
5. Україна, ХХІ століття. Державна національна програма “Освіта”. – К., 1992.

6. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – К.: Педагогічна преса, 2004. – № 10. – С. 4-9.

Монографії. Посібники. Підручники

1. Аверинцев С.С. Риторика и истоки европейской литературной традиции. – М., 1996.
2. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М.Зубицької. – Львів: Літопис, 1996.
3. Бандура О.М. Основи теорії літератури в 4-7 класах : Посібник для вчителів. – К. : Рад. школа, 1981.
4. Барт Р. Избранные работы. Семиотика. Поэтика. – М., 1994.
5. Бахтин М.М. Эстетика словесного творчества. – М., 1986.
6. Беленький Г.И. Теория литературы в школе. – М., 1976.
7. Браже Т.Г. Целостное изучение эпического произведения. – М., 1964.
8. Бугайко Т.Ф., Бугайко Ф.Ф. Майстерність вчителя-словесника. – К.: Рад. школа, 1962.
9. Вахрушев В. С. Уроки мировой литературы в школе: Книга для учителя / Под ред. В.П.Журавлева. – М., 1995.
10. Внеклассная и внешкольная работа по литературе / Под ред. Я.А.Ротковича. – М., 1970
11. Волинський П.К. Основи теорії літератури. – К.: Рад. школа. 1967.
12. Волошина Н.Й. Естетичне виховання учнів у процесі вивчення літератури. – К.: Рад. школа, 1985.
13. Вопросы методики преподавания литературы / Под ред. Н.И.Кудряшова. – М., 1961.
14. Восприятие учениками литературного произведения и методика школьного анализа / Под ред. А.М.Докусова. – М., 1974.
15. Вульфсон Б.Л. Стратегия развития образования на Западе на пороге XXI века. – М.: Изд-во УРАО, 1999.
16. Выготский Л.С. Психология искусства. – М.: Искусство, 1986.
17. Голубков В.В. Методика преподавания литературы. – М., 1962.
18. Гречинская В.С. Наглядность на уроках русской литературы. – К.: Рад. школа, 1983.
19. Гуковский Г.А. Изучение литературного произведения в школе. – М.-Л., 1966.
20. Еко У. та ін. Інтерпретація і надінтерпретація // Еко У. Маятник Фуко. – Львів: ЦГД ЛДУ ім. І.Я.Франка, 1998.
21. Затонский Д. Художественные ориентиры XX века. – М., 1988.
22. Збарский И.С., Полухина В.П. Внеклассная работа по литературе. – М., 1975.
23. Ильин И. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм. – М., 1996.
24. Иван Франко і світова культура: Кн. 1-3. – К.: Наукова думка, 1990.
25. Ковбасенко Ю.И. Филологический анализ художественного текста. – К.: ІСДО, 1995.
26. Колококольцев Н.В. Развитие устной и письменной речи на уроках литературного чтения. – М., 1988.
27. Корман Б.О. Изучение текста художественного произведения. – М., 1972.
28. Корст Н.О. Очерки по методике анализа художественных произведений. – М., 1964.
29. Кудряшев Н.И. Взаимосвязь методов обучения на уроках литературы. – М.: Просвещение, 1981.
30. Культурология. XX век.: Словарь. – СПб.: Университетская книга, 1997.
31. Ларин Б.А. Эстетика слова и язык писателя. – Л.: Художественная литература, 1974.
32. Лернер И.Я. Дидактические основы методов обучения. – М.: Просвещение, 1981.
33. Лосев А.Ф. Философия. Мифология. Культура. – М., 1991.
34. Лотман Ю.М. Структура художественного текста. – М., 1970.
35. Маймин Е.А. Теория и практика литературного анализа. – М., 1984.
36. Маранцман В.Г., Чирковская Т.В. Проблемное изучение литературного произведения в школе. – М., 1977.
37. Методика преподавания литературы / Под ред. З.Я.Рез. – М., 1977.

38. Мещерякова Н.Я. Этическое воспитание учеников на уроках литературы. – М., 1975.
39. Мірошніченко Л.Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: Підручник для студентів-філологів. – К.: Ленвіт, 2000.
40. Молдавская Н.Д. Воспитание читателя в школе. – М., 1968.
41. Наливайко Д. Література в системі мистецтв як галузь порівняльного літературознавства // Слово і час. – 2003. - № 6.
42. Наливайко Д.С., Шахова К.О. Зарубіжна література ХІХ сторіччя. Доба романтизму. – К.: Заповіт, 1997.
43. Нартов К.М. Взаимосвязи отечественной и зарубежной литератур в школьном курсе: Кн. для учителя. – М.: Просвещение, 1986.
44. Наукові основи методики літератури: Посібник для студентів ВНЗ / За ред. чл.-кор. АПН України Н.Й.Волошиної. – К.: Ленвіт, 2002.
45. Неділько В.Я. Методика викладання української літератури в середній школі. – К.: Вища школа, 1976.
46. Никольский В.А. Методика преподавания литературы в средней школе. – М., 1981.
47. Ортега-и-Гассет. Эстетика. Философия культуры. – М., 1991.
48. Пасічник Є. А. Українська література в школі. – К.: Рад. школа, 1983.
49. Пащенко В. І., Пащенко Н. І. Антична література. – К.: Либідь, 2001.
50. Потебня А.А. Мысль и язык. – К., 1993.
51. Прокаев Ф.И., Доманов И.В., Кучинский Б.В. Зарубежная литература в школе: Книга для учителя. – К.: Рад. школа, 1987.
52. Рикер П. Конфликт интерпретаций: Очерки о герменевтике. – М., 1995.
53. Рыбникова М.А. Очерки по методике литературного чтения. – М., 1983.
54. Рюс Жаклін. Поступ сучасних ідей. Панорама новітньої науки. – К.: Основи, 1998.
55. Тынянов Ю.Н. Проблема стихотворного языка. Статьи. – М., 1965.
56. Фролова К.П. Аналіз художнього твору: Посібник для вчителів. – К.: Радянська школа, 1975.
57. Хализев В.Е. Интерпретация и литературная критика // Проблемы теории литературной критики. – М., 1980.
58. Шахова К.О., Жлуктенко Н.Ю., Павличко С.Д. та ін. Література Англії ХХ століття: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 1993.
59. Юхвидин П.А. Мирская художественная культура. От истоков до XVII века. – М.: Новая школа, 1996.
60. Якобсон Р.О. Работы по поэтике. – М., 1987.

Іншомовні джерела

1. Barth R. L'empire des signes. – Gen., 1970.
2. Booth W. The Power and Limits of Pluralism. – Chicago: Chicago University Press, 1979.
3. Derrida J. L'écriture et la différence. – P., 1961.
4. Derrida J. Of grammatology / Transl. By Spivak G.Ch. – Baltimor; London, 1976.
5. Eco U., Rorti R., Culler J., Brooke-Rose C. Interpretation and Overinterpretation. – Cambridge University Press, 1992.
6. Eykman C. Phänomenologie der Interpretieren. – Bern–München, 1977.
7. Gadamer H.G. Wahrheit und Methode. – Tübingen, 1965.
8. Hirsch E.D. Validity in interpretation. – New Haven–London, 1971.
9. Mecklenburg N., Kritisches Interpretieren. – München, 1972.
10. Ricoeur P. Le conflit des interprétations; essais d'herméneutique. – P., 1969.
11. Schleiermacher F.D.E. Hermeneutic. – Heidelberg, 1959.
12. Todorov Tz. Poétique de la prose. – P., 1971.

Інтернетні джерела (електронні бібліотеки)

1. Бібліотека світової літератури (оригінали та переклади): <http://ae-lib.narod.ru>

2. Електронна бібліотека “Джерело”: <http://ukrlib.com>
3. Бібліотека українського центру: <http://ukrcenter.com>
4. Національна бібліотека України для дітей з віртуальною бібліографічною довідкою: <http://chl.kiev.ua>